

GIEK

Årsrapport 2015

- til Nærings- og fiskerdepartementet

Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK)

...er en offentlig etat (forvaltningsbedrift) underlagt Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). GIEK fremmer norsk eksport gjennom å stille garantier på vegne av staten. Garantiene hjelper utenlandske kjøpere med finansiering, reduserer risikoen for tap for norske eksportører og utenlandske kjøpere, og gir norske bedrifter like konkurransevilkår i utlandet. Norske statlige garantier betyr høy grad av sikkerhet for både eksportører og banker.

Garantiene er tilpasset norske eksportbedrifters og utenlandske kjøperes behov, og dekker politisk og kommersiell risiko på lån utstedt av private eller offentlige finansinstitusjoner.

Garantiene kan kun stilles der det leveres norske varer eller tjenesteytelser til utlandet, eller der en eksporttransaksjon på annet vis fremmer norsk verdiskaping. GIEK garanterer for eksport til land over hele verden.

GIEK er et supplement til det private bank- og finansmarkedet og skal resultatmessig gå i balanse over tid.

I tillegg til eksportgarantier forvalter GIEK to innenlandske garantiordninger for kraftkjøp og skipsbygging ved norske verft.

GIEK i 2015

De siste ti årene har GIEK bidratt til betydelig eksport av olje- og gassteknologi. GIEKs garantier har inngått i større finansieringspakker sammen med andre garantiinstitutter, banker og andre finansinstitusjoner. I 2015 har utfordringene i oljeindustrien svekket rederiers og andre lånekunders evne til å betjene gjeld som GIEK har garantert for. Dermed oppstår et sterkt press på denne delen av GIEKs garantiportefølje. Gjennom året har GIEK fulgt aktivt opp løpende garantier og hatt tett dialog med berørte selskaper samt private og offentlige finansinstitusjoner. Samtidig har GIEK merket en økt interesse for eksportgarantier blant fastlandsnæringer og leverandører til oljeindustrien som er inne i en omstilling. GIEK vil fortsette å være en stabil og kompetent støttespiller for alle eksportnæringer og arbeide for nye norske eksportsuksesser fremover.

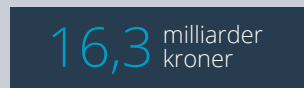
Årsrapporten skal forklare de ulike garantiordningene og GIEKs måloppnåelse i 2015 og skrives etter en felles statlig mal fra Direktoratet for økonomiforvaltning. GIEK leverer to regnskap. Administrasjonsregnskapet viser økonomien i GIEKs driftsorganisasjon. Garantiordningenes årsregnskap (fondsregnskapet) viser inntekter og kostnader i de ulike garantiordningene. Regnskapet for garantiordningene (fondsregnskapet) avlegges i henhold til regnskapsloven så langt den passer. Styrets årsberetning til garantiordningenes årsregnskap (punkt VI.2.1) skrives i henhold til regnskapsloven.

GIEK har i 2015
utløst eksport for

Utstedt 126 nye garantier,
til en samlet verdi av

Utstedt 165 nye tilbud om garanti,
til en samlet verdi av

Mottatt 208 nye søknader,
til en samlet verdi av

431 løpende garantier per 31.12.2015

GIEK har garantert for eksport til 37 land i 2015

Garantiinntekter på 1,6 milliarder kroner i 2015

1,2 milliarder kroner er utbetalt under
garantiordningene i 2015

Regnskapsførte avsetninger på 4,8 milliarder
kroner per 31.12.2015

Regnskapsmessig overskudd på 121 millioner
kroner i 2015

Innhold

Administrerende direktørs forord	6
I. Oppsummering fra styret	8
II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	12
II.1. Myndighet, ansvarsområde og overordnede mål	13
II.2. Samfunnsrolle	13
II.3. Garantier og ordninger	18
II.4. Organisasjonen	22
III. Årets aktiviteter og resultater	26
III.1. Mål 1: Bidra til eksportkontrakter ved å gi et konkurransedyktig eksportgarantitilbud og være et supplement til markedet	32
III.2. Mål 2: Medvirke til at byggelån oppnås på forretningsmessige vilkår	33
III.3. Mål 3: Medvirke til at langsiktige kraftavtaler inngås på forretningsmessige vilkår	34
III.4. Mål 4: GIEK skal oppfylle kravet om at den enkelte ordning skal gå i balanse på lang sikt inkludert eventuelle tapsfond	34
III.5. Samarbeid med andre virksomheter	38
III.6. Små- og mellomstore bedrifter	39
III.7. Norsk interesse	39
III.8. Beredskapsordningen for varekrigsforsikring (BSV)	39
IV. Styring og kontroll i virksomheten	42
IV.1. Internkontroll og risikostyring	43
IV.2. Personal	46
IV.3. Samfunnsansvar og miljø	49
IV.4. Samfunnssikkerhet og beredskap	50
IV.5. Brukerrettede tidstyver	50
V. Vurdering av fremtidsutsikter	53
VI. Årsregnskap	56
VI.1. Administrasjonsregnskap	58
VI.2. Garantiordningenes regnskap (fondsregnskap)	68
VII. Ordforklaringer	98

Med tett oppfølging av eksisterende garantier, en stor søknadsmengde, samt omfattende utadrettet aktivitet, har GIEK lagt bak seg et år i tråd med virksomhetens samfunnsoppdrag om å bidra til økt eksport og være en ansvarlig forvalter av utestående garantiansvar.

Administrerende direktørs forord

2015 har vært et krevende år for de fleste av våre kunder innen oljeservice. De enkelte selskapene omstiller seg og tar nødvendige finansielle og organisatoriske grep for å håndtere svakere markeder og tyngre gjeldsbyrde. GIEK bidrar på sin side, sammen med øvrige parter, for å utarbeide langsiktige finansielle løsninger i den enkelte sak. Samtidig er GIEK fortsatt en pådriver for ny eksport, og samarbeider med et stadig bredere spekter av eksportnæringer.

GIEK bruker betydelige ressurser på dialog og møter med kundene innen oljeservice. De konkrete finansielle løsningene som partene i felleskap kommer frem til varierer avhengig av det enkelte selskaps situasjon. Samtidig er det viktig for GIEK at næringen som helhet bevarer sin unike kompetanse og konkurransekraft frem til markedet bedrer seg.

I 2015 ble GIEKs to hovedroller som eksportutløser og kreditor enda mer fremtredende. På den ene siden skal GIEK være en langsiktig og profesjonell forvalter av garantier knyttet til eksport som har funnet sted. På den andre siden skal GIEK utstede nye garantier som utløser ny eksport.

Grunnet lavere etterspørsel fra olje- og gassnæringen, utstedte GIEK det laveste antallet nye garantier i tredje tertial 2015 siden 2007. Ved inngangen til 2016 er det tegn til noe større etterspørsel etter garantier.

Nye eksportmuligheter

GIEK tar høyde for at oljeprisen vil kunne være lav i flere år fremover, med tilsvarende lavere behov for garantier fra norsk leverandørindustri. Dette reflekteres i tapsavsetningene.

GIEK vil være en stabil og kompetent støttespiller for alle eksportnæringer uavhengig av konjunktursituasjonen. Det er gledelig at flere fastlandsindustrier tar oss i bruk, derav også tradisjonelle underleverandører til oljeindustrien som omstiller seg til nye markeder og produkter. En rekke eksportbedrifter og -næringer har hatt fordel av en vesentlig svakere kronekurs i løpet av 2015.

I en brytningstid som denne forventer eksportørene at GIEK har kapasitet til å sikre finansiering for å øke mulighetene for eksport fra nye bedrifter, næringer og til nye markeder. For å øke vår relevans og tilgjengelighet for nye brukere, har GIEK styrket samarbeidet med Eksportkreditt Norge og Innovasjon Norge. Gjennom dette samarbeidet møter GIEK små og mellomstore bedrifter over hele landet samt lokale banker. En forenklet eksportfinansiering for små og mellomstore bedrifter og bedrifter i omstilling blir tatt i bruk av nye eksportører.

Langsiktig forvalter

Noen av de største kjøperne av norsk eksport de siste ti årene har vært norske rederier. GIEK har utløst finansiering til fartøy og rigger, som har vært utleid til oppdrag over hele verden. Etter byggingen forblir GIEK garantist, sammen med finansinstitusjonene, til eksportlånene er fullt nedbetalt. Rederiene er i dag i en utfordrende situasjon. Sammen med andre involverte interessenter vil GIEK opptre konstruktivt for å finne gode løsninger i den enkelte sak.

GIEK går tidlig i dialog med lånekunder, samarbeidende finansinstitusjoner og andre interessenter når det oppstår tvil om kundens fremtidige gjeldsbetjeningsevne. GIEK bruker store ressurser på håndteringen av den økte risikoen i garantiporteføljen og er forberedt på å måtte ta vanskelige beslutninger.

Restruktureringer vil trolig presse seg frem i hele leverandørkjeden. Dette som følge av svakere kontantstrømmer og endrede eller avsluttede kontraktsforhold for fartøyene i offshorenæringene. GIEK har ved utgangen av året solide bankinnskudd.

Organisasjonen

GIEKs organisasjon søker fortløpende å være tilpasset eksportindustriens behov. Som følge av en større omorganisering sent i 2014 har GIEK lyktes med å etablere en bredere kontaktflate mot nye næringer og markeder. Gjennom årsrapporten, flere nyhetsbrev, bruk av sosiale medier, Eksportkonferansen og andre utadrettede aktiviteter gjør GIEK mer enn noen gang for å gjøre garantitilbudet kjent for nye brukere. Den nye organisasjonsmodellen har dessuten gitt en tydeligere beslutnings- og fullmaktstruktur og lagt til rette for en tettere oppfølging av risikoutsatte garantisaker innen offshore olje- og gassnæringene.

GIEK hadde 94 ansatte ved årets slutt. GIEK har lyktes med å rekruttere slik at organisasjonen både har god balanse mellom kjønnene og mangfold blant de ansatte. Det er 48 prosent kvinner og 52 prosent menn, og 18 prosent av våre ansatte har innvandrerbakgrunn. Vi har en stab med god kompetanse til å håndtere et krevende marked og bidra til å støtte og hjelpe nye norske eksportører.

Med tett oppfølging av eksisterende garantier, en stor søknadsmengde, samt omfattende utadrettet aktivitet, har GIEK lagt bak seg et år i tråd med virksomhetens samfunnsoppdrag om å bidra til økt eksport og være en ansvarlig forvalter av utestående garantiansvar. Den mest krevende oppgaven i 2016 og fremover blir oppfølgingen av utestående garantier med de selskapene som er rammet av nedgangen i oljeindustrien.

Wenche Nistad
administrerende direktør

I

I. Oppsummering fra styret

Garantier fra GIEK har i 2015 bidratt til å utløse 44,8 milliarder kroner i nye norske eksportkontrakter, en økning fra 28,5 milliarder kroner i 2014. Denne nye eksporten gir verdiskaping og arbeidsplasser i store deler av landet. Ordre- og kontraktsnedgangen i oljeindustrien medfører samtidig et sterkt press på mange av GIEKs eksisterende kunder. GIEK har derfor tett oppfølging av sin garantiportefølje også i 2016, samtidig som man arbeider for å utløse ny eksport og bidra til vekst i andre næringer.

GIEK hadde ved årsslutt 431 løpende garantier knyttet til tidligere eksport, med et samlet utestående ansvar på 100,2 milliarder kroner¹. Det ble utstedt 126 nye garantier for 16,3 milliarder kroner.

Styrets vurdering er at garantiordningene utløser betydelig eksport. Det ble utstedt få nye garantier i siste halvår av 2015, men etterspørselen har tatt seg opp igjen i begynnelsen av 2016, og styret ser økende interesse fra andre næringer, som fornybar energi, høyteknologi samt fiskeri og fiskeoppdrett.

Resultatet for garantiordningene viser et samlet overskudd på 121 millioner kroner mot 734 millioner kroner året før. Dette skyldes i hovedsak økte tapsavsetninger som følge av økt kredittrisiko i offshoreporteføljen. Totale inntekter utgjorde 1,7 milliarder kroner, og tapsavsetningene er økt med 1,5 milliarder kroner til 4,8 milliarder kroner totalt. GIEK har opparbeidet kapital for innfrielse av garantiforpliktelser.

GIEKs garantiportefølje reflekterer norsk eksport over de siste ti årene og har en høy konsentrasjon innen olje- og gassindustrien. Det betydelige fallet i oljeprisen de siste 18 månedene har ført til økt risiko i garantiporteføljen og tilsvarende høyere avsetninger for mulige fremtidige tap.

GIEK mottar flere anmodninger om reforhandling av betingelser og avdragsutsettelse for å unngå brudd i låneavtaler der GIEK er garantist. Om lag halvparten av porteføljen er blitt bevilget endrede lånebetingelser og en økende del av porteføljen vurderes som utsatt for tap. Allikevel betjenes de fleste garantiene etter betalingsplanen. Avdragsbetjeningen i 2015 summerte seg til 15 milliarder kroner.

Styrets vurdering er fortsatt at ordningene vil gå i balanse over tid.

¹ «Bundet under rammen», summen av utestående ansvar og tilbud, for alle ordninger er 124,6 milliarder kroner per 31. desember 2015.

Ansvarlig garantiforvalter og bidragsyter til ny eksport

Tidligere eksport fra leverandørindustrien til olje og gass utgjorde ved årsslutt 87 prosent av GIEKs garantiportefølje målt i norske kroner. I antall står næringen for mer enn 50 prosent av garantiene (229 av 431). Dette reflekterer næringens størrelse i norsk eksport. Konsentrasjonen i garantiporteføljen gir betydelige utfordringer når næringen opplever en lavere kontantstrøm som følge av oppsigelse av løpende kontrakter og færre nye kontrakter.

GIEK tok betydelige tapsavsetninger allerede i 2014 da analyser viste økende risiko i porteføljen og større usikkerhet knyttet til sikkerhetsverdiene. Ved årsslutt 2015 er avsetningene økt med 1,5 milliarder kroner til 4,8 milliarder kroner totalt. Det er tatt høyde for usikkerhet knyttet til panteverdier og porteføljens konsentrasjon om enkeltstående selskaper. Løpende inntjening i 2015 har vært tilstrekkelig til å dekke de økte tapsavsetningene. Regnskapsførte tapsavsetninger og opparbeidet kapital er samlet 9,3 milliarder kroner.

Fordelingen mellom gruppevis og individuelle tapsavsetninger er endret ettersom enkeltbedrifter har meldt om vanskeligheter. En svært lav andel av tapsavsetningene er så langt kommet til utbetalinger under garantiene. Styret forventer at GIEK vil måtte trekke mer på opparbeidet kapital fremover.

GIEKs rolle er å bidra til langsiktige og bærekraftige løsninger. GIEK følger aktivt opp løpende garantier og har tett dialog med næringen, berørte selskaper og andre finansinstitusjoner. Vi vurderer det som sannsynlig at betydelig fallende aktivitet vil føre til en restrukturering og konsolidering i offshoreindustrien. Sammen med låntaker og andre finansieringsinstitusjoner vil GIEK bidra konstruktivt i arbeidet for å sikre fremtidig konkurransekraft i industrien. Styret er forberedt på at nedturen i næringen vil innebære tap for eiere, långivere og GIEK.

GIEK har de siste årene forsterket sin kompetanse for å sikre god kredittstyring, markedsforståelse og oppfølging av utsatte engasjementer. I den vanskelige markedssituasjonen for hoveddelen av GIEKs kunder er det viktig at GIEK har god risikoforståelse.

Det er bygget opp analysekapasitet, risikomodeller og kredittkompetanse. Organisasjonen har vist stor tilpasningsevne til den utfordrende situasjonen. En reorganisering ved inngangen til 2015 har gitt økt kapasitet i kundenhetene og ledelse. GIEK har også tilgang til ekstern spisskompetanse ved behov.

Leverandørindustrien til olje og gass har utviklet teknologi i verdensklasse og har en ledende posisjon i flere markedssegmenter internasjonalt. Den er fortsatt en av Norges dominerende eksportindustrier. Vi ser en evne til omstilling både i leverandørindustrien og andre næringer. Vi er opptatt av å støtte denne prosessen med konkurransedyktig finansiering. Flere tradisjonelle leverandører til olje- og gassindustrien har gjennom å benytte sin teknologi, kompetanse og erfaring sikret internasjonale kontrakter i andre næringer. Lav kronekurs styrker konkurranseevnen til fastlandsindustriene. GIEK merker økt interesse for sine tjenester fra flere næringer, særlig små og mellomstore bedrifter og innen fornybar energi.

Styret mener at GIEK kan spille en viktig rolle i omstillingsprosesser, og i situasjoner med begrenset tilgang på kapital. GIEK har erfaringen fra tilsvarende situasjoner i tilknytning til finanskrisen i 2008. Det er fortsatt kapasitet innenfor garantirammene til å bidra til finansiering av gode prosjekter.

Styret har i 2015 fortsatt å forbedre rutine for vurdering av korrupsjonsrisiko knyttet til finansiering av eksport. Korrupsjonsvurderingene er en viktig del av enhver kredittvurdering. Styret er bekymret over avsløringene knyttet til korrupsjon i Brasil og følger utviklingen og oppryddingsarbeidet spesielt tett.

Det gjennomføres løpende grundig arbeid knyttet til samfunnsansvar og miljø, både i enkeltsaker og gjennom internasjonalt samarbeid med andre eksportgarantiinstitutter.

GIEK er en faglig rådgiver for overordnet myndighet, i tillegg veileder GIEK selskaper, eksportører, finansinstitusjoner og andre samarbeidspartnere. Dette inkluderer veiledning til bedriftene om anti-korrupsjon.

Styret ser at GIEKs forskjellige roller som henholdsvis eksportfremmer, kreditor og rådgiver er blitt tydeligere, og er tilfreds med den nye organisasjonsmodellen som viser seg å være godt tilpasset den endrede markeds-situasjonen.

Måloppnåelse

Styrets vurdering er at GIEK oppfylte formålet om å fremme norsk eksport og investeringer i utlandet i 2015. Styret er tilfreds med GIEKs arbeid og oppnåelse av de fire målene i Nærings- og fiskeridepartementets tildelingsbrev for 2015 som angis i punkt II.1 under. En nærmere vurdering gis for hvert enkelt mål under punkt III Årets aktiviteter og resultater.

GIEKs administrasjon

Styret anser at administrasjonen har kontroll på kostnadene og leverer et regnskap innenfor budsjett. GIEKs administrasjonskostnader i 2015 var 159 millioner kroner, mot 160 millioner kroner i budsjettet. Etter styrets oppfatning drives GIEK effektivt. Se mer i punkt II.4.1, III.4.5 og VI.1.

Ressursbruken påvirkes av antall søknader, kompleksiteten i søknadene og oppfølgingen av løpende garantier, spesielt saker under særlig overvåkning eller i mislighold. I tillegg bruker GIEK ressurser på rådgivning og rapportering til Nærings- og fiskeridepartementet, andre departementer og offentlige instanser.

Styret takker organisasjonen for engasjement og godt arbeid i året som gikk.

Oslo, 3. mars 2016

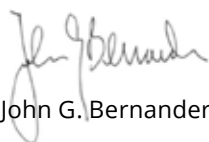
Karin Bing Orgland
(styreleder)

Torfinn Kildal
(nestleder)

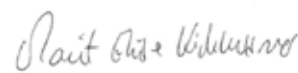
Arve bakke

John G. Bernander

Nina Udnes Tronstad

Marit E. Kirkhusmo

Maria Borch Helsingreen

Jo Stokke

Wenche Nistad
(administrerende direktør)

||

II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

II.1. Myndighet, ansvarsområde og overordnede mål

Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK) er en forvaltningsbedrift underlagt Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). GIEKs formål er å fremme norsk eksport og investeringer gjennom å stille langsiktige garantier på vegne av den norske stat.

II.2. Samfunnsrolle

Eksporten gir Norge større inntekter enn de samlede skatter og avgifter, og utgjør 40 prosent av bruttonasjonalproduktet ifølge Statistisk sentralbyrå. Stabile og høye eksportinntekter i kommende år er avgjørende for å bevare velferd og sysselsetting i Norge.

GIEKs garantitilbud er et konkurransefortrinn for eksportørene, og gir trygghet til begge parter samt deres bankforbindelser etter at eksporten har funnet sted. Mer om de enkelte garantier under punkt II.3 nedenfor. GIEK er én av de statlige virksomhetene underlagt Nærings- og Fiskeridepartementet som har eksport som et hovedopdrag, *se figur 1*. Eksportkreditt Norge AS som gir eksportlån (hovedsakelig med garantier fra GIEK).

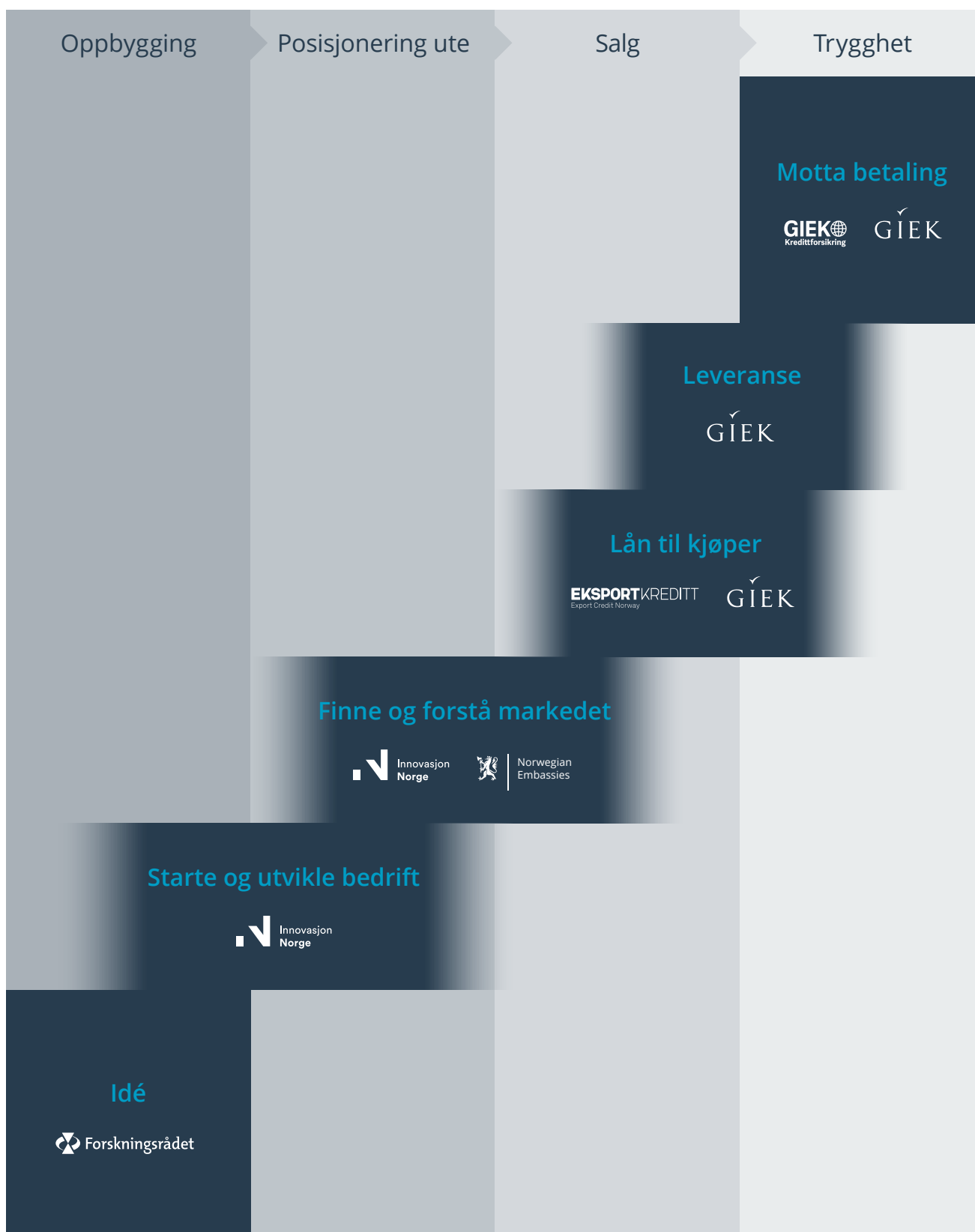
GIEK Kredittforsikring² gir poliser for norske selskaper som selger varer og tjenester i Norge og i utlandet på kreditter på inntil to år. I tillegg bistår Innovasjon Norge med ulike støtteordninger, markedsposisjonering og veileder eksportører i Norge samt ved flere utekontorer i viktige markeder.

² Det statlige aksjeselskapet GIEK Kredittforsikring AS må ikke forveksles med den statlige forvaltningsbedriften GIEK. De to var tidligere én organisasjon, deretter ble GIEK Kredittforsikring skilt ut av GIEK i 2001 og ble fra 1. januar 2015 direkte underlagt NFD.

GIEKs mål for 2015

- GIEK skal bidra til eksportkontrakter ved å gi et konkurransedyktig eksportgarantitilbud og være et supplement til markedet.
- GIEK skal medvirke til at byggelån oppnås på forretningsmessige vilkår.
- GIEK skal medvirke til at langsiktige kraftavtaler kan inngås på forretningsmessige vilkår.
- GIEK skal oppfylle kravet om at den enkelte ordning skal gå i balanse på lang sikt inkludert eventuelle tapsfond.

II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Figur 1 viser GIEKs posisjon i sammenheng med andre statlige virksomheter for eksportstøtte: Eksportkredit Norge, Innovasjon Norge og GIEK Kredittforsikring. Mens andre virksomheter hjelper eksportører med oppbygging og posisjonering, er GIEKs rolle å utløse konkrete kontrakter ved å garantere for finansiering, betaling eller leveranse. GIEK samarbeider dessuten med utenriksstasjonene lokalisert i viktige eksportmarkeder.

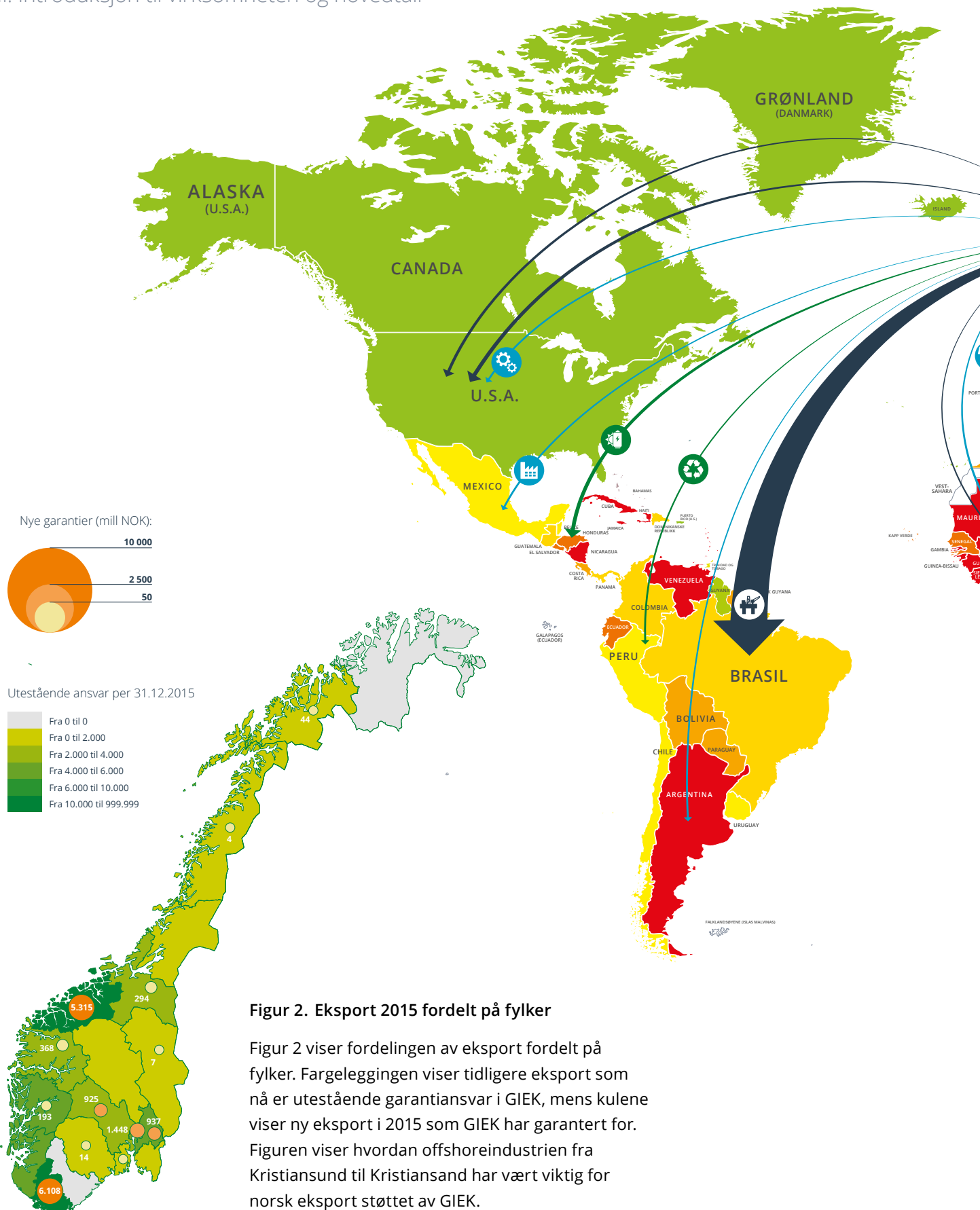
Med formål om å fremme norsk eksport og utenlandsinvesteringer bidrar GIEK til regjeringens arbeid for å sikre konkurransekraft for norske arbeidsplasser. GIEKs arbeid understøtter målene for Nærings- og fiskeridepartementet om størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi, innenfor bærekraftige rammer, herunder særlig målet om bedrifter som lykkes i internasjonale markeder. Stabile, forutsigbare og konkurranse-dyktige finansieringsvilkår kan ha stor betydning for om norske bedrifter vinner kontrakter eller ikke.

De fire statlige eksporthjelperne har i årets løp styrket informasjonen om hverandre og henviser eksportører hyppigere seg i mellom ved behov. Slik er man med på regjeringens arbeid med å skape en enklere hverdag, med å redusere tidstyver og lage et enklere regelverk og NFDs mål om effektiv bruk av samfunnets ressurser og målet om økt innovasjon og omstillingsevne, jf. Prop 1 S (2015–2016) for Nærings- og fiskeridepartementet.

Det er viktig både for eksportørene og kjøperne i utlandet at statlig eksportfinansiering er relevant og brukervennlig. GIEK og Eksportkreditt Norge samarbeider tett fordi i de fleste tilfeller ønskes både lån og garanti fra staten. Det er gjennomført forenkling og samkjøring i søknadsprosessen ut mot kundene, og i den interne saksbehandlingen. I 2015 er det forberedt felles kundeundersøkelser fra 2016.

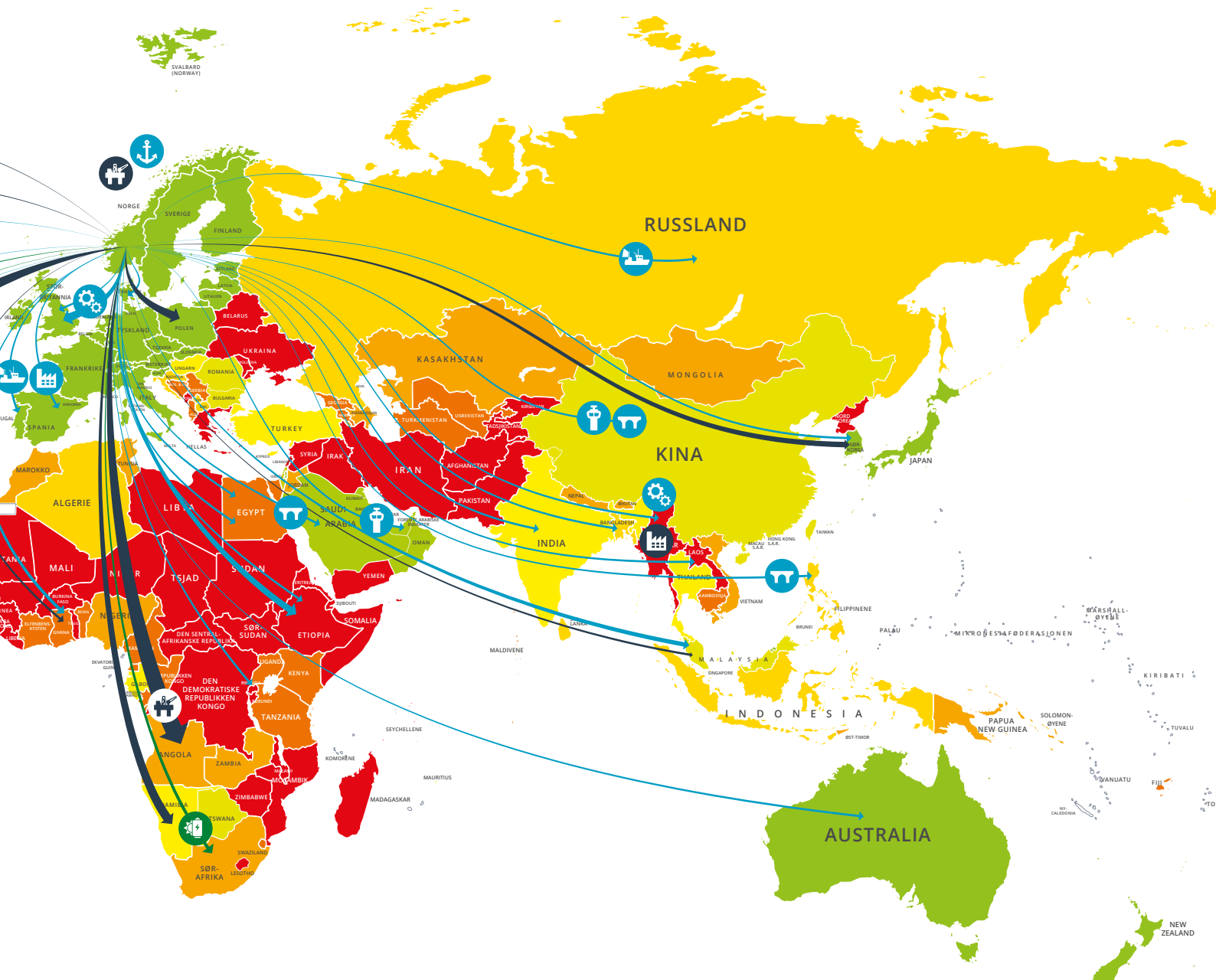

Eksportprisen er en årlig konkurranse blant norske eksportbedrifter, og som organiseres av GIEK, GIEK Kredittforsikring AS og Eksportkreditt Norge AS. Prisen bidrar til å synliggjøre eksportens betydning for Norge og løfte frem bedrifter som har lykkes i å bygge verdier og sysselsetting hjemme ved å satse ute. I 2015 ble prisen vunnet av Lerøy Seafood.

Figur 2. Eksport 2015 fordelt på fylker

Figur 2 viser fordelingen av eksport fordelt på fylker. Fargeleggingen viser tidligere eksport som nå er utestående garantiansvar i GIEK, mens kulene viser ny eksport i 2015 som GIEK har garantert for. Figuren viser hvordan offshoreindustrien fra Kristiansund til Kristiansand har vært viktig for norsk eksport støttet av GIEK.

Figur 3. Eksportmarkeder i 2015

Figur 3 viser hvor varene/tjenestene GIEK har stilt garantier for er eksportert til, fordelt på næringskategorier.

- Annen industri og øvrige næringer
- Fornybar energi
- Olje og gass

- Kommunikasjonsteknologi
- Fornybar energi
- Bygg og anlegg
- Fiskefartøy og oppdrett
- Skipsfart
- Olje- og gass-teknologi og -skip
- Industri
- Resirkulering
- Annen teknologi

OECD-risikokategorier:

Kilde: OECD Country Risk Classification per januar 2016

II.3. Garantier og ordninger

GIEK tilbyr garantiløsninger for å fremme norsk eksport. De forskjellige garantiløsningene reduserer risiko for kjøper, eksportør eller finansinstitusjon avhengig av garantiprodukt. Garantiene utstedes under en av GIEKs fire garantiordninger. Under gis det en oversikt over garantiløsninger og garantiordningene.

II.3.1. Garantiløsninger

GIEKs garantier reduserer risikoen for eksportør, kjøper eller deres banker avhengig av garantiprodukt i forbindelse med en eksporttransaksjon. Lavere risiko gir partene incitament til å inngå kontrakt og øker eksportørens konkurransekraft.

Garantiene er tilpasset norske eksportbedrifters og utenlandske kjøperes behov, og er et supplement til det private finansmarkedet.

GIEK skal gi et konkurransedyktig tilbud sammenliknet med utenlandske garantiinstitutter. De fleste land som har kapitalvareeksport av noe omfang tilbyr offentlige garantier som avlaster eksportørers og finansinstitusjoners risiko ved langsiktige eksportkreditter. GIEK garanterer for eksport til land over hele verden.

GIEK kan avlaste både kommersiell og politisk risiko. Med kommersiell risiko menes risiko forbundet med at privat kjøper kan gå konkurs eller av andre grunner ikke betaler. Med politisk risiko menes risiko forbundet med at offentlig kjøper ikke vil betale, eller at krig, ekspropriasjon og andre tiltak fra offentlige myndigheter hindrer betaling. Investeringsgarantier dekker bare politisk risiko. GIEK har taushetsplikt om søknader, tilbud om garanti og utviklingen i utstedte garantier. Utstedte garantier publiseres på www.GIEK.no.

Garantien innebærer at staten, ved GIEK, bærer risikoen i et lån eller annen finansiell transaksjon. GIEKs hovedformål er å utstede garantier som fremmer eksport. Garantiene regnes i norske kroner.

De vanligste garantitypene GIEK utsteder er:

Långivergaranti sikrer kjøperen lån i forbindelse med en eksportkontrakt. Garantien stilles for to til ti år, for skip maksimalt 12 år, og for prosjekter innenfor fornybar energi samt drikkevanns- og avløpsprosjekter inntil 18 år.

Leverandørkredittgaranti sikrer at eksportøren får betaling ved kredittsalg til en utenlandsk kjøper.

Kontraktsgaranti sikrer at eksportøren ikke lider et tap i produksjonsperioden som følge av at utenlandsk kjøper ikke oppfyller kontrakten.

Investeringsgaranti sikrer investor mot tap i land med høy politisk risiko.

Bondgaranti sikrer den utenlandske kjøperen mot tap dersom den norske eksportøren ikke overholder sitt tilbud, forskuddsbetalingen er tapt eller eksportøren ikke gjennomfører leveransen. Å stille slike garantier er ofte nødvendig for at eksportkontrakten kan inngås. GIEK kan også sikre eksportøren mot uberettiget trekk på stilte bondgarantier.

Remburs sikrer pengeoverføringen mellom kjøpers og eksportørs bank.

Byggelånsgaranti sikrer lån til norsk verft ved bygging av nye skip.

Kraftgaranti garanterer betaling i forbindelse med større kontrakter for kjøp eller salg av kraft.

Anbudsgaranti dekker utlegg i tilknytning til et anbud dersom foretaket ikke får oppdraget på et bistandsfinansiert prosjekt.

II.3.2. Garantiordningene

Garantiene utstedes innenfor én av fire rammer fra Nærings- og fiskeridepartementet: Alminnelig garantiordning, U-landsordningen, Byggelånsordningen og Kraftordningen. Hver ordning har et klart definert formål med egne regelverk og en øvre ramme for totalbeløpet av alle garantiene under ordningen.

Ordningene skal fremme norsk eksport (unntatt Kraft- og Byggelånsordningene) og er underlagt norske lover og regler og internasjonale avtaler. GIEK forvalter i tillegg en anbudsgarantiordning på vegne av Norfund. Ordningene skal gå i balanse på lang sikt, se punkt III.4. Bransjefordeling i prosent av samlet utestående ansvar har vært tilnærmet uendret de tre siste årene, med om lag 85 prosent av utestående knyttet til olje og gass, 10 prosent til annen industri og øvrige næringer, og resten i fornybar energi.

Alminnelig garantiordning er GIEKs største og mest brukte garantiordning. Långivergaranti er den viktigste typen garanti som utstedes under ordningen, men de fleste andre typer garantier kan gis under denne ordningen. Formålet med ordningen er å fremme norsk eksport innen alle bransjer. Leverandørindustrien til olje og gass var største bruker av ordningen med 87 prosent av garantiansvaret.

Av garantirammen på 145 milliarder kroner har rammeutnyttelsen i 2013–2015 vært som følger:

Av garantirammen på 145 milliarder kroner har rammeutnyttelsen i 2013–2015 vært som følger:

	Bundet under rammen* TNOK	Utnyttelsesgrad
2013	108 475 000	75 %
2014	127 389 927	88 %
2015	121 375 730	84 %

* Bundet under rammen er summen av utestående ansvar og tilbud, inkludert refsikring av GIEK Kredittforsikring AS.

U-landsordningen kan benyttes dersom eksporten er utviklingsfremmende for et fattig land, og transaksjonen inneholder for høy risiko for den Alminnelige garantiordningen. Ordningen har en ramme på 3,15 milliarder kroner, men skiller seg ut fra de andre ordningene ved at rammen til enhver tid tilsvarer syv ganger grunnfondet. Det er GIEK selv som avgjør om en garanti skal utstedes under Alminnelig garantiordning eller U-landsordningen. Det har vært et økende behov for ordningen i 2015. De fleste typer garantier kan utstedes under denne ordningen.

Av garantirammen på 3,15 milliarder kroner har rammeutnyttelsen i 2013–2015 vært som følger:

	Bundet under rammen* TNOK	Utnyttelsesgrad
2013	426 000	14 %
2014	476 846	15 %
2015	2 414 600	77 %

* Bundet under rammen er summen av utestående ansvar og tilbud, inkludert refsikring av GIEK Kredittforsikring AS.

Tabellen viser at det i 2015 er flere saker som er aktuelle for garanti under U-landsordningen.

Byggelånsordningen bidrar til å sikre banklån til skipsbygging ved norske verft i byggeperioden. Det er ikke et krav om at skipet skal eksporteres. Kun byggelånsgaranti kan utstedes under ordningen.

Av garantirammen på 5 milliarder kroner har rammeutnyttelsen i 2013–2015 vært som følger:

	Bundet under rammen* TNOK	Utnyttelsesgrad
2013	1 347 000	27 %
2014	2 014 337	40 %
2015	769 780	15 %

* Bundet under rammen er summen av utestående ansvar og tilbud.

Nedgangen i 2015 skyldes at det har vært mindre behov for statlig risikoavlastning i markedet.

Kraftgarantiordningen skal bidra til å gi norsk industri langsiktige kraftkjøpsavtaler. Kun kraftgaranti kan utstedes under ordningen. Ingen slike garantier er utstedt siden ordningen ble opprettet. Kraftordningen kan indirekte bidra til at industrien oppnår gunstige kraftavtaler i markedet. Flere langsiktige kraftavtaler vil dessuten måtte fornyes mot slutten av dette tiåret, og vil kunne gi etterspørsel til garantier under ordningen.

Ordningen har en garantiramme på 20 milliarder kroner.

Anbudsgarantiordningen gir en norsk leverandør refusjon for utlegg i forbindelse med anbud på bistandsprosjekter i utviklingsland. Ordningen forvaltes på vegne av Norfund.

I tillegg administrerer GIEK noen eldre garantiordninger som er under avvikling. GIEK er sekretariat for Beredskapsordningen for Statlig Varekrigsforsikring (BSV). Det utarbeides egne rapporter om anbuds- og BSV til henholdsvis Norfund og NFD.

Styret

Karin Bing Orgland | Styreleder

Født 1959. Styreleder i GIEK siden august 2013. Siviløkonom fra Norges Handelshøyskole (NHH) i Bergen. Arbeider som uavhengig styremedlem og sitter i styret i bl.a. Norske Skog, Grieg Seafood, Norwegian Finans Holding, HAV Eiendom AS, Røisheim Hotell og Eiendom og INI AS. Har lang og bred bankerfaring gjennom ulike lederroller i DNB.

Torfinn Kildal | Styrets nestleder

Født 1954. Styremedlem i GIEK siden februar 2011. Siviløkonom fra NHH i Bergen. Jobber som uavhengig styremedlem og sitter i styret i bl.a. Aibel, OSWO, Glamox, Lønne Service og Pres-Vac Engineer. Han er også styreleder i Interwell, Servi Hydranor og OSWO. Tidligere administrerende direktør i Kongsberg Maritime, hvor han sluttet i 2010. Han har bred operativ og styreefaring innen offshore og maritim leverandørvirksomhet i Norge og internasjonalt.

Arve Bakke | Styremedlem

Født 1952. Styremedlem i GIEK siden august 2009. Leder av Fellesforbundet siden 2007. Ansatt i Fellesforbundet og tidligere Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund siden 1984, før det vedverftet Ulstein-Hatlø i ti år. Leder av Møre og Romsdal Arbeiderparti i 12 år. Statssekretær i Administrasjons- og planleggingsdepartementet 1996-1997.

Maria Borch Helsingreen Styremedlem

Født 1966. Styremedlem i GIEK siden august 2012. Siviløkonom og statsautorisert revisor fra NHH i Bergen. Jobber som CFO i TV2, og har bred erfaring fra styrearbeid, Argentum Fondsinvesteringer, som CFO i DnbNor Asset Management og partner i Arthur Andersen.

John G. Bernander | Styremedlem

Født 1957. Styremedlem i GIEK siden august 2013. Jurist fra Universitetet i Oslo. Styremedlem og rådgiver i Viking Heat Engines. Tidligere administrerende direktør i Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) 2009-2012, kringkastingssjef i NRK 2001-2007 og administrerende direktør i sjøforsikringsselskapet Gard 1993-2001.

Marit E. Kirkhusmo | Styremedlem

Født i 1970. Styremedlem i GIEK siden august 2014. Jurist fra Universitetet i Oslo. Jobber som advokat og partner i Advokatfirma Ræder, hvor hun arbeider med shipping/offshore og finansiering som hovedområder. Hun har lang og bred erfaring som advokat for ulike aktører innenfor disse bransjene. Hun var i mange år juridisk direktør i den tidligere Eitzen-Gruppen og satt i konsernledelsen i gruppens morselskap.

Nina Udnes Tronstad | Styremedlem

Født 1959. Styremedlem i GIEK siden august 2015. Nina Udnes Tronstad er sivilingeniør i industriell kjemi fra Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet (NTNU). Hun jobber som Senior Vice President for Procurement and Subcontracting i Kværner, og har tidligere vært konserndirektør i Kværner, administrerende direktør og president i Kværner Verdal, konserndirektør i Statoil og har hatt flere lederstillinger på operasjonell og teknisk side i Statoil. Hun er styremedlem i Trelleborg AB, Peab AB, Nordox og varamedlem til styret ved NTNU.

Jo Stokke | Ansattrepresentant i styret

Født 1953. Ansattrepresentant i styret siden januar 2016. Jurist fra Universitetet i Oslo. Advokat i Juridisk avdeling i GIEK siden januar 2015. Har tidligere vært advokat i Christiania Bank og Kreditkasse/Nordea og partner i Advokatfirmaet Schjødt.

Morten Calfeldt | Observatør i styret

Født 1961. Observatør i styret siden januar 2016. Utdannet ved Sjøkrigsskolen, operativ linje. Senior kundeansvarlig i GIEK siden februar 2014. Har tidligere erfaring fra sjøforsikring og kundeansvar innenfor shipping/offshore i bank. Arbeidet i Deutsche Bank før oppstarten i GIEK.

Wenche Nistad
Administrerende direktør

Født 1952. Siviløkonom fra Norges Handelshøyskole (NHH) i Bergen. Leder i GIEK siden 2005. Før det var hun administrerende direktør i Hadeland Glassverk, konserndirektør i Luxo og assisterende banksjef i Bergen Bank/DNB. Styreleder i GIEK Kredittforsikring siden 2011.

Britt Skåtun
Avdelingsdirektør Offshore

Født 1970. Siviløkonom fra Norges Handelshøyskole (NHH) i Bergen. Ansatt i GIEK siden 1998, hvor hun først jobbet med det tidligere Sovjetunionen, Baltikum og Latin-Amerika, og senere med shipping og offshore. Før omorganiseringen i 2014 var hun kontorsjef i garantiavdelingen.

Solveig Frøland | Avdelingsdirektør
Shipping, verft og offshore-prosjekter

Født 1964. Siviløkonom og autorisert finans-analytiker med MBA i finans fra Norges Handelshøyskole (NHH) i Bergen. Har vært ansatt i GIEK siden 2014. Før det jobbet hun 20 år i Nordea som senior relasjonsansvarlig innenfor shipping, offshore og oljeservice. Solveig har spesialkompetanse i internasjonal prosjektfinansiering og restrukturering av utsatte engasjement.

Øyvind Ajer
Avdelingsdirektør Energi og industri

Født 1961. Jurist fra Universitetet i Oslo. Begynte i juridisk avdeling i GIEK i 1988 og jobbet med å rydde opp etter «skipseksportkampanjen». Senere ble han utnevnt til kontorsjef og fungerende direktør for juridisk avdeling. Fra 2001 til omorganiseringen i 2014 var han direktør for garantiavdelingen.

Ulla Wangestad
Avdelingsdirektør Strategisk Stab

Født 1958. Jurist fra Universitetet i Oslo med en mastergrad i ledelse fra Handelshøyskolen BI. Ansatt i GIEK siden 2011 og var direktør for juridisk avdeling frem til omorganiseringen i fjor. Tidligere har hun jobbet som advokat i Lindorff, og advokat og leder for forsikringsjuridisk avdeling i Gjensidige.

Elizabeth Lee Marinell
Avdelingsdirektør Juridisk, kreditt og analyse

Født 1965. MBA fra Columbia University i New York med BA i økonomi og finans fra Vanderbilt University i Tennessee, USA. Ansatt i GIEK siden 2010 som direktør for kreditt og risikostyring før omorganiseringen i 2014. Før dette var hun leder for avdelingen for Financial Institutions and Funds i Norfund. I 1993-2004 jobbet hun som vice president i Citibank.

Cay Bakkehaug
Avdelingsdirektør administrasjon

Født 1960. MBA fra Norges Handelshøyskole (NHH) i Bergen, og cand. mag. i økonomi, IKT og pedagogikk fra Høyskolen i Buskerud (SLHK). Avdelingsdirektør i GIEK siden 2011. Tidligere assisterende direktør i Norsk Hydro. Fra 2002-2007 var han viseadministrerende direktør i Helse Sør RHF, og etter det finans- og investeringsdirektør i Entra Eiendom og CFO i Komplett.

II.4. Organisasjonen

Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK) er en forvaltningsbedrift underlagt Nærings- og fiskeri-departementet (NFD) og er lokalisert i Støperigata 1 i Oslo.

GIEK er ledet av et styre på åtte medlemmer hvorav syv er utpekt av NFD og én er ansattrepresentant. De ansatte har også én observatør i styret.

GIEKs administrasjon besto ved utgangen av 2015 av 89,4 årsverk. Tallene inkluderer fast ansatte og midlertidige ansatte, men ikke ansatte i permisjon. Det var 94 ansatte ved årets slutt. Det ble ansatt fjorten nye og syv medarbeidere skiftet avdeling/seksjon og fikk nye arbeidsoppgaver i løpet av fjoråret. Fem ansatte (5,9 prosent) sluttet i 2015, hvorav en etter endt engasjement.

GIEKs organisasjon søker fortløpende å være tilpasset eksportindustriens behov. Som følge av en omorganisering sent i 2014 har GIEK lyktes med å etablere en bredere kontaktflate ut mot nye næringer og markeder. Det er tre garantiavdelinger med ansvar for henholdsvis energi og industri, offshore, samt shipping, verft og offshoreprosjekter. Garantiavdelingene får bistand fra en avdeling med ekspertise innen jus, kreditt og analyse. I tillegg er det en strategisk stab og administrasjon.

I den nye organisasjonsmodellen har kredittsjefen en selvstendig stilling og rapporterer direkte til administrerende direktør. I tillegg er ansvaret for virksomhetsstyring og compliance er tydeliggjort i organisasjonen og den ansvarlige rapporterer direkte til administrerende direktør og styret.

Se www.GIEK.no for oppdatert organisasjonskart.

II.4.1. Hovedtall fra administrasjonsregnskapet

Administrasjonsregnskapet rapporteres i henhold til rundskriv R-115 fra Finansdepartementet.

Tabell 1. Administrasjonsutgifter i kroner, og i prosent av overslagsbevilgning (utnyttelsesgrad)

	Adm.utg. i TNOK	Utnyttelsesgrad
2013	123 156	94,7 %
2014	147 472	95,4 %
2015	158 562	99,1 %

GIEK har god budsjettkontroll.

Tabell 2. Lønnsandel av administrasjonskostnadene

	Lønn TNOK	% adm.
2013	54 544	44,3 %
2014	65 583	44,5 %
2015	71 204	44,9 %

GIEK forvalter en betydelig portefølje hvilket også reflekteres i lønnsutgifter.

Tabell 3. Utvalgte nøkkeltall siste tre år

	Antall årsverk	Overslagsbevilgning	Adm.utg. TNOK	Utnyttelse grad	Lønn TNOK	Lønn i % av adm.	Lønnsutg. per årsverk	Adm.utg. per årsverk	Konsulent-utg. TNOK	Konsulentutg. i % av adm.
2013	74,4	130 000	123 156	94,7 %	54 544	44,3 %	733,1	1 655,3	26 088	21,2 %
2014	80,9	154 600	147 472	95,4 %	65 583	44,5 %	810,7	1 822,9	20 793	14,1 %
2015	89,4	160 000	158 562	99,1 %	71 204	44,9 %	796,5	1 773,6	18 673	11,8 %

GIEK har brukt mer på lønn og mindre på konsulenthonorarer, hvilket kan indikere en dreining i retning av at flere aktiviteter løses internt.

Tabell 4. Utvalgte tilleggstill siste tre år

	Effektivitet adm./innt.	Risiko ansvar/årsverk	Risiko avsetn./ansvar
2013	7,1 %	1 101 461	3,0 %
2014	9,1 %	1 103 986	3,7 %
2015	9,3 %	1 120 415	4,8 %

INT - Sum inntekter fra fondsregnskapet

Ansvar - Utestående garantiansvar alle ordninger

Avsetn - Tapsavsetning på garantiansvar i milliarder kroner

GIEK drives effektivt. Fremover vil GIEK bruke mer ressurser på utsatte saker. Administrasjonskostnadene per sak kan øke som følge av at endring i søknadsmassen som innebærer behov for fordykning innen andre bransjer og markeder enn dem GIEK har arbeidet med de senere årene. GIEK bruker under én krone for hver ti kroner i inntekt (9,3 prosent i 2015).

Utestående garantiansvar per årsverk utgjør over en milliard kroner (1,1 milliarder i 2015). GIEK har tatt konsekvensen av økt risiko den senere tid og økt tapsavsetningene på garantiansvar (4,8 prosent i 2015). I tillegg kommer avsetninger på fordringer.

Eksportfinansieringen – et veldig nyttig instrument!

– Eksportfinansiering er et veldig nyttig instrument, sier Per Knutsen, daglig leder i Drammen Yard. GIEK stilte i 2015 garanti på 16,8 millioner kroner i forbindelse med salg av offshore kabelkaruseller til selskapets svenske søsterselskap Drammen Yard Leasing, som igjen leier ut karusellene til EU- og verdensmarkedet. Garantien dekker lån fra Eksportkreditt Norge.

Drammen Yard har lang tradisjon innen skipsbygging og som leverandør av kabelkaruseller til offshore-markedet, men har de siste årene rettet blikket mot offshore vind. Kabelkarusellene er like relevante for kabellegging til offshore vindparker som til oljevirkosomhet og subseainstallasjoner. Karusellene er designet slik at ordinære offshore fartøy kan operere som kabelleggingsskip innen få dager, såkalt «plug and play». Fullastede karuseller kan løftes eller skyves over på fartøyet og installeres i løpet av få timer.

– Det er stort potensiale for denne typen utstyr innenfor offshore vind, og det skal investeres like mye, og kanskje mer, i offshore vind som i oljebransjen. Jeg er forundret over hvor få norske selskaper som opererer i dette markedet, sier Knutsen. Han ser klart potensiale innenfor offshore vind for flere norske leverandører som tradisjonelt har levert til oljesektoren.

Søsterselskapet i Sverige er kontaktpunktet for utleie til det internasjonale markedet, men karusellene blir bygget og modifisert i Norge. – Det er enklere å drive utleie til EU-markedet fra Sverige, sier Knutsen. Han sier selskapet leier ut til både oljebransjen og offshore vind, og mottar henvendelser fra hele verden.

Økt interesse for eksportfinansiering

Drammen Yard selger også direkte til kunder fra Norge. Ifølge Knutsen har ikke disse kundene tidligere vært interessert i finansiering, men situasjonen i olje og gassektoren har endret dette.

– Nå som det er dårligere tider er eksportfinansiering attraktivt. Vi merker økt etterspørsel etter dette og bruker eksportfinansiering aktivt i markedsføringen, sier Knutsen. Han forventer at selskapet kommer til å søke om flere lån og garantier på vegne av utenlandske kjøpere i fremtiden.

Det er interessant og spennende at et selskap som tradisjonelt har drevet med skipsbygging først har omstilt seg til å bli en utstyrsleverandør til olje- og gassindustrien og nå ekspanderer innen offshore vind. Vi i GIEK er glade for å bidra til at flere norske eksportører kan utnytte muligheten som finnes i nye segmenter og markeder.

*Anders Gerlach Nilsen,
kundeansvarlig i avdelingen Shipping, verft og offshore-prosjekter i GIEK.*

III. Årets aktiviteter og resultater

Tabell 5. Hovedtall i 2015 for alle garantiordninger

Ordning (TNOK)	Nye søknader	Gjeldende søknader	Nye tilbud om garanti	Gjeldende tilbud	Nytt garanti-ansvar	Utestående garanti-ansvar	Ubenyttet bond ramme	Bundet under rammen	Garanti-ramme
AGO	34 667 833	18 402 800	17 310 338	22 363 801	15 396 287	97 694 990	678 756	120 737 547	145 000 000
GK AGO						638 183		638 183	
BYG	3 930 102	3 525 352	422 500	-	790 200	769 780		769 780	5 000 000
KRA	-	601 095	-	-	-	-		-	20 000 000
ULA	2 578 250	2 538 647	1 423 790	1 465 271	94 212	949 328		2 414 600	3 150 000
GAM						112 807			
Total	41 176 185	25 067 894	19 156 628	23 829 072	16 280 699	100 165 090	678 756	124 560 110	173 150 000

Tabell 5: Oversikt over garantier, tilbud og søknader per 31. desember 2015.

Sum utestående garantiansvar vist med GIEK Kredittforsikring (GK) inkludert, uten GK beløper seg til 99,5 milliarder kroner

I flere tabeller er det hensiktsmessig å benytte forkortelsene: AGO - Alminnelig garantiordning, ULA - U-landsordningen, BYG - Byggelånsordningen, KRA - Kraftordningen og GAM - gammel alminnelig ordning.

Tabell 6. Antall søknader, tilbud om garanti og garantiansvar

Antall	Nye søknader	Gjeldende søknader	Nye tilbud om garanti	Antall gjeldende tilbud	Nytt garanti-ansvar	Gjeldevnde garantier
AGO	189	84	160	56	123	412
BYG	10	8	1	0	2	2
KRA	0	2	0	0	0	0
ULA	9	9	4	5	1	5
GAM						12
Total	208	103	165	61	126	431

III. Årets aktiviteter og resultater

Tabell 7. Næringsfordeling

Næringsgruppe	Produktgruppe	Gjeldende søknader MNOK	Gjeldende tilbud MNOK	Utestående ansvar MNOK
Annen industri og øvrige næringer	Annet	11 975,5	8 316,8	6 135,1
Annen industri og øvrige næringer	Skip og skipsutstyr	755,7	676,0	4 350,3
Fornybar energi	Annet	3 005,2	1 300,7	2 415,6
Fornybar energi	Skip og skipsutstyr	0,0	0,0	101,1
Olje og gass	Annet	580,7	613,4	17 069,5
Olje og gass	Skip og skipsutstyr	8 750,8	12 922,2	70 093,5
Total		25 067,9	23 829,1	100 165,1

Olje og gass

Konjunktur nedgangen i olje og gass fortsatte gjennom hele 2015 og eksporten fra norske verft og maritim leverandørindustri er vesentlig redusert. Det kontraheres få nye skip i denne sektoren, og antall søknader om nye långivergarantier har derfor falt betydelig. Noen søknader er mottatt, og GIEK har i løpet av året bidratt til å sikre nye kontrakter for norske verft. I lys av svekkede markedsbetingelser i olje og gass er det få lønnsomme prosjekter i denne sektoren. Industrien kjennetegnes av overkapasitet etter en periode med svært høye investeringer. Svekket oljepris tilsier redusert behov for offshore fartøyer og borerigger og det forventes svak lønnsomhet i sektoren frem mot 2020. GIEK kan stille kontrakt- og fullførelsesgarantier som gjør det lettere for eksportbedriftene å vinne frem internasjonalt og som bidrar til utnyttelse av ledige ressurser i olje- og gassindustrien. Nåværende markedsituasjon tilsier større satsing på kontrakter for service og vedlikehold fremfor ny finansiering av kapitalintensive investeringer.

For å møte eksportindustriens behov for gode finansierings- og garantiordninger vurderer GIEK løpende behov for justeringer av tilbudet innenfor gjeldende regelverk. GIEK ser positivt på søknader om byggelånsgaranti fra verkstedindustrien generelt. Tilbudet gjelder ikke kun skipsverftene, men er også tilgjengelig for eksportører av subseautstyr og prosjekter. Vi forventer at de endrede markedsbetingelsene i olje og gass kan gjøre byggelånsfinansiering mer interessant også for disse eksportørene. Informasjon om tilgjengelighet er høyt prioritert. GIEK samarbeider stadig tettere med Eksportkreditt og Innovasjon Norge.

GIEK følger olje- og gassnæringene tett gjennom grundige analyser. Analysene legges til grunn ved kredittvurderingen. Den svake markedsutviklingen har medført økt risiko for mislighold i GIEKs garantiportefølje. Det har i 2015 derfor vært lagt ned betydelige ressurser på å følge opp eksisterende portefølje.

GIEK følger opp utestående garantier og går tidlig i dialog med lånekundene og samarbeidende banker når det oppstår tvil om kundens gjeldsbetjeningsevne. Det krevende markedet innenfor offshore har medført at flere av kundene har hatt behov for endringer i sine gjeldsbetingelser og noen har også hatt behov for avdragsutsettelse.

Mange av disse sakene involverer store kreditorgrupper og prosessene er ressurskrevende. GIEK er opptatt av å være en forutsigbar og konstruktiv partner for bedriftene. Samtidig ser vi at de enkelte bedriftene har svært ulike finansieringsstrukturer og sammensetning av finansieringskilder. De bærekraftige løsningene vil derfor ofte være forskjellige og tilpasset hver bedrift. For GIEK er det viktig at man i sakene kommer frem til løsninger som er balanserte ved at både eiere og de ulike kreditorgruppene bidrar relativt til sin sikkerhet og prioritet.

GIEK merker lavere etterspørsel etter skipsutstyr til borefartøyer og offshore skip som bygges ved verft i utlandet og mottok færre garantisøknader for finansiering av slike fartøyer enn i tidligere år.

Fornybar energi

Søknader om finansiering av fornybar energiprojekter er i stor grad rettet mot fremvoksende markeder, ofte høyrisikoland med gode fortjenestemuligheter for investorene. Langt fra majoriteten av søknader blir finansiert med garanti fra GIEK. Et typisk eksempel på et realisert prosjekt i 2015 er solparken Agua Fria på 50 MW i Honduras der GIEK garanterte for deler av langtidsfinansieringen. I dette prosjektet er Scatec Solar AS både EPC kontraktør og deleier.

Det er en økning i antall søknader innen fornybar energi. Enkelte av disse er i land som innebærer at det eventuelt blir gitt tilbud om garanti under U-landsordningen. Tilbudene vil da binde opp rammen under denne ordningen. Eksportørene har behov for forutsigbarhet om at det er tilgjengelig risikokapasitet under ordningen.

En annen type prosjekt GIEK har garantert for er offshore-vindprosjektet Nobelwind på 165 MW. Prosjektet i Belgia var gjenstand for stor interesse fra kommersielle banker og GIEKs rolle her er først og fremst å være én av flere bidragsyttere til finansieringen.

Det ble i 2015 utstedt garantier for finansiering av crewskip som skal utføre service- og vedlikeholdsoppdrag for offshorevindparker. Blant disse var to crewbåter til Umoe Wind etter nyutviklet design og teknologi, som Umoe opprinnelig har utviklet for den norske marinen, samt to servicebåter levert fra Havyard etter deres eget design til danske Esvagt A/S. GIEK utstedte også en kontraktsgaranti for Havyard i forbindelse med kontrakten de inngikk med Esvagt A/S.

Prosjekter innen fornybar energi er kjennetegnet av lav norsk andel av eksportkontrakten. Det er begrenset hvor mye kapitalvarer som produseres til slike prosjekter i Norge. Mange av aktørene befinner seg enten veldig tidlig i verdikjeden og deres andel i totalprosjektet er for liten til å fullfinansiere hele prosjektet med garanti fra GIEK, eller de opptrer som prosjektutviklere og besitter spisskompetanse innen prosjektutvikling og -management og relaterte tjenester.

Industri og øvrige næringer

GIEK har opplevd en betydelig økning i antall nye søknader fra fastlandsnæringen i 2015. Sammenlignet med 2014 er det en økning på 37 prosent, og sammenliknet med 2013 er antallet nye søknader nærmest doblet. Det meste av økningen er knyttet til søknader om garantier med verdier under 50 millioner kroner. Det er ingen spesifikke industrier eller geografiske områder som representerer økningen. Garantier til fastlandsnæringene bidrar til å diversifisere GIEKs garantiportefølje. Et økt antall søknader fra nye næringer og til nye markeder krever samtidig ressurser til kredittvurdering og kredittoppfølging.

Det vil ta tid før det er klart om økningen i antall søknader resulterer i økt antall garantier. Historisk har en lav andel av søknadene i dette segmentet resulterer i garantier. En stor del av søknadene bortfaller som følge av at kjøper finansierer kjøpet på annen måte. Det kan òg skyldes at kontrakten bortfaller som følge av at eksportøren taper i konkurranse med andre leverandører, eller at kjøper likevel ikke skal foreta investeringen. En ikke ubetydelig andel av søknadene oppfyller ikke betingelsene GIEK stiller for å utstede en garanti.

Det ble utstedt ti garantier innen fastlandsnæringen i 2015, knyttet til ni ulike eksportører. Fire av eksportørene har ikke tidligere benyttet seg av GIEKs produkter.

III. Årets aktiviteter og resultater

Det er for øvrig stor variasjon i sakene knyttet til næring og geografi. Dette kan illustreres med noen eksempler på garantier som ble gitt i løpet av 2015:

- Långivergaranti for finansiering av norskeide AKVA-group Denmarks kontrakt med prosjektselskapet FIFAX AB for bygging av landbasert oppdrettsanlegg med kapasitet på 3 200 tonn regnbueørret på Åland i Finland.
- Långivergaranti knyttet til EFD Induction AS' salg av rørsveisesystem til det mexicanske selskapet Maquilacero SA de CV, som driver med kjøp, bearbeiding og salg av metallprodukter og -materialer.
- Leverandørkredittgaranti for finansiering av Eltek AS' strømforsyningsystemer til 200 telekmtårn i Myanmar, eiet av Apollo Myanmar Ltd.

Skip og skipsutstyr

GIEKs garantiportefølje innen skip og skipsutstyr er i hovedsak relatert til finansiering av fartøyer levert fra norske verft og fartøyer bygget i utlandet som er utstyrt med norske leveranser. I den finansierte flåten inngår blant annet passasjerferger og tankskip. Det er omtrent uendret etterspørsel etter denne type långivergarantier, og risikoen for mislighold i porteføljen er moderat. GIEK mottok flere søknader fra norske utstysprodusenter i 2015 om kontraktgarantier som sikrer oppgjør ved salg av skipsutstyr og designpakker til utlandet.

Markedsføring

Ved slutten av 2014 lanserte GIEK og Eksportkreditt Norge en forenklet løsning for finansiering av eksportkontrakter opp til 100 millioner kroner. Det er en ytterligere forenkling for eksportkontrakter opp til 30 millioner kroner. Det siste ble utvidet høsten 2015 til å omfatte eksportkontrakter opp til 50 millioner kroner med bakgrunn i valutakursutviklingen særlig i USD og EUR. De endrede forholdene i norsk økonomi gjør at flere bedrifter må søke nye kjøpere og markeder. Sammen med Eksportkreditt Norge har GIEK tatt direkte kontakt med en rekke underleverandører til offshorenæringen, som kan ha selvstendig eksportpotensiale fremover. Oppmerksomheten på omstillingsbedrifter, herunder både eksisterende bedrifter og selskap som startes opp med basis i ekspertise og teknologi fra offshorenæringen, vil opprettholdes i 2016.

I 2015 brukte energi- og industriavdelingen mye ressurser for å informere om og markedsføre den forenklede løsningen. Til dette ble det utarbeidet informasjonsmateriell og holdt mange kundearrangementer i inn- og utlandet. Totalt ble det gjennomført opp mot 30 kundearrangementer, hvorav fire var i utlandet. GIEK og Eksportkreditt Norge arrangerte noen møter, andre ble arrangert i samarbeid med Innovasjon Norge, lokale næringsforeninger, banker eller forskjellige handelskamre. Dette er et ledd i å etablere et tettere samarbeid særlig med Eksportkreditt Norge og Innovasjon Norge.

Innkomne søknader for fastlandsnæringer har økt fra 80 i 2014 til 111 i 2015.

GIEK er en viktig partner for oss

Vi setter stor pris på det gode samarbeidet med GIEK, og vi har fått til mye sammen. GIEK sikrer at Norge bidrar til utbygging av meget viktig fornybar kraftforsyning i utviklingsland. GIEK er for oss en helt nødvendig partner for at vi skal lykkes med den vekststrategien vi har frem mot 2020, sier CEO Raymond Carlsen i Scatec Solar.

Garanti fra GIEK bidrar til Scatec Solars solprosjekt Aqua Fria i Honduras og dekker lån fra Eksportkreditt Norge opptil 62 millioner amerikanske dollar. Kjøperselskapet i Honduras er Proderssa som eies av Scatec Solar, Norfund og den lokale partneren PEMSA. Agua Fria er en del av en større satsing, der myndighetene i Honduras vil etablere flere hundre MW i ny fornybar kraftproduksjon.

Kraftverket, som er på 60 megawatt, vil gjøre Honduras' kraftproduksjon mindre avhengig av importert fossilt brennstoff. I dag utgjør forbrenning av fossile brennstoffer mer enn halvparten av kraftproduksjonen i Honduras. Det sentralamerikanske landet har en målsetting om at fornybar energi skal utgjøre 60 prosent av forbruket innen 2020.

Dette er et viktig og spennende prosjekt i GIEKs satsing innen fornybar energi. Vi er stolte av å kunne bistå selskapet med å stille långivergaranti ovenfor Eksportkreditt Norge. GIEK kan garantere for opptil 90 prosent av en eksportkreditt, hvis kravet om minst 30 prosent av eksportkontrakten består av norske leveranser. I fornybarprosjekter kan garantiene ha en løpetid inntil 18 år. GIEK har tidligere stilt ulike bondgarantier og långivergaranti i forbindelse med Scatec Solars prosjekter i Sør-Afrika og Tsjekkia.

*Odd Solheim,
kundeansvarlig i avdelingen fornybar energi i GIEK.*

Rapportering på mål i tildelingsbrevet for 2015

III.1. Mål 1: Bidra til eksportkontrakter ved å gi et konkurransedyktig eksportgarantitilbud og være et supplement til markedet

GIEK skal gi kjøpere til norske eksportører et konkurransedyktig eksportgarantitilbud og være et supplement til det private finansieringsmarkedet. Derfor skal GIEK være orientert om andre lands offentlige eksportfinansieringstilbud. Garantier gitt under Alminnelig garantiordning og U-landsordningen bidrar til å nå dette målet.

Styrets vurdering er at GIEKs garantitilbud både er konkurransedyktig og et supplement til det private finansieringstilbudet.

Alminnelig garantiordning

Alminnelig garantiordning utgjør 98 prosent av den samlede garantiporteføljen. Det er mottatt 189 nye søknader og gitt tilbud om 160 nye garantier i 2015. I løpet av året ble det gitt 123 nye garantier for 15,4 milliarder kroner. Samlet garantiansvar på ordningen ved utgangen av 2015 er 98,3 milliarder kroner. Figur 4 viser endringen i utestående ansvar under Alminnelig garantiordning i løpet av 2015.

Garantiordningen for investeringer i og eksport til utviklingsland (U-landsordningen)

U-landsordningen kan benyttes dersom investeringen eller eksporten er utviklingsfremmende for et land som er definert som mellominntektsland eller lavere av OECD, og transaksjonen inneholder for høy risiko for den alminnelige garantiordningen.

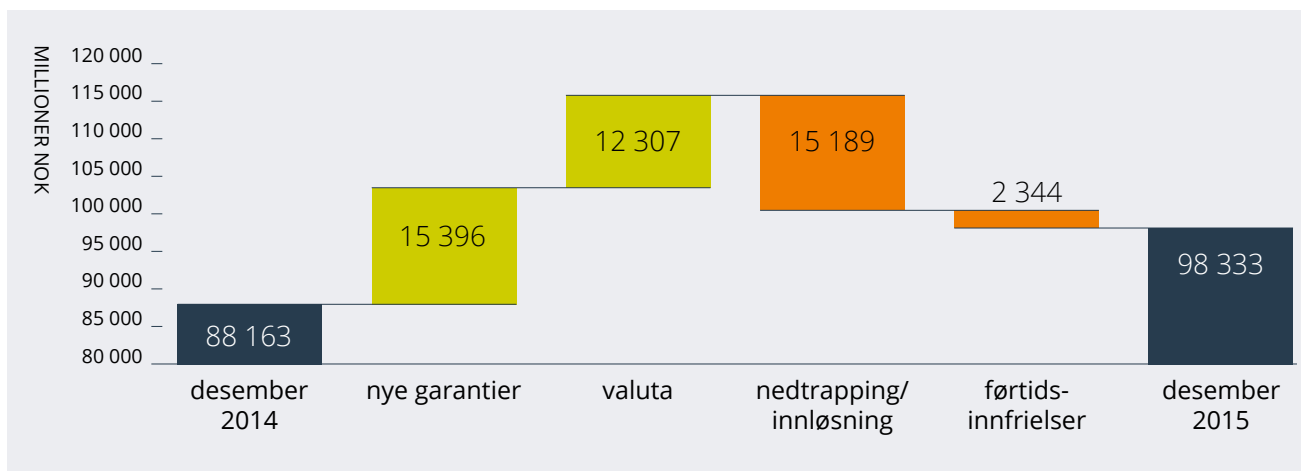
Det var økt interesse for U-landsordningen i 2014, spesielt for eksport innen fornybar og annen energi-produksjon. I 2015 er det gitt tilbud om fire nye garantier under U-landsordningen. Det har i tillegg vært henvendelser og søknader som etter behandling faller inn under ordningen. Enkelte av disse søknadene er for større garantibeløp.

Saker på land som faller inn under U-landsordningen tar tradisjonelt lang tid fra søknadstidspunkt til utstedelse av garanti. Det er alltid forbundet med usikkerhet om slike søknader når tilbudsstadiet.

I 2015 ble det utstedt én garanti for 94,2 millioner kroner og samlet garantiansvar ved utgangen av 2015 er 949,3 millioner kroner.

Ordningen bidrar til forutsigbarhet for de bedriftene som satser på prosjekter i utviklingsland ved at finansieringstilbudet står ved lag selv om risikobildet endres i tiden prosjektene utarbeides.

Figur 4. Utestående ansvar på Alminnelig garantiordning - endringer i løpet av 2015

Figur 4 viser endringen i 2015 fra utestående ansvar ved utgangen av 2014. I løpet av 2015 har ansvaret økt gjennom nye garantier og som følge av valutaeffekt. I motsatt retning virker nedtrapping og innløsning, samt førtidsinnfrielser som har redusert det utestående ansvaret. I punkt III.4.2. Porteføljevurderinger gis det nærmere beskrivelse.

GIEK sammenlignet med andre eksportkredittinstitusjoner

GIEKs garantitilbud, så vel produkter som garantiordninger, har mange likhetstrekk med hva andre europeiske stater tilbyr gjennom sine eksportkredittbyråer.

GIEK deler i stor utstrekning risiko i garantisaker med banker og ofte på tilsvarende vilkår. Denne praksisen medfører at garantipremien som oftest er markedsbasert, og at GIEK generelt har en lavere prosentmessig garantidekning enn andre eksportkredittinstitusjoner. Det ser foreløpig ikke ut til at dette har påvirket utnyttelsen av GIEKs tilbud i nevneverdig grad. Tilbakemeldinger fra brukerne er at dette oppveies av at GIEK er løsningsorientert, fleksibel og har effektiv saksbehandling.

Noen andre stater har egne garantiordninger eller produkter for å garantere for eksportbedrifters driftslån generelt. For GIEKs del er medvirkning til finansiering av norske bedrifters arbeidskapital begrenset til garanti for byggelån til verft for skip og innretninger til havs.

Norge tilbyr ikke kreditter som inneholder et gaveelement (blandede kreditter) og kan derfor ikke tilby garantidekning av lån til stater som Verdensbanken har klassifisert som lavinntektsland. Flere av landene har likevel muligheter for kommersiell opplåning. Ved kommersiell opplåning kan GIEK bidra med garantier.

OECDs avtale som regulerer finansiering av skipseksporert er mangelfull fordi den ikke regulerer fastsetting av premie. I tillegg er viktige land ikke tilsluttet OECD-avtalen. Norske redere har som følge av dette mottatt svært gunstige statlig støttede finansierings-tilbud fra verft i Østen. GIEK bistår NFD i forhandlinger om en ny og bedre skipsavtale som inkluderer viktige skipsbyggernasjoner som i dag ikke er medlemmer av OECD.

Flere stater tilbyr langsiktige statlige eksportlån. Alle nordiske land, unntatt Island, har operative ordninger som yter lån i tillegg til eksportgarantiene. Det norske lånetilbudet er blitt opprettholdt med etableringen av Eksportkreditt Norge. I land med høye innlånskostnader, blant annet i Sør-Europa, er eksportlånene blitt dyrere og tilbys med kortere løpetid.

III.2. Mål 2: Medvirke til at byggelån oppnås på forretningsmessige vilkår

GIEK skal medvirke til at norske skipsverft, offshore-verksteder og annen relevant virksomhet oppnår byggelån. Gjennom byggelånsgarantier skal GIEK bidra til å sikre økt aktivitet. Det er ikke et krav at byggene skal eksporteres for å kvalifisere for garanti.

Styret vurderer at målsetningen er nådd gjennom garantiordningen for byggelån.

Garantiordning for byggelån til skip, fartøy og innretninger til havs (Byggelånsordningen)

Det ble mottatt ti søknader for 3,9 milliarder kroner og gitt tilbud om én ny garanti i 2015. Det var to nye garantier og nytt garantiansvar var 790,2 millioner kroner i 2015. Samlet garantiansvar ved utgangen av 2015 var på 769,8 millioner kroner.

GIEKs byggelånsordning er godt kjent i markedet. Etterspørselen etter byggelånsgarantier har vært moderat, siden det har vært mindre behov for statlig risikoavlastning i markedet. Det er tegn til at dette er i ferd med å endre seg, og GIEK merker større interesse for ordningen.

GIEK kan stille garantier for bankers byggelån til verft i Norge for inntil 50 prosent på like vilkår med finansinstitusjon eller bank. På denne måten kan GIEK bidra til at norske verft får de nødvendige byggelånene og derved kontrakter om bygging av skip.

Etter ønske fra næringen ble regelverket for byggelåns- garanti forbedret fra 1. mai 2015. Kravet om minimum innbetaling av kontraktssummen i løpet av byggeperioden er ikke lenger fastsatt til 20 prosent, men kan settes lavere etter en individuell vurdering.

III.3. Mål 3: Medvirke til at langsiktige kraftavtaler inngås på forretningsmessige vilkår

GIEK skal medvirke til at aktørene på kraftmarkedet kan inngå langsiktige kraftavtaler på forretningsmessige vilkår gjennom å gi et tilbud av garantier for kraftavtaler.

GIEK har siden oppstart opplyst om ordningen til mulige brukere i kraftmarkedet. Den svake etterspørselen etter kraftgarantier kan skyldes at potensielle brukere så langt ikke har hatt behov for risikoavlastning fra GIEK for å oppnå avtaler på forretningsmessige vilkår.

Det er styrets vurdering at ordningen er kjent i markedet, men det er for tidlig å konkludere hvorvidt målsetningen med ordningen er nådd.

Garantiordningen for kraftintensiv industris kraftkjøp (Kraftordningen)

GIEK mottok ingen garantisøknader under ordningen i 2015 og det er to søknader til behandling. Det er ikke gitt tilbud om garanti og det er ikke utestående ansvar under ordningen. Samtidig er det ført kostnader under ordningen, som dermed har gått med underskudd hittil.

Garantier kan stilles overfor kraftselger eller ovenfor finansinstitusjoner som finansierer kraftkjøpet. Ordningen omfatter kun kraftintensiv industri innen visse næringer, som har et årlig kraftforbruk på minst 10 GWh. En kraftavtale må ha en varighet på minst syv og maksimum 25 år for å kunne bli omfattet av ordningen.

Kraftkrevende industri har lang planleggingshorisont og er i gang med å vurdere mulige forsyningsløsninger til sine industrianlegg etter utløpet av eksisterende kraftavtaler rundt 2020.

III.4. Mål 4: GIEK skal oppfylle kravet om at den enkelte ordning skal gå i balanse på lang sikt inkludert eventuelle tapsfond

For å nå målet om balanse på lang sikt skal GIEK ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet for risikovurdering og oppfølging i den enkelte sak. GIEK må gjøre tiltak for å sikre verdier ved mislighold og for å begrense endelige tap ved utbetalinger under garantier.

Balansekravet er omtalt i Hovedinstruks for Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK) fastsatt 11. desember 2015 og Regelverk for Garantiinstituttet for eksportkredits (GIEKs) garantiordninger fastsatt 17. desember 2015.

Balansekravet er definert i Regelverket for GIEKs garantiordninger 2.1:

«Med balanse for de ulike garantiordningene menes det at det skal oppnås balanse mellom premier, gjenvinninger, finansinntekter og statlig tilskudd til tapsdekning på den ene siden, og administrasjonskostnader, finanskostnader og utbetaling under garantier på den andre siden. Regnskap for den enkelte garantiordning benyttes til å måle oppfyllelsen av balansekravet. Overføringer av kapital fra GIEK til statskassen skal synliggjøres i regnskapet for de ulike garantiordningene.»

Det er styrets vurdering at GIEK i 2015 har oppfylt kravet om at alle garantiordninger vil gå i balanse på lang sikt. Under kraftordningen er det foreløpig ikke utstedt garantier, men det i seg selv endrer ikke forutsetningen om at målet om balanse på lang sikt kan nås.

III.4.1. Samlet oppstilling for garantiordningene

Tabell 8. Samlet oppstilling av garantiansvar, fordringer, tapsavsetninger og kapital 2015

Beløp i TNOK	AGO	ULA	BYG	KRA	Under avvikl.	Sum alle ordninger
Garantiansvar (utestående ansvar) 31.12.2015	98 333 174	949 328	769 780	0	112 807	100 165 090
Avsetning for tap på garantiansvar 31.12.2015	4 575 761	103 517	100 000	0	15 380	4 794 657
Fordringer i fm utbetaling under garantien 31.12.2015	1 704 224	10 673	0	0	267 779	1 982 676
Individuelle nedskrivninger på fordringer 31.12.2015	709 340	8 859	0	0	230 277	948 475
Fordringer i moratorieavtaler 31.12.2015	150 021	42 032	0	0	271 579	463 632
Nedskrivning på moratorieavtaler 31.12.2015	22 113	8 406	0	0	149 821	180 340
Sum kapital 31.12.2015	4 738 017	420 647	-9 638	-8 343	-607 811	4 532 871
Avsetning for tap i % av garantiansvar	4,7 %	10,9 %	13,0 %	-	13,6 %	4,8 %
Nedskrivning i % av fordringer garanti	41,6 %	83,0 %	-	-	86,0 %	47,8 %
Nedskrivning i % av fordringer moratorieavtaler	14,7 %	20,0 %	-	-	55,2 %	38,9 %
Sum kapital i % av garantiansvar	4,8 %	44,3 %	-1,3 %	-	-538,8 %	4,5 %

Tabell 8 viser en samlet oppstilling for hver garantiordning, tapsavsetninger, nedskrivninger, sum kapital og hvor mye dette utgjør i kroner og prosent av det utestående garantiansvaret ved utgangen av 2015.

Tabell 9. Nøkkeltall

Beløp i TNOK	AGO	ULA	BYG	KRA	GAM	SÆR	SUB	Sum alle ordninger
Utfakturert premie (*)	1 010 809	3 494	9 383	0	0	0	0	1 023 686
Andre inntekter	225 672	213	5 170	0	0	0	0	231 054
Reforsikringspremie	8 369	0	0	0	0	0	0	8 369
Gjenvinninger (**)	6 934	1 332	0	0	4 271	3 406	0	15 943
Erstatninger (***)	-1 180 347	0	0	0	0	-	0	-1 180 347
Sum	71 437	5 038	14 553	0	4 271	3 406	0	98 705

(*) Periodisering er trukket ut slik at tallet følger kontantprinsippet.

(**) Inkluderer gjenvinninger på moratorier.

(***) Omkostninger er holdt utenom.

Tabell 9 viser nøkkeltall fra kontantregnskapet: premieinnbetaling, netto gjenvinning og utbetalinger under garantier i løpet av 2015.

III.4.2. Porteføljevurderinger

Porteføljen består av 431 løpende garantier sammenliknet med 458 ved utgangen av 2014. Utestående ansvar ved årsslutt er 100,2 milliarder kroner og av dette står alminnelig garantiordning for 98 prosent.

«Bundet under rammen» er summen av utestående ansvar og tilbud for alle ordninger og utgjør 124,6 milliarder kroner per 31. desember 2015. Inkludert i dette beløpet er reforsikring av GIEK Kredittforsikring AS med 0,6 milliarder kroner og ubenyttet rammeavtale for bonds.

Av GIEKs garantier er 76 prosent utstedt i USD. Derfor vil selv små svingninger i dollarkursen ha stor påvirkning på GIEKs portefølje og rammeutnyttelsen. I 2015 ble kronen svekket med 18,4 prosent mot USD. Det tilsvarer en økning på 12,3 milliarder kroner i utestående ansvar for Alminnelig garantiordning.

I løpet av 2015 falt antall nye garantier i tredje tertial til det laveste omfanget av nye garantier i et tertial siden 2007. Det ble i tredje tertial 2015 utstedt 24 nye garantier med ansvarsbeløp på totalt 0,4 milliarder kroner, en nedgang fra 42 nye garantier med ansvarsbeløp på 7,6 milliarder kroner i andre tertial 2015.

Det er foretatt nedtrappinger/innløsninger av garanti-ansvar i løpet av 2015 for 15,2 milliarder kroner. Førtdisinnfrielsene for 2015 utgjorde 2,3 milliarder kroner, hvilket er betydelig lavere enn i 2014 med 18,3 milliarder kroner. Obligasjonsmarkedet var en viktig kilde til førtdisinnfrielser i 2014, men dette markedet har siden høsten 2014 vært nær «lukket» for GIEKs olje- og offshorekunder på grunn av utviklingen i offshoremarkedet.

Eksposering mot offshore-bransjer og store selskaper
Olje og gass utgjør med 87,2 milliarder kroner 87 prosent av utestående ansvar ved årsslutt. Det er mer enn 50 prosent av antallet garantier (229 av 431).

GIEKs portefølje er konsentrert rundt et lite antall store engasjementer, med liten bransjemessig spredning. Dette medfører høy konsentrasjonsrisiko for porteføljen. Olje og gass binder ca. 101 milliarder kroner av GIEKs ramme.

De ti største selskapene/selskapsgrupperingene har totalt garantier for 46,5 milliarder kroner og utgjør 46 prosent av utestående ansvar.

Eksposering mot Brasil

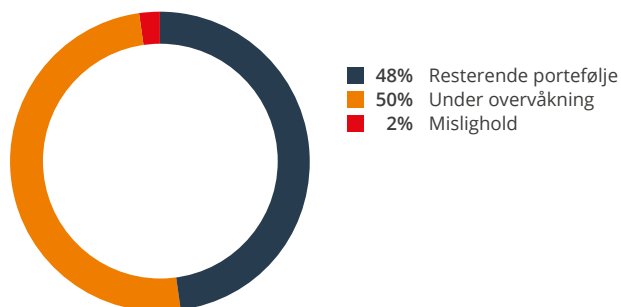
GIEKs eksposering i Brasil utgjør 22 prosent av garantiporteføljen, og gjør landet til et av GIEKs største utenlandske markeder. Ansvar fordeler seg med 11,6 milliarder kroner mot ikke-brasilianske selskaper som eier fartøy som er på kontrakt i Brasil og 9,9 milliarder kroner mot brasilianske selskaper.

Petrobras er i dag verdens største operatør på dypvann og er selskapet med de største reservene på dypvann. Brasil er det enkeltmarkedet hvor det er ventet mest aktivitet i dette tiåret. Det vil være et sentralt marked for offshorenæringen. Sannsynligheten for at investeringene vil bli lavere og kommer senere enn opprinnelig planlagt er økende, og det er gjort flere nedjusteringer av de tidligere investeringsplanene.

Petrobras er presset finansielt og selskapets kredittverdighet er nedgradert. Det har gjennom 2015 blitt avdekket en svært alvorlig korrupsjonsskandale som har berørt selskapets ledelse og påført Petrobras betydelig tap. GIEK har fulgt opp korrupsjonsrisikoen tett gjennom ekstern revidering av regelverk og de enkelte kontrakter.

III.4.3. Misligholdssaker

Basert på det samlede finansielle risikobildet gjør GIEK vurderinger av individuelle og gruppevise avsetninger hvert tertial. Hovedprinsippet er at sannsynligheten for mislighold, eksposering ved mislighold og forventede verdier fra realiserte aktiva i en avhendings situasjon, sammen danner grunnlag for å beregne et potensielt tap.

Oversikt over misligholdssaker, omfang og status

Antall saker i mislighold er lavt, men økende gjennom 2015. GIEK hadde 12 garantier fordelt på ni risikopunkt i mislighold per 31. desember 2015. Alle er under Alminnelig garantiordning.

Utbetalinger under garantier beløp seg totalt til 1,2 milliarder kroner. Gjenvinning, utenom Parisklubbavtaler, beløp seg til 2,7 millioner kroner.

I 2015 har fordringsmassen i GIEK økt markant. Økningen har vært på 128 prosent fra 2014 til i overkant av 2,4 milliarder kroner ved årets utløp i 2015. Herav utgjør Alminnelig ordning 1,9 milliarder kroner. Det har blitt foretatt store enkeltutbetalinger, den største gjelder et mislighold i Brasil som inntrådte i 2013. GIEK har utbetalt 877 millioner kroner under garantien til Eksportkreditt Norge, samt gitt et tilleggs lån på 156 millioner kroner, og har dermed overtatt det pantsikrede kravet mot debitor på 1,1 milliarder kroner. Det er også flere mindre utbetalinger fra misligholdte garantier som øker fordringsmassen gjennom året. Eldre saker (passive og Parisklubbfordringer) har kun hatt mindre endringer i dette tidsrommet.

Nedgangen i aktivitet innen shipping- og offshore-segmentet medførte at et betraktelig antall av GIEKs risikopunkter ble satt under overvåkning i løpet av 2015, og GIEK har et tredvetalls selskaper som i dag er under overvåkning. De fleste er knyttet til olje- og gassnæringen, og/eller har vesentlige deler av sin inntjening fra denne sektoren. GIEK har garantiansvar på flere av disse risikopunktene, slik at antall garantier «under press» har økt betraktelig.

I flere av selskapene arbeides det med tilpasning av covenants, avdragsutsettelse, endring av kapitalstruktur, restruktureringer eller lignende for å ta høyde for lavere inntekter og sikkerhetsverdier.

I tillegg til ovenstående, har GIEK reforsikret GIEK Kredittforsikring AS med 638 millioner kroner og per 31.12.2015, er 27 millioner kroner tapsavsatt. GIEK har også fordringer på balansen på 145 millioner kroner, som følge av at det har forekommet utbetalinger under garantier i den reforsikrede porteføljen over tid. Denne fordringsporteføljen er nær 100 prosent nedskrevet.

Se også styrets beretning til årsregnskapet i punkt VI.2.1.

III.4.4. Tapsavsetninger

Tabell 10. Endringer i tapsavsetninger i 2015 (tertiarvis)

Alle ordninger (i MNOK)	1.1.2015	Endring T1	Endring T2	Endring T3	31.12.2015
Balanse 1.1.2015	3 305				3 305
Endringer individuelle		6	1 131	248	1 384
Endringer gruppevise		843	- 1 237	- 19	- 413
Agio/disagio		- 31	340	210	519
Balanse og økning	3 305	818	233	439	4 795

Tabell 10 viser endringen GIEK har gjort i tapsavsetninger ved henholdsvis første tertiarrapportering, andre tertiarrapportering og i tredje tertiarrapportering i forbindelse med årsregnskapet.

Tapsavsetning på garantiansvar har økt fra 3,3 milliarder ved inngangen av året til 4,8 milliarder ved utgangen av året. I første tertial økte tapsavsetningene med 818 millioner inkludert valutaeffekt. I andre tertial ble tapsavsetningene opprettholdt (utenom valutajusteringer) men tapsvurderingene medførte endringer i forholdet mellom de gruppevise og de individuelle tapsavsetninger. I tredje tertial økte de individuelle tapsavsetninger ytterligere. Dollar er fortsatt sterk mot norske kroner som gir valutatap (disagio).

Se også styrets beretning til årsregnskapet i punkt VI.2.1.

III. Årets aktiviteter og resultater

III.4.5. Administrasjonsregnskapet

GIEK drives effektivt i forhold til den risiko forvaltningsbedriften er eksponert for. Effekter av flytting til nytt kontorlokale og effekter av nytt saksbehandlings-system (Globus) antas å tas ut i 2016-2017. Budsjettforslag 2017 har hensyntatt dette. Administrasjonsregnskapet rapporteres i henhold til rundskriv R-115 fra Finansdepartementet.

Tabell 11. Utvalgte nøkkeltall siste tre år

	Antall årsverk	Overslagsbevilgning	Adm.utg. TNOK	U-grad	Lønn TNOK	Lønn i % av adm.	Lønnsutg. per årsverk	Adm. utg. per årsverk	Konsulent utg. TNOK	Konsulent utg. i % av adm.
2013	74,4	130 000	123 156	94,7 %	54 544	44,3 %	733,1	1 655,3	26 088	21,2 %
2014	80,9	154 600	147 472	95,4 %	65 583	44,5 %	810,7	1 822,9	20 793	14,1 %
2015	89,4	160 000	158 562	99,1 %	71 204	44,9 %	796,5	1 773,6	18 673	11,8 %

GIEK har brukt mer på lønn og mindre på konsulenthonorarer, hvilket kan indikere en dreining i retning av at flere aktiviteter løses internt.

GIEK drives effektivt. Fremover vil GIEK bruke mer ressurser på utsatte saker. Administrasjonskostnadene per sak kan øke som følge av at endring i søknadsmassen som innebærer behov for fordypning innen andre bransjer og markeder enn dem GIEK har arbeidet med de senere årene. GIEK bruker under én krone for hver ti kroner i inntekt (9,3 prosent i 2015). Utestående garantiansvar per årsverk utgjør over en milliard kroner (1,1 milliarder i 2015). GIEK har tatt konsekvensen av økt risiko den senere tid og økt tapsavsetningene på garantiansvar (4,8 prosent i 2015). I tillegg kommer avsetninger på fordringer.

Tall fra andre sammenliknbare aktører i Norden tas inn i rapporteringen for 2016. Tallene antas å være ett år forsinket, da gjennomgang i Nordisk møte som regel finner sted på våren etter at årsrapport er avlagt.

Tabell 12. Utvalgte tilleggstill siste tre år

	Effektivitet adm./innt.	Risiko ansvar/årsverk	Risiko avsetn./ansvar
2013	7,1 %	1 101 461	3,0 %
2014	9,1 %	1 103 986	3,7 %
2015	9,3 %	1 120 415	4,8 %

INT - Sum inntekter fra fondsregnskapet.

Ansvar - Utestående garantiansvar alle ordninger.

Avsetn - Tapsavsetning på garantiansvar i milliarder kroner.

III.4.6. Parisklubbsaker og gjenvinning

Statlige kreditorer samordner seg i Parisklubben og reforhandler stat-til-stat-fordringer. Norges fordringer skriver seg hovedsakelig fra misligholdte statsgaranterte eksportkreditter fra GIEK. En Parisklubbfordring er en avtale mellom en stat og dens kreditorer om tilbakebetaling av statens gjeld.

GIEK hadde 464 millioner kroner utestående per 31.12.2015, hvorav 127 millioner kroner var misligholdt. I tillegg kommer påløpte morarenter.

Gjeldsplanen utgjorde 834 millioner kroner ved slutten av 2015. Den ubrukte delen fordeler seg på 4 millioner kroner for Særordningen og 830 millioner kroner for Gammel alminnelig ordning.

Øvrig rapportering:

III.5. Samarbeid med andre virksomheter

For en stor del av GIEKs garantier er Eksportkreditt Norge AS med som långiver. GIEK og Eksportkreditt Norge har en felles eksportørerkjøring, samtidig som GIEK gjør vurderinger knyttet til CSR og miljø på vegne av begge institusjoner. Dette er arbeidsbesparende både for kunde og finansieringsinstitusjonene. GIEK er rådgiver for Eksportkreditt Norge AS innen miljø og menneskerettigheter.

For små og mellomstore kontrakter har GIEK og Eksporkreditt Norge ett felles søknadsskjema, ett felles tilbud og forenklet dokumentasjon. Ordningen blir markedsført spesielt overfor små og mellomstore bedrifter.

I 2015 har GIEK, Eksporkreditt Norge, Innovasjon Norge og GIEK Kredittforsikring AS arbeidet for å nå bedre frem til norske bedrifter som ønsker å eksportere. Hensikten er å tydeliggjøre hvor bedriftene kan henvende seg og gi bedrifter et bedre felles tilbud av veiledning og tjenester.

III.6. Små- og mellomstore bedrifter

GIEKs nye garantier i året utløste eksport til en verdi av 44,8 milliarder kroner i 2015.

GIEK finansierer en rekke prosjekter av stor størrelse, der mange av de norske eksportørene er små eller mellomstore bedrifter. Den norske kontrakten er ofte en andel av prosjektet, og kan derfor håndteres av mindre bedrifter selv om totalprosjektet er stort. Om lag 15 milliarder kroner av utløst eksport på 44,8 milliarder kroner har sitt opphav i små og mellomstore bedrifter. Følgende viser eksporten fordelt på prosjektsstørrelse for leverandør- og långiverkreditter. (Merk at dette er en mindre sum enn totalen da remburs og bonds er utelatt.)

- Prosjekter under 30 millioner kroner har utløst eksport for 56,6 millioner kroner, fordelt på 7 garantier.
- Prosjekter mellom 30 og 100 millioner kroner har utløst eksport for 207,6 millioner kroner, fordelt på 4 garantier.
- Prosjekter mellom 100 millioner kroner og 1 milliard kroner har utløst eksport for 4,9 milliarder kroner, fordelt på 11 garantier.
- Prosjekter over 1 milliard kroner har utløst eksport for 3,2 milliarder kroner, fordelt på 13 garantier.

III.7. Norsk interesse

GIEK skal fremme norsk eksport og norske investeringer i utlandet. Vanligvis garanterer GIEK for kontrakter der det som eksporteres er norskprodusert. I henhold til GIEKs vedtekter § 3.1. har GIEK en utvidet mulighet til å utstede garantier i saker som faller utenfor de vanlige vilkårene for eksportgaranti, men der finansieringen av eksporttransaksjonen likevel må anses å fremme norsk interesse i betydelig grad. I forbindelse med endringen i GIEKs styringsdokumenter (jf. punkt IV.5) er dette fra 2016 omtalt i regelverket for GIEKs garantiordninger, punkt 3.2.

GIEK har utstedt to garantier under «norsk interesse» bestemmelsen i 2015.

III.8. Beredskapsordningen for varekrigsforsikring (BSV)

Beredskapsordningen for statlig varekrigsforsikring (BSV) trådte i kraft 1.1.2004 i henhold til Lov om statlig varekrigsforsikring av 2003-12-12 nr.115.

Denne rapporten avgis av GIEK som sekretariat i henhold til avtale av 16.12.2003 med NFD.

Organisering og administrasjon

NFD har ansvar for statens beredskapsordning for varekrigsforsikring. Ordningen skal opprettholde og stimulere transport av varer i en krise- eller krigssituasjon der det private tilbud om transportforsikring bortfaller. For å ivareta oppgaven er det inngått avtale med GIEK om sekretariatsfunksjon, og det er oppnevnt et Forsikringsforum med syv medlemmer. Når forsikringstilbudet ikke er aktivert samarbeider disse tre aktørene med å vurdere å etablere tiltak for en god beredskap. GIEK som sekretariat ivaretar det meste av praktisk arbeid, NFD har strategisk ansvar og Forsikringsforum gir faglige innspill.

Dersom ordningen aktiveres, vil det uformelle samarbeidet erstattes med en formell struktur der NFD gir instruks og fullmakter til et styre som har ansvar for sekretariatets daglige drift og ledelse. Styret oppnevnes av NFD. Sekretariatet (GIEK) skal gi direkte forsikring, og utvides med den kompetanse og antall personer den konkrete situasjonen tilsier. Det er forutsatt bemanning med ansatte fra GIEK og fra de største selskapene som driver transportforsikring i Norge. Selskapene har akseptert å bidra med personell som leies inn til selvkost.

Forsikringsforum

Forsikringsforumet skal blant annet holde NFD løpende orientert om hovedtrender i transportforsikringsmarkedet generelt. Her er også reassuransemarkedet tatt med. Medlemmene i Forsikringsforum skal påføre og foreslå tiltak for NFD dersom situasjonen for en aktivisering av ordningen skulle nærme seg. I 2015 har ikke GIEK og/eller Forsikringsforum gitt NFD råd om å aktivere ordningen. Det har heller ikke oppstått situasjoner der det har vært tvil om det burde gis slikt råd.

Meget godt fornøyd med vilkår og effektiv saksbehandling

– Lån og garantier fra Eksportkreditt Norge og GIEK har vært helt avgjørende for å sikre rask og god finansiering av prosjektet, sier administrerende direktør i Safelink AS, Ole Henning Christiansen.

I 2015 benyttet Skiensbedriften Safelink AS eksportfinansiering i forbindelse med salg av tre løftedempere til sitt deleide selskap Safelink Rentals LLC i USA for å leies ut til oljeserviceselskapene Technip og Subsea 7. Dempene brukes i forbindelse med større undervannsinstallasjoner utenfor vestkysten av Afrika.

Safelink har benyttet seg av GIEK og Eksportkreditt Norges felles søknad for kontrakter under 50 millioner kroner for lån og garanti.

– Vi er veldig fornøyd med saksgangen for å få finansieringen på plass. Vi har kjørt fellesmøter med GIEK og Eksportkreditt Norge, og dialogen mellom de to har vært sømløs. Vi måtte ha gått en mye lengre vei for å finansiere og bygge produktene våre uten eksportfinansiering, sier Christiansen.

– Vår ambisjon er å utvikle teknologien videre og vokse, slik at Safelink etterhvert blir en naturlig integrert del av de avanserte kransystemene i offshore-bransjen. Technip og Subsea 7 er blant de største aktørene i bransjen, og nå har vi begge på kundelisten. Disse kontraktene vært svært viktig for oss å få til, for å synliggjøre teknologien vår og ta en større del av markedet, sier Christiansen.

Løftedempene fra Safelink er festet mellom kranen og det utstyret som skal senkes ned på havets bunn, for å kompensere for bølgeeffektene og de fysiske kreftene som virker fra havoverflaten og ned. Kompensatorene som benyttes av Technip har en egenvekt på ca. 30 tonn og kan håndtere løft på over 300 tonn.

GIEK har stillet långivergaranti for to lån til Safelink Rentals LLC i USA på til sammen 3,36 millioner euro. GIEK garanterer for 90 prosent av lånene utstedt av Eksportkreditt Norge, mens de resterende 10 prosent utgjøres av leverandørkreditter fra eksportøren. I felles finansieringsløsning for kontrakter under 50 millioner kroner, kan kravet om medvirkning fra kommersiell bank fravikes.

*Georg Kervel,
kundeansvarlig i avdelingen Industri og Energi i GIEK.*

IV

IV. Styring og kontroll i virksomheten

IV.1. Internkontroll og risikostyring

GIEKs virksomhet involverer store økonomiske verdier og god internkontroll er derfor viktig. GIEK har i 2015 arbeidet med å tilpasse og å styrke kompetansen innenfor, og heve nivået på, virksomhetsstyring, risikostyring og kontroll. Det har vært spesiell fokus på å styrke styring og kontrollprosessene knyttet til garantigivning.

I utvikling av styring og kontroll i GIEK, har det vært lagt vekt på at denne skal være tilpasset GIEKs risiko, ansvar og størrelse for å sikre hensiktsmessig og effektiv styring og kontroll. GIEK har ambisjon om at videre utvikling skal være integrert, lederdrevet og tilpasset organisasjonens virksomhet.

GIEK har gjennomført en rekke tiltak for å heve GIEKs nivå på styring og kontroll. Nedenfor er en oppstilling av de viktigste tiltakene som er blitt gjennomført:

- Innføring av ny organisasjonsmodell, som er tilpasset de utfordringer GIEK står ovenfor.
- Oppdatert GIEKs strategiske plan med tilhørende tiltaksplan.
- Utarbeidet GIEKs strategi innenfor HR, IT og kommunikasjon, med blant annet kriseberedskapsplan og testing.
- Gjennomført en omfattende enhetlig planprosess i administrasjonen for å sikre et omforent og helhetlig målbilde med tilhørende handlingsplaner og integrert risikovurdering.
- Forbedret prosess for tapsavsetning i løpet av de siste to årene i tråd med vedtatt instruks og implementerte modeller.
- Gjennomført en kredittsaksvurdering- og en porteføljeoppfølgingsprosess som er tilpasset kredittrisikoen GIEK bærer. Dette inkluderer også forbedring av modellverktøy.
- Integrert resultatene av planprosessen med individuelle mål og utviklingssamtaler.

- Opprettelse av ny seksjon i GIEK med spesielt ansvar for å arbeide med virksomhetsstyring og compliance.
- Oppstart av arbeidet med å etablere, videreutvikle og strukturere GIEKs interne styrende dokumenter.
- Etablert ny fullmaktsstruktur tilpasset ny organisasjon.
- Gjennomgått og formalisert fora og møteplasser i GIEK.
- Utarbeidet individuelle instruksjoner for samtlige medarbeidere samt oppdatering av deres ansettelsesavtaler.
- Gjennomgang og revisjon av GIEKs rutiner og regelverk knyttet til korrupsjon, samfunnsansvar og miljø.

Administrasjonen har i samarbeid med internrevisjonen utviklet en tilpasset modenhetsmodell og evalueringsmetodikk slik at status samt et langsiktig ambisjonsnivå for styring og kontroll med tilhørende tiltaksplan kan fastsettes. Bevisstgjøring av organisasjonen gjennom dette arbeidet, har bidratt til økt kvalitet i styring og kontrollprosessene. Evalueringsmetodikken er basert på COSO-rammeverket og kravene i Økonomireglementet.

Arbeidet med modenhetsmodellen har identifisert områder som GIEK skal arbeide med de neste to årene:

Helhetlig virksomhetsstyring

- Formalisering og vedlikehold av styrende dokumenter.
- Etablering av dokument som angir hovedprinsipper og rammer for styring og kontroll.
- Videreføre arbeidet med virksomhetsplaner (oppfølging og oppdatering av handlingsplaner).
- Etablering av helhetlig styrings- og rapporteringsverktøy for oppfølging av virksomheten og de enkelte avdelinger (blant annet oppfølging av fastsatte styringsparametere).
- Fortsette arbeidet med å tydeliggjøre skillet mellom utførende og kontrollerende funksjoner.

IV. Styring og kontroll i virksomheten

Helhetlig risikostyring

Ytterligere utvikle og implementere helhetlig risikostyring som er integrert med de øvrige prosessene, samt mål og resultatstyringen i GIEK. Risikostyringen vil i større grad enn i dag være i tråd med Økonomiregelverkets føringer og DFØs veiledere. Opplegget for den helhetlige risikostyringen skal i tillegg til den operative og forretningsmessige risikostyringen omfatte alt risikorelatert arbeid på alle nivåer og områder av GIEK. Det vil sikre enhetlig risikorapportering av helheten samt av de enkelte risikotypene (hensyntatt de risikoene GIEK har mandat til å styre). Risikostyringsopplegget vil i tillegg til å styre de mest sentrale risikotypene relatert til GIEKs kjernevirksomhet slik som kredittrisiko, politisk risiko mm., også på en systematisk måte få de enkelte delene av GIEK og totalt sett til å ta stilling til risikoen relatert til:

- mål og resultatkrav
- pålitelig regnskapsrapportering og økonomiforvaltning
- overholdelse av lover og regler

Internrevisjonen i GIEK har i 2015 fulgt den styre-godkjente risikobaserte årsplanen for internrevisjonen. Revisjonene i 2015 hadde særlig fokus på etterlevelse. Det er avdekket noen områder der ytterligere forbedringer av prosesser og rutiner kan gjennomføres. I forbindelse med årsrevisjon for 2014 og interim-revisjonen for 2015 kom Riksrevisjonen med nyttige anbefalinger. GIEK gjennomfører tiltak basert på anbefalinger fra revisjonen.

På denne bakgrunn vurderer styret at administrasjonens arbeid med å videreutvikle og styrke den interne kontrollen i GIEK i 2015 er tilfredsstillende.

Garantiene:
grundig forberedelse,
tett oppfølging

MØTE KUNDER

Gjøre
garantitilbudet
kjent

Oppsøke kunder
og potensielle
kunder

Gi råd og
veiledning til
kunder og
potensielle kunder

SØKNAD

Dialog med
kunden

Søknad mottatt

GIEK vurderer:
marked, bedrift,
regnskap, eiere
og ledelse,
korrupsjon, CSR

Forhandlinger
om omfang av
garanti,
betingelser og
krav, pris,
sikkerhet/pant

Beslutning i
kredittkomite
(og styre)

TILBUD OG
UTSTEDELSE

OPPFØLGING (2-18 ÅR)

AVSLUTNING

Bindende tilbud til kunden

- ✓
- Beløpet blir bundet i GIEKs ramme
- ✓
- Forhandlinger om siste detaljer
- ✓
- Aksept fra kunden
- ✓
- Garanti utstedes
- ✓
- Lånet utbetales av bank eller Eksportkreditt Norge.
- ✓
- Eksporten finner sted.

Ordinær overvåking

- Garantivilkårene er oppfylt
- Normal risiko i markedet
- Normal drift

Ordinær nedbetaling av lånet

- Nedbetaling som avtalt
- Refinansiering/innfrielse før tiden

Særskilt overvåking

- Garantivilkår står i fare for å brytes
- Uregelmessigheter i drift / ledelse
- Lønnsomheten er svekket
- Tvil rundt CSR
- Markedet er svakt over tid

Lånevilkår er brutt

Forhandling med kunde og banker

Mislighold av lånet

Forhandling med kunde og banker

Ny betalingsplan

Inngått med kunde og banker

Giek utbetaler under garantien

Inngått med kunde og banker

Gjenvinning

bl.a. realisasjon av pant, sammen med banker

Garantisaken avsluttes

Garantisaken avsluttes

IV.2. Personal

IV.2.1. Organisasjonsutvikling

GIEKs organisasjonsendring som ble innført 1. desember 2014 har gjennom året 2015 vist seg å styrke kjernevirksomheten. Dette har vært en god hjelp i et stadig mer krevende marked.

Den nye organisasjonsmodellen har gitt en tydeligere beslutnings- og fullmaktstruktur og lagt til rette for forbedret rapportering og styringsprosess mot departement og styre. Man har oppnådd økt samhandling mellom garantiavdelingene og en bedre fordeling av arbeidsoppgaver og prosessansvar.

I 2015 ble det satsset på HR-området og en egen arbeidsgruppe ble nedsatt for å utvikle en HR-strategi. Tilknyttet dette arbeidet er det utarbeidet en kompetanse- og ressursplan, revidert verktøy for mål- og utviklings-samtaler og økt fokus på intern kommunikasjon.

Det er startet opp et lederutviklingsprogram for å tydeliggjøre forventninger til individuell og kollektiv ledelsesutøvelse i GIEK. Målgruppen er alle ledere med personalansvar. Som en del av programmet er det utviklet ledelsesprinsipper som beskriver god ledelse i GIEK. Det ble gjennomført en 360 graders lederevaluering mot slutten av året som vil bli fulgt opp med handlingsplaner og videre prosess i 2016.

GIEK hadde ved årsslutt 94 ansatte, inkludert midlertidige tilsatte og lærlinger. Der er en økning på ti ansatte i løpet av 2015. Fem ansatte (5,9 prosent) sluttet i 2015, hvorav én etter endt engasjement. I 2015 fikk vi fjorten nye medarbeidere. Syv medarbeidere skiftet avdeling/seksjon og fikk nye arbeidsoppgaver.

IV.2.2. Arbeidsmiljø

Det ble i 2015 gjennomført en undersøkelse av medarbeidertilfredshet med gjennomgående gode resultater. Årets undersøkelse har lagt til grunn noen andre kriterier enn tidligere, da man har rettet oppmerksomhet mot faktorer som påvirker medarbeideres engasjement og motivasjon. Det er gjennomført avdelings- og seksjonsvise møter og definert en handlingsplan koblet på aktuelle forbedringsområder. GIEK har som mål å gjennomføre en tilsvarende undersøkelse annet hvert år, og vil i 2016 gjennomføre en anskaffelsesprosess for valg av en fremtidig leverandør og modell for slike undersøkelser. GIEK har en bedriftshelsetjeneste hvor alle ansatte hvert år får tilbud om en helsesjekk. Arbeidsmiljøet i GIEK er vurdert som godt.

GIEK flyttet inn i nye moderne og tidsriktige lokaler i desember, noe som har gitt et godt bidrag til arbeidsmiljø og trivsel.

IV.2.3. Likestilling og mangfold

Tabell 13. Ansatte i GIEKs administrasjon fordelt på stilling og kjønn (alle ansatte inkl. lærlinger per 31.12)

		Kjønnsbalanse			Månedslønn	
		M %	K %	Total (N)	Menn	Kvinner
Totalt i GIEK	2015	52	48	94	67.286	63.459
	2014	52	48	84	-	-
Adm. dir.	2015	0	100	1	-	-
	2014	0	100	1	-	-
Avdelingsdirektører*	2015	33	67	6	102.900	96.160
	2014	60	40	5	95.569	101.850
Seksjonssjefer/ fagdirektører	2015	82	18	11	77.295	84.883
	2014	67	33	3	-	-
Kontorsjefer	2015	100	0	1	-	-
	2014	43	57	7	70.167	75.846
Seniorrådgivere	2015	51	49	66	65.917	61.271
	2014	57	43	60	63.823	58.460
Rådgivere	2015	0	100	4	-	39.465
	2014	0	100	3	-	39.108
Førstekonsulenter	2015	50	50	2	-	-
	2014	50	50	2	-	-
Førstesekretærer	2015	0	100	1	-	-
	2014	0	100	2	-	31.917
Lærling	2015	100	0	2	26.425	-
	2014	100	0	1	-	-

* Det har vært endringer i personsammensetningen av ledergruppen mellom 2014 og 2015.

Kjønnsfordelingen er 48 prosent kvinner og 52 prosent menn. Ledergruppen består av fem kvinner og to menn. GIEK hadde ved utgangen av året 17 ansatte med innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarer 18 prosent av alle ansatte. GIEK har en god balanse i kjønnsmessig fordeling av lønnsnivå på samtlige stillingsnivåer og tilstreber å opprettholde denne balansen.

IV. Styring og kontroll i virksomheten

IV.2.4. Inkluderende arbeidsliv

GIEK er en IA-bedrift og vi har en handlingsplan for perioden frem til 2018.

Sykefraværet er stabilt lavt. I 2015 var sykefraværet på 3,3 prosent, en nedgang fra foregående år hvor sykefraværet var på 4,4 prosent.

Gjennomsnittsalderen blant alle ansatte var 47 år, 45 år blant kvinner og 48 år blant menn. Syv prosent var 30 år eller yngre, og 13 prosent var 60 år eller eldre. GIEK tilstreber å ha ansatte i forskjellige aldersgrupper. Ansatte har elleve ekstra fridager fra om med året de fyller 62 år. Dette kommer i tillegg til den ekstra ferie-uken alle får fra året de fyller 60 år.

Tabell 14. Ansettelsesforhold

		Ansatte	Deltid		Midlertidig ansettelse		Foreldrepermisjon		Legemeldt sykefravær	
		Total	M %	K %	M %	K %	M %	K %	M %	K %
GIEK	2015	94	4,3	3,2	5,3	3,2	0	2,1	1,6	5,6
	2014	84	4,8	3,6	6,0	1,2	1,2	1,2	1,0	4,0

IV.2.5. Beskyttelse mot trakassering

GIEK har verneombud, arbeidsmiljøutvalg, tillitsvalgte, bedriftslege og HR-sjef som kanaler for å ivareta helse, miljø og sikkerhet (HMS). I etiske retningslinjer har GIEK forslag og rutiner for hvordan ansatte kan håndtere kritikkverdige forhold. GIEK har utarbeidet HMS-system med rutine for hvordan forebygge og håndtere eventuelle tilfeller av mobbing. Det har ikke vært vurdert som nødvendig å iverksette andre tiltak knyttet til likestilling eller kjønnsdiskriminering.

IV.2.6. Lønns- og arbeidsvilkår

I forbindelse med de årlige lønnsforhandlingene har GIEK i flere år sammenlignet virksomheten med andre statlige virksomheter som også benytter det statlige lønnsregulativet. GIEK har i de senere årene bedret det gjennomsnittlige lønnsnivået. Lønnsfastsettelsen er kjønnsnøytral.

Sammenlignet med lønnsnivået i private virksomheter (som banker, forsikringsselskaper, advokatkontorer) som vi konkurrerer om arbeidskraften med, ligger GIEK fortsatt noe etter. Dette gjelder spesielt for ledere og ansatte med lang arbeidserfaring.

IV.2.7. Ansvar for lærlinger

GIEK er en lærlingbedrift og har tilsatt to lærlinger som har oppgaver innen IT-drift.

IV.3. Samfunnsansvar og miljø

GIEK og Eksportkreditt Norge har innført en felles eksportørerkjøring om antikorrupsjon og vurderer korrupsjonsrisiko knyttet til konkrete prosjekter. GIEK vurderer risiko knyttet til miljø og menneskerettigheter på vegne av begge institusjoner. Dette er arbeidsbesparende både for kundene og finansieringsinstitusjonene.

IV.3.1. Antikorrupsjon

Når GIEK behandler en søknad om garanti, informeres søkeren og eksportøren skriftlig om de straffe- og sivilrettslige konsekvensene av korrupsjon. Ved behov oppfordres eksportører, garantisøkere og eventuelt andre, til å ha regler og kontrolltiltak som motvirker korrupsjon. I denne forbindelse kan GIEKs medarbeidere undersøke om det aktuelle foretak har etablert regler for å hindre korrupsjon, og om disse faktisk er satt ut i livet. Dette anses som en viktig del av vår kredittvurdering.

Den norske straffeloven inneholder de viktigste bestemmelsene om korrupsjon i §§ 387-389, jf. § 15. Disse bestemmelsene er et naturlig utgangspunkt for GIEKs antikorrupsjonsarbeid. I tillegg legges «OECD Council Recommendation on Bribery and Officially Supported Export Credits». Andre lands korrupsjonslovgivning kan òg ha betydning for norske foretak.

GIEK krever at eksportører, og eventuelt andre aktører, underskriver en erklæring om at verken de eller andre som opptre på deres vegne i transaksjonen har vært eller vil bli involvert i korrupsjon. Garanti vil ikke bli stilt, hvis ikke disse erklæringer er underskrevet. Hvis det opptre agenter eller andre mellommenn i forbindelse med transaksjonen, vil GIEK be om ytterligere opplysninger, for eksempel om innholdet av agentens arbeid og hvordan godtgjørelsen beregnes.

I jurisdiksjoner med antatt særlig høy risiko for korrupsjon har GIEK utvidede rutiner for sitt anti-korrupsjonsarbeid.

Videre har GIEK rutiner for håndtering av mistanke om risiko eller misligheter i søknadsperioden, i perioden etter at søknad er innvilget og garantien stilles, eller i løpet av garantiperioden.

IV.3.2. Bærekraft (miljø og menneskerettighets vurdering)

GIEK har en egen policy og prosedyrer for å påse at hensyn til miljø og menneskerettigheter ivaretas i de prosjekter GIEK deltar. Disse bygger på OECDs retningslinjer for miljø og sosiale forhold og FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter. Risiko vurderes i alle prosjekter. For de fleste søknadene er det ikke spesielle store miljø- eller menneskerettighetsutfordringer, her gjennomføres det en due diligence og stilles krav til etterlevelse av internasjonale og lokale lover, ledelsessystemer, og informasjon om ulykker og andre avvik. Der slik risiko har vært til stede, har det blitt jobbet systematisk med å begrense og unngå eventuell negativ innvirkning på miljø og menneskerettigheter. Alle saker som vurderes å inneholde høy risiko knyttet til miljø og sosiale forhold, må dokumenteres å overholde internasjonale standarder. GIEK benchmarker disse prosjektene i hovedsak mot Verdensbankgruppens standarder (dvs. IFC Performance Standards). Informasjon om disse sakene publiseres på GIEKs nettside.

I 2015 har GIEK gjennomført vurderinger på landbasert prosjekter (vannkraft, telekomtårn, akvakultur, vannrensing, solkraft, termiskenergi, industriproduksjon) og på offshore vindprosjekter og mobile enheter (konstruksjon og drift av drillskip, supplybåter osv.) I forbindelse med mobile enheter vurderer GIEK driftsfasen samt konstruksjonsfasen i henhold til GIEKs policy. Arbeidsforholdene og HMS ved utenlandske verft ble vurdert spesielt. Vurderingene ble gjennomført både av tredjepart og av GIEK selv. I enkelte saker stiller GIEK krav til forbedring av forhold ved verftene samt oppfølging av forbedringstiltak. Det legges vekt på god dialog med kundene, verftene og andre involverte parter.

GIEK deltar aktivt i internasjonale fora om spørsmål relatert til miljø og menneskerettigheter. Dette gjelder ikke minst OECD, hvor de ulike garantiinstituttene samarbeider for overholdelse av felles standarder for miljø, arbeidsforhold og menneskerettigheter.

IV.4. Samfunnssikkerhet og beredskap

Internrevisor har gjennomført en overordnet evaluering av totaliteten av GIEKs opplegg for beredskap og kontinuitetsplanlegging, herunder samfunnssikkerhet og beredskap, fysisk sikkerhet, reiser, IKT osv.

GIEK har iverksatt flere tiltak basert på anbefalinger fra internrevisor:

- GIEK har etablert en struktur på beredskapsområdet som åpner for oppfølging og rapportering. Det er i dag tydelig hvilken funksjon som har dette ansvaret.
- GIEK har videreutviklet beredskapsplanen slik at denne nå både inneholder en beskrivelse av roller og ansvar og hvordan man skal håndtere forskjellige beredskapssituasjoner (tiltakskort).
- GIEK har tydeliggjort ansvaret for planlegging og oppfølging av kurs, opplæring og øvelser i oppdatert «Beredskapsplan for GIEK».

Det er fortsatt enkelte tiltak som bør iverksettes for å bidra til å videreutvikle organisasjonens evne til å forbygge og håndtere uønskede hendelser:

- Det er etablert en struktur på beredskapsområdet, men denne er kun beskrevet og ennå ikke implementert
- Beredskapsplanen er oppdatert, men den er ennå ikke implementert i organisasjonen
- GIEK har ikke utarbeidet et dokument eller en oversikt som beskriver beredskapsrisikoer og organisasjonens sårbarheter
- Det er ikke utviklet en plan for gjennomføring av kurs, opplæring og øvelser

IV.5. Brukerrettede tidstyver

Endringer i forenklet løsning, samarbeid med Eksportkreditt Norge

Ved slutten av 2014 lanserte GIEK og Eksportkreditt Norge en forenklet løsning for finansiering av eksportkontrakter opp til 100 millioner kroner som innebærer et enklere opplegg for eksportkontrakter opp til 30 millioner kroner. Denne ble høsten 2015 utvidet til å omfatte eksportkontrakter opp til 50 millioner kroner med bakgrunn i valutakursutviklingen særlig i USD og EUR. Se tidligere omtale, punkt III.

Forenklede styrende dokumenter

I 2015 ble det arbeidet med nye flerårige styringsdokumenter for GIEK som skulle erstatte GIEKs vedtekter, hovedinstruks og regelverk for garantiordningene. Enkelte elementer var gjentakende på tvers av de ulike styringsdokumentene. For å forenkle styringen, driften og forståelsen av GIEK er det fra 1. januar 2016 to flerårige styringsdokumenter for GIEK:

- Hovedinstruks som inneholder elementer fra tidligere hovedinstruks og deler av vedtektene.
- Regelverk for garantiordninger som inneholder elementer fra tidligere regelverk, deler av vedtektene og deler av regelverket som regulerer bruk av U-landsordningens grunnfond.
- GIEKs vedtekter ble samtidig opphevet

Songa Equinox

GIEK har stilt en långivergaranti på USD 132 millioner som dekker lån fra Eksportkreditt Norge. Utstyr levert fra norske eksportører inkluderer MHWirth, Kongsberg Maritime, Norsafe, Viking Life-Saving Equipment, Glamox, DNV GL, Cybernetics og Aker Solutions.

Eier: Songa Offshore

Foto: Songa Offshore

V

V. Vurdering av framtidutsikter

Utviklingen i oljeindustrien

Næringen er, som andre råvarenæring, en langsiktig, syklisk bransje som nå er inne i en krevende periode preget av lavere priser. Oljeselskapene reduserer sine investerings- og letebudsjetter for å tilpasse seg. Effektiviseringstiltak er iverksatt hos oljeselskaper og deres leverandører for å øke produktiviteten og redusere enhetskostnadene. Effekten er at investeringsnivået i bransjen både internasjonalt og på norsk sokkel har falt betydelig og at driftskostnadene er redusert.

Det er færre nye kontrakter å konkurrere om for leverandører som leverer varer og tjenester til olje- og gassvirksomheten i Norge og internasjonalt. Utlyste kontrakter har i tillegg en lavere økonomisk ramme enn tidligere. GIEK opplever at løpende kontrakter rehandles til lavere rater for å sikre lengre kontraktsdekning. Inngåtte avtaler forskyves i tid og i noen tilfeller blir de kansellert. Dette rammer hele verdikjeden fra norsk leverandørindustri via underleverandører til lokalsamfunn og redere. Situasjonen er mest krevende langs kysten fra Kristiansand til Kristiansund. Mange bedrifter reduserte bemanningen betydelig, ytterligere nedbemanning må påregnes i deler av næringen i 2016.

Det er viktig at næringen tilpasser seg på en måte som sikrer at tilstrekkelig personell, kunnskap og kompetanse er bevart når aktiviteten tar seg opp igjen. GIEK er opptatt av å være en forutsigbar og konstruktiv partner for bedriftene. For GIEK er det viktig at man i sakene kommer frem til løsninger som er balanserte ved at både eiere og de ulike kreditorgruppene bidrar i forhold til sine sikkerheter og prioriteter.

GIEK observerer at leverandørindustrien er kreativ og omstillingsdyktige og konkurrerer om leveranser til andre næringer. En vellykket omstilling kan også sikre både kompetanseutvikling og økt robusthet for næringen. GIEK er opptatt av å støtte denne endringsprosessen gjennom konkurransedyktig finansiering. Lav kronekurs styrker konkurransevnen for deler av norsk industri. GIEK får flere henvendelser og merker økt etterspørsel fra nye brukere innen fornybar energi og øvrig industri. GIEK kan bidra til omstillingen i norsk industri ved finansiering av nye eksportvarer til nye markeder.

GIEKs eksponering

Store deler av skipsporteføljen til GIEK er nye, avanserte skip, som er svært kostbare og har konkurransefortrinn i kompliserte prosjekter, som vanskelige farvann (som i arktiske strøk), dypt vann, langt fra land. Oljen i denne typen prosjekter er dyr å utvinne og denne typen prosjekter er ikke lønnsomme med lave oljepriser. Forventningene til at denne typen prosjekter ville bli realisert i stor skala var frem til 2013 høye og følgelig har det vært en enorm tilvekst av skip med høy spesifisering.

Lavere oljepriser medfører en redusert etterspørsel etter alle typer fartøyer innenfor oljeleting/oljeutvinningssegmentet. Det har oppstått en betydelig ubalanse mellom tilbud og etterspørsel etter alle fartøystyper innenfor næringen. GIEK legger til grunn prognoser som går ut på at oljeprisene vil holde seg lave i flere år fremover. Det er betydelig uvisshet knyttet til markedsutviklingen.

Det er usikkert hvor høy oljeprisen må være for å skape balanse i markedene, men med effektiviseringer vil kanskje mange prosjekter bli interessante på lavere nivå enn tidligere antatt. Styret er spesielt opptatt av situasjonen i Brasil, som påvirker om lag en femtedel av GIEKs eksponering.

GIEKs vurdering er at oljeselskapene vil fortsette å redusere sine investeringsaktiviteter og samtidig hente ut produktivetsforbedringer i alle deler av sine virksomheter. Alle selskapene gjør tilpasninger, som trekker i retning av lavere etterspørsel etter fartøyer. Mange enheter er fremdeles på inngåtte kontrakter, og etter hvert som disse kontraktene går ut, øker antallet enheter uten beskjeftigelse. Det leveres fremdeles nye enheter fra verft, selv om nybyggingsaktiviteten er raskt fallende. Antall eldre enheter som skrapes forventes å øke fremover – fra et lavt nivå. Denne prosessen berører i liten grad GIEK da vi finansierer nybygg, men det kan på lengre sikt bidra til en bedre balanse mellom tilbud og etterspørsel av tonnasje.

Det hersker stor usikkerhet knyttet til verdiutviklingen på alle fartøystypene. Verdiene forventes å falle, men med liten eller ingen omsetning er det vanskelig å si hva verdien av det enkelte fartøyet er i dag og dermed også vanskelig å si hvor langt verdiene vil falle fremover. Fartøyene er høyteknologiske, med mye avansert utstyr som krever vedlikehold og høye sikkerhetskrav. Desto mindre som brukes på vedlikehold under opplag, desto mer kostbart blir det å ta båten ut av opplag og inn i full operasjon. GIEK forventer at fremover vil være flere enheter tilgjengelige enn det er oppdrag. GIEK har foretatt betydelige skjønsmessige avsetninger for verdifall knyttet til pantesikkerhetene, men det er usikkerhet knyttet til verdiene i dagens marked.

Meget godt fornøyd med vilkår og effektiv saksbehandling

Tilbudet om eksportfinansiering er viktig for Element Logic og brukes i salgsprosessen med potensielle kunder. Eksportfinansiering er ofte avgjørende for å få prosjektene i gang, sier Dag-Adler Blakseth, administrerende direktør i Element Logic.

Da Element Logic solgte et automatisert lagringssystem til Bergans Outdoor i Tyskland, stilte GIEK en långivergaranti på 1 633 594 euro ovenfor Eksportkreditt Norge.

– Uten lån og garanti fra GIEK og Eksportkreditt Norge ville kunden blitt nødt til å utsette prosjektet på grunn av manglende finansiering, sier Blakseth.

Element Logic er en norsk systemintegrator som leverer lager- og distribusjonsløsninger. Sammen med egenutviklet software for lagerstyring (WMS) kjøper de i tillegg ulike komponenter fra underleverandører og leverer totalløsninger for kunde. Komponentene til lagersystemet «AutoStore», som ble solgt til Bergans, er produsert av norske Hatteland.

Vi i GIEK er glade for at vår garantistøtte kan bidra til at en liten eksportør kan vokse internasjonalt. For mindre kontrakter kan man søke om både lån og långivergaranti gjennom en felles løsning med Eksportkreditt Norge. Dette gjør søknadsprosessen enklere for mange mindre eksportører.

*Elizabeth Lensberg,
kundeansvarlig i avdelingen Industri og Energi i GIEK.*

VI

VI. Årsregnskap

Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK) leverer to regnskap. Administrasjonsregnskapet viser økonomien i GIEKs driftsorganisasjon.

Garantiordningenes årsregnskap (fondsregnskapet) viser inntekter og kostnader i de ulike garantiordningene.

Stortinget fastsetter en ramme for GIEKs administrasjonskostnader som bevilges over budsjettkapittel 2460, mens totalrammene for nye og gamle tilbud om garanti og garantiansvar i 2015 under garantiordningene gis i romertallsvedtak.

GIEKs administrasjon

GIEKs medarbeidere er ansatt i GIEKs administrasjon, som forvalter og administrerer garantiordningene. Administrasjonsutgiftene nettobudsjetteres og administrasjonsregnskapet føres etter kontantprinsippet og inngår i statsbudsjettet og statsregnskapet.

Garantiordningene

Garantiordningene har ingen ansatte. Alle tjenester leveres fra GIEKs administrasjon og belastes den enkelte garantiordning etter en forhåndsdefinert fordelingsnøkkel.

Fondsregnskapet omfatter alle garantiordningene under GIEK, som det blir redegjort for under kapittelet III. Årets aktiviteter og resultater. Garantiordningene regnskapsføres hver for seg, men omtales samlet.

Garantiordningene føres etter prinsippene i regnskapsloven så langt det passer. Regnskapet følger som hovedregel periodiseringsprinsippet med unntak av noen resultatposter som er bokført etter kontantprinsippet. Ved beregning av individuelle og gruppevise avsetninger følger man prinsippene i utlånsforskriften (forskrift av 21.12.2004 nr.1740). Det er utarbeidet egne retningslinjer for avsetning for tap på garantier og erstatningsfordringer. Prinsippene for regnskapsføring fremgår av prinsippnoten i fondsregnskapet.

VI.1. Administrasjonsregnskap

VI.1.1. Ledelseskommantar: Styrets kommentarer

GIEKs administrasjonsregnskap består av utgifter til lønn, husleie, konsulentonorarer med videre. Administrasjonsregnskapet føres etter kontantprinsippet, og er selvfinansierende i den forstand at de ulike garantiordninger dekker utgiftene. Den årlige tildeling belaster ikke statsregnskapet.

I 2015 var forbruket på 158,6 millioner kroner. Budsjett for 2015 var på 160,0 millioner kroner.

Ledelsen er tilfreds med at ressursbruken ble holdt innenfor budsjett og resulterte i et underforbruk på 1,4 millioner kroner. Regnskapet gir et dekkende bilde og er avlagt i henhold til krav fra NFD og bestemmelser om økonomistyring i staten med tilhørende rundskriv fra FIN.

Riksrevisjonen er GIEKs eksterne revisor.

Arbeidsmiljø

GIEKs administrasjon besto ved utgangen av 2015 av 89,4 årsverk. Tallene inkluderer fast ansatte og midlertidige ansatte, men ikke ansatte i permisjon.

Kjønnsfordelingen er 48 prosent kvinner og 52 prosent menn. Ledergruppen består av fem kvinner og to menn. GIEK hadde ved utgangen av året 17 ansatte med innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarer 18 prosent av alle ansatte. Lønnsfastsettelsen er kjønnsnøytral. GIEK har verneombud, arbeidsmiljøutvalg, tillitsvalgte, bedriftslege og HR-sjef som kanaler for å ivareta helse, miljø og sikkerhet (HMS).

I etiske retningslinjer har GIEK forslag og rutiner for hvordan ansatte kan håndtere kritikkverdige forhold. GIEK har utarbeidet HMS-system med rutine for hvordan forebygge og håndtere eventuelle tilfeller av mobbing. Det har ikke vært vurdert som nødvendig å iverksette andre tiltak knyttet til likestilling eller kjønnsdiskriminering.

GIEK er en IA-bedrift og vi har en handlingsplan for perioden frem til 2018.

Sykefraværet er stabilt lavt. I 2015 var sykefraværet på 3,3 prosent som er en nedgang fra foregående år hvor sykefraværet var på 4,4 prosent. I 2015 ble det ansatt fjorten nye medarbeidere. Syv medarbeidere skiftet avdeling/seksjon og fikk nye arbeidsoppgaver i løpet av fjoråret. Fem ansatte (5,9 prosent) sluttet i 2015, hvorav én etter endt engasjement. Det var 94 ansatte ved årsslutt.

Det ble i 2015 ikke rapportert om jobberelaterte skader eller ulykker.

Det ble i 2015 gjennomført en undersøkelse av medarbeidertilfredshet med gjennomgående gode resultater. Arbeidsmiljøet i GIEK er vurdert som godt.

GIEK flyttet inn i nye, moderne og tidsriktige lokaler i desember, noe som har gitt et godt bidrag til arbeidsmiljø og trivsel.

GIEK er en lærlingbedrift og har tilsatt to lærlinger som har oppgaver innen IT-drift.

Regnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift av virksomheten.
Styret takker organisasjonen for engasjement og godt arbeid i året som gikk.

Oslo, 3. mars 2015

Karin Bing Orkland
(styreleder)

Torfinn Kildal
(nestleder)

Arve bakke

John G. Bernander

Maria Borch Helsingreen

Nina Udnes Tronstad

Marit E. Kirkhusmo

Jo Stokke

Wenche Nistad
(adm. dir.)

VI.1.2. Oppstilling av bevilgningsrapportering og artskontorapportering med noter

a) Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2015 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- Regnskapet følger kalenderåret
- Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år. GIEK er satt opp som en bruttobudsjettert virksomhet i regnskapsmodulen til Direktoratet for økonomistyring.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen

viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene fremkommer i note B til bevilgningsoppstillingen

Artskontorapporteringen

Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

b) Bevilgningsrapportering

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som GIEK har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som GIEK har fullmakt til å disponere. GIEK har ikke avgitt fullmakter som skissert i prinsippnote.

VI. Årsregnskap, del 1 – Administrasjonens årsregnskap

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2015

Utgifts-kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2015	Merutgift (-) og mindretutgift
900	Nærings- og fiskeridepartementet	72	Tilskudd til BSV	A,B	600 000	600 000	0
					-600 000	-600 000	
2460	Garantiinstituttet for eksportkreditt						
		24.1	Driftsinntekter, refusjon fra fondsregnskap	A,B	-160 000 000	-158 561 852	-1 438 148
		24.2	Driftsutgifter, overslagsbevilgning	A,B	160 000 000	158 561 852	1 438 148
2460	Refusjon av administrasjonskostnader	24	Diverse			328	-328
Sum utgiftsført							
					0	328	
5460	Garantiinstituttet for eksportkreditt						
		71	Tilbakeføring fra gammel alminnelig ordning (GAM)	A,B	-5 100 000	-5 100 000	0
		72	Tilbakeføring fra gammel særordning (SÆR)		-4 400 000	-4 400 000	0
Inntekts-kapittel							
Sum inntektsført							
					0	0	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet							
Kapitalkontoer							
60064001	Norges Bank KK /innbetalinger					159 260 537	
60064002	Norges Bank KK/utbetalinger					-160 407 587	
724070	Endring i mellomværende med statskassen					1 146 722	
Sum rapportert							
					0	0	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)							
Konto	Tekst				2015	2014	Endring
	Aksjer				0	0	0
	Mellomværende med statskassen				1 146 722	-7 173 902	8 320 624

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
90072	0	600 000	600 000
2460024	0	160 000 000	160 000 000
546071	0	-5 100 000	-5 100 000
546072	0	-4 400 000	-4 400 000

Fondsregnskapet dekker utgiftene til administrasjonsregnskapet. Av den grunn er det ikke overført midler fra i fjor.

Note B Brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

GIEK er selvfinansierende og overførbart beløp til neste år er således ikke aktuelt.

c) Oppstilling av artskontorrapportering med noter

	Note	2015	2014
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	1 040 000	1 930 000
Salgs- og leieinntekter	1	157 521 562	145 541 471
Andre inntekter	1	0	0
Sum inntekter fra drift		158 561 562	147 471 471
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	93 423 833	80 642 696
Andre utbetalinger til drift	3	58 595 914	50 944 765
Sum utbetalinger til drift		152 019 746	131 587 461
Netto rapporterte driftsutgifter		-6 541 816	-15 884 010
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	-1 368	0
Sum investerings- og finansinntekter		-1 368	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	6 540 777	15 884 010
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	0	0
Sum investerings- og finansutgifter		6 540 777	15 884 010
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		6 542 144	15 884 010
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	0	0
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	0	0
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		0	0
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		0	0
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		0	0
Sum rapporterte utgifter på felleskapitler		0	0
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		328	0
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld			
Fordringer		2 006 956	377 827
Kasse		0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk		-4 091 176	-3 650 868
Skyldige offentlige avgifter		-2 871 710	-2 573 455
Annen gjeld		-1 335 189	-1 327 407
Sum mellomværende med statskassen	8	-6 291 120	-7 173 902

Note 1 – Innbetalinger fra drift

	31.12.2015	31.12.2014
Innbetalinger fra gebyrer		
Byggesaksgebyr	0	0
Tilsynsavgift elsikkerhet	0	0
Gebyrer/avgift omsetning produksjon sprengstoff første omsetningsledd	0	0
Andre innbetalinger		
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	1 040 000	1 930 000
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1 040 000	-1 930 000
Salgs- og leieinnbetalinger		
Opptjent, ikke fakturert inntekt, avgiftsfri	157 521 562	145 541 471
Sum salgs- og leieinnbetalinger	157 521 562	145 541 471
Andre innbetalinger		
Sum andre innbetalinger	0	0
Sum innbetalinger fra drift	158 561 562	147 471 471

Note 2 – Utbetalinger til lønn

	31.12.2015	31.12.2014
Lønn	71 203 657	63 022 371
Arbeidsgiveravgift	11 417 489	10 035 194
Pensjonsutgifter	7 799 400	6 970 386
Sykepenger og andre refusjoner(-)	-1 119 923	-1 945 458
Andre ytelser	4 123 210	2 560 203
Sum utbetalinger til lønn	93 423 833	80 642 696
Antall årsverk:	89	81

Note 3 – Andre utbetalinger til drift

	31.12.2015	31.12.2014
Husleie	7 017 784	5 498 124
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	1 317 929	175 651
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	996 078	1 109 143
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	0	0
Mindre utstyrsanskaffelser	794 486	889 518
Leie av maskiner, inventar og lignende	119 046	94 944
Kjøp av fremmede tjenester	26 131 075	24 011 623
Reiser og diett	6 820 936	7 355 357
Øvrige driftsutgifter	15 398 581	11 810 405
Sum andre utbetalinger til drift	58 595 914	50 944 765

Note 4 – Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2015	31.12.2014
Innbetaling av finansinntekter		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	-1 368	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	-1 368	0
Utbetaling av finansutgifter		
Renteutgifter	0	0
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	0	0

Note 5 – Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2015	31.12.2014
Utbetaling til investeringer		
Immaterielle eiendeler og lignende	3 473 249	13 251 882
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	3 067 527	2 632 128
Sum utbetalt til investeringer	6 540 777	15 884 010

Note 6 – Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2015	31.12.2014
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Note 7 – Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2015	31.12.2014
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0

Note 8 – Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2015	31.12.2014	Forskjell
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	0	0	0
Obligasjoner	0		
Sum finansielle anleggsmidler	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	0	0	0
Andre fordringer	2 006 956	2 006 956	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
Sum omløpsmidler	2 006 956	2 006 956	0
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum langsiktig gjeld	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-500 660	0	-500 660
Skyldig skattetrekk	-4 091 176	-4 091 176	0
Skyldige offentlige avgifter	-2 871 710	-2 871 710	0
Annen kortsiktig gjeld	-1 335 189	-1 335 189	0
Sum kortsiktig gjeld	-8 798 736	-8 298 076	-500 660
Sum	-6 791 780	-6 291 120	-500 660

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Erverves- dato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap
Aksjer							
Selskap 1							
Selskap 2							
Balanseført verdi 31.12.2015							0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.

Vår referanse 2016/00345-1

Utsatt offentlighet jf. rrevl. § 18(2)

GARANTIINSTITUTTET FOR
EKSPORTKREDITT
Org. nr.: 974760908

Riksrevisjonens beretning

Uttalelse om årsregnskapet (administrasjonsregnskapet)

Riksrevisjonen har revidert Garantiinstituttet for Eksportkreditts (GIEKs) årsregnskap for 2015. Årsregnskapet består av ledelseskomentarer og oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering med noter per 31.12.15.

Virksomhetsledelsens ansvar for årsregnskapet (administrasjonsregnskapet)

Virksomhetens ledelse er ansvarlig for at årsregnskapet gir et rettviseende bilde i samsvar med regelverk for statlig økonomistyring i Norge, og for slik intern kontroll som ledelsen finner nødvendig for å muliggjøre avleggelse av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter

Riksrevisjonens oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov og instruks om Riksrevisjonen og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI). Disse standardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for virksomhetens utarbeidelse av et regnskap som gir et rettviseende bilde, med det formål å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av virksomhetens interne kontroll. En revisjon innebærer også en vurdering av hensiktsmessigheten av regnskapspolicyene som er brukt, samt en vurdering av presentasjonen av årsregnskapet.

Etter Riksrevisjonens oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter Riksrevisjonens mening gir Garantiinstituttet for Eksportkreditts (GIEKs) årsregnskap (administrasjonsregnskap) i det alt vesentlige et rettviseende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter i 2015 i samsvar med regelverk for statlig økonomistyring.

Postadresse
Postboks 8130 Dep
0032 Oslo

Kontoradresse
Pilestrødet 42
0167 Oslo

Telefon
+47 22 24 10 00

Telefaks
+47 22 24 10 01

E-post/Internett
postmottak@riksrevisjonen.no
www.riksrevisjonen.no

Bankkonto
7694 05 06774

Org.nr.
974760843

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon knyttet til administrative bestemmelser om økonomistyring

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til ISSAI-ene, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomhetens disponering av bevilgningene er i strid med de administrative bestemmelsene om økonomistyring.

Oslo; 03.03.2016

Etter fullmakt

Hans Conrad Hansen
ekspedisjonssjef

Elisabeth Slaatbråten
avdelingsdirektør

VI.2

VI.2 Garantiordningenes årsregnskap

VI.2.1. Ledelseskommentar: Styrets årsberetning

VI.2.1.1 Om GIEK

Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK) er en forvaltningsbedrift underlagt Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) og er lokalisert i Støperigata 1 i Oslo. GIEKs hovedformål er å fremme norsk eksport gjennom å utstede garantier på vegne av staten. GIEK garanterer primært overfor Eksportkreditt Norge AS og kommersielle banker. Garantiene kan stilles der det leveres norske varer eller tjenesteytelser til utlandet, eller der en eksporttransaksjon på annet vis fremmer norsk verdiskaping.

VI.2.1.2 Oversikt over utviklingen

Nedgangen i oljeindustrien var kraftig i 2015 og forventes å fortsette utover i 2016. Det betyr krevende tider for eksportører, underleverandører og rederier. GIEKs rolle er å bidra til langsiktige og bærekraftige løsninger. Leverandørindustrien til olje og gass utgjorde ved årsslutt 87 prosent av GIEKs garantiportefølje målt i norske kroner og med mer enn 50 prosent av antall utstedte garantier (229 av 431). GIEK følger aktivt opp løpende garantier og har tett dialog med næringen, berørte selskaper og andre finansinstitusjoner. Styret er forberedt på at nedturen vil innebære tap for både eiere, andre långivere og GIEK.

Det har i løpet av 2015 vært et økende antall søknader innen energi og industri. Styret forventer at GIEK i 2016 vil behandle relativt flere saker fra andre næringer enn fra olje og gass, men med et lavere volum.

Ved utgangen av 2015 er GIEKs portefølje på 431 løpende garantier med et samlet utestående ansvar på 100,2 milliarder kroner³. I løpet av 2015 har GIEK utstedt garantier for 16,3 milliarder kroner, mot 21,4 milliarder kroner i 2014. GIEKs garantier bidro til eksportkontrakter til en verdi av 44,8 milliarder kroner i 2015 mot 28,5 milliarder kroner i 2014.

Om lag 76 prosent av GIEKs utestående ansvar er i USD og selv små svingninger i dollarkursen har stor påvirkning på GIEKs portefølje og rammeutnyttelsen.

Det er flere saker i mislighold og økte fordringer i 2015. Flere saker er under særlig overvåkning. Utbetalinger under garantier beløp seg totalt til 1,2 milliarder kroner i 2015. Gjenvinning i saker som behandles utenom Parisklubbavtaler beløp seg til 2,7 millioner kroner. Resultat for garantiordningene viser et samlet overskudd på 121 millioner kroner mot 734 millioner kroner året før. Inntektene er 1,7 milliarder kroner.

Årets samlede regnskapsførte avsetninger var på 4,8 milliarder kroner, en økning på 1,5 milliarder i 2015. GIEK har hensyntatt den usikre markedssituasjonen i tapsavsetningene ved årsslutt.

GIEKs portefølje er konsentrert rundt et lite antall store engasjementer, med høy bransjemessig konsentrasjon. Hoveddelen av utestående ansvar er innenfor olje og gass: 87,2 milliarder kroner, tilsvarende 87 prosent av porteføljen. Det var vedvarende lav oljepris og overkapasitet for offshorefartøyer og -installasjoner innen olje og gass. Det var fortsatt noe nybygging, men fallende. Med stor usikkerhet i markedet er verdiutviklingen på fartøyene usikker. Styret legger stor vekt på håndteringen av den økte risikoen i porteføljen, og GIEK følger opp utestående garantier og går tidlig i dialog med lånekunden og samarbeidende banker.

Styret har fortsatt stor oppmerksomhet på antikorrupsjonsarbeid. GIEKs antikorrupsjonsarbeid er basert på norsk lov (straffeloven §§ 387-389, jf. § 15) og OECDs «Recommendation on Bribery and Officially Supported Export Credits» fra 2006. GIEK innhenter Eksportør-erklæring og Korrupsjonserklæring fra kundene og gjør særskilte undersøkelser ved behov i enkeltsaker.

³ «Bundet under rammen», summen av utestående ansvar og tilbud, for alle ordninger er 124,6 milliarder kroner per 31. desember 2015.

GIEK innførte en ny organisasjonsmodell 1. desember 2014 hvor målet var en større kontaktflate mot eksisterende og nye kunder, samt dedikert støttekapasitet til å håndtere løpende garantisaker. Det ble tatt høyde for en beredskap i forhold til økt mislighold i olje- og gasssektoren gjennom den nye organiseringen. Styret er tilfreds med hvordan GIEK har håndtert ekstra arbeid med vanskelige saker samtidig som det er økt oppmerksomhet mot nye næringer, bedrifter og samarbeidspartnere.

VI.2.1.3 Utvikling i garantiansvar

Garantier

Totalt i 2015 er det inngått nytt garantiansvar for 16,3 milliarder kroner på søknader mottatt i 2015 og tidligere. GIEK utstedte 126 nye garantier i 2015 mot 163 nye garantier i 2014. Det er utstedt garantier på alle ordninger unntatt Kraftordningen. I tredje tertial var det en markant nedgang i utstedelse av nye garantier.

Det ble gitt flere tilbud i tredje enn andre tertial. For året totalt ble det gitt nye tilbud for 19,2 milliarder kroner. Det er en betydelig nedgang fra 34 milliarder kroner i 2014.

I porteføljen er det stor eksponering mot utenlandsk valuta, og 76 prosent av utestående ansvar er garantert for i USD. I løpet av 2015 ble kronen svekket med 18,4 prosent mot USD. Endringen i dollarkursen har en umiddelbar effekt på utestående ansvar og tapsavsetninger. En høyere dollarkurs fører på den ene siden til at mer av rammene blir bundet opp. På den annen side øker GIEKs inntekter når innbetalinger i dollar fortløpende veksles til kroner.

Av det utestående garantiansvaret er 98,3 milliarder kroner innenfor Alminnelig garantiordning, tilsvarende 98 prosent. Det er 0,9 milliarder kroner på U-landsordningen, og 0,8 milliarder på byggelånsordningen. De resterende 0,1 milliarder kroner var innenfor gammel alminnelig ordning, som er under avvikling.

Nye søknader for året 2015 utgjorde 41,2 milliarder kroner, mot 39,9 milliarder kroner i 2014. I tredje tertial 2015 ble det registrert nye søknader for 10,8 milliarder kroner, hvorav landbaserte saker (industri og energi) utgjorde totalt 5,1 milliarder kroner.

Samlet garantiansvar inklusive forpliktende tilbud om garantier (bundet under rammen) var ved utgangen av året 124,6 milliarder kroner.

Inntekter

Garantipremier og gebyrinntekter fra alle ordninger i 2015 var 1,6 milliarder kroner, mot 1,5 milliarder kroner 2014. Totale inntekter var på 1,7 milliarder kroner i 2015.

VI.2.1.4 Finansiell risiko

Markedsrisiko

Porteføljen domineres av få selskaper med store garantibeløp. De ti største selskapene eller selskapsgrupperinger har totalt garantier for 46,5 milliarder kroner og utgjør 46 prosent av utestående ansvar. De 20 største selskapsgruppene i porteføljen summerer seg til 66,7 milliarder kroner og 66,5 prosent av utestående ansvar.

GIEKs eksponering mot offshore olje- og gassnæringen innebærer en betydelig eksponering og risiko mot selskaper med aktivitet i Nordsjøen, Latin-Amerika og Vest-Afrika. Brasil er det enkeltmarkedet hvor det har vært mest aktivitet dette tiåret. Det er derfor et sentralt marked for GIEKs kunder innen offshore- og spesielt dypvannsvirksomhet. Eksponeringen på Brasil utgjør 22 prosent av porteføljen.

Det hersker stor usikkerhet knyttet til verdiutviklingen på alle fartøystypene i offshore markedet. Verdierne forventes å falle, men det er liten omsetning og dermed vanskelig å fastslå dagens verdier. Fartøyene er høyteknologiske med mye avansert utstyr som krever vedlikehold og høye sikkerhetskrav. Jo mindre som brukes på vedlikehold under opplag, desto mer kostbart blir det å ta båten ut av opplag og inn i full operasjon.

Fartøysverdiene påvirkes negativt av usikkerheten knyttet til utviklingen i markedet og at opplagskostnaden er høy pga. behov for vedlikehold. GIEK forventer derfor at det hele tiden vil være flere enheter tilgjengelige enn det er oppdrag til. Rederne vil normalt foretrekke at båtene er i aktivitet selv om det ikke gir inntjening.

Kreditrisiko

GIEK gjør grundige kreditt- og risikoanalyser ved alle transaksjoner før garantier utstedes. I garantiens løpetid har GIEK tett dialog med kundene og samarbeidende banker. GIEK gjør gjennom året egne vurderinger av risikoen i porteføljens utsatte eksponeringer og for porteføljen totalt. Det gjøres også egne analyser av utviklingen i relevante segmenter og markeder.

Tapsrisikoen i de enkelte eksponeringer beregnes på grunnlag av selskapenes kontantstrømmer sett i forhold til deres forpliktelser, sikkerhetsverdiene og kundenes evne til å betjene sin gjeld. GIEK har dermed et godt grunnlag for å vurdere den samlede risikoen i porteføljen.

Likviditetsrisiko

GIEK gir garantier på vegne av den norske stat. Det er etablert prosedyrer for å trekke på statens likviditet dersom tilgjengelig likviditet i den enkelte garantiordning ikke er tilstrekkelig.

I tilfelle långivers engasjement blir misligholdt, kan GIEK tre inn i forpliktelsene og foreta utbetaling under garantien i henhold til opprinnelig nedbetalingsplan. Likviditetsbelastningen fordeles over garantiens løpetid. GIEK har i de fleste saker pantsikkerhet for garantiene og i en misligholdssituasjon vil en realisasjon av sikkerhetene kunne redusere likviditetsbehovet.

Valutarisiko

Alminnelig garantiordning utgjør 99 prosent av utestående ansvar og 76 prosent av dette er garantert i USD. Garantiordningens direkte valutaeksponering er en funksjon av verdivurderte fordringer, bankinnskudd og avsetningene som gjøres for garantiansvar.

For å redusere valutarisiko for Alminnelig garantiordning er det opprettet bankkontoer i dollar og euro. Bankkontoer sammenstilles mot eiendeler og avsetninger/gjeld. Valutabeholdningene balanseres ved større endringer i porteføljen, og det gjøres normalt i forbindelse med tertialavslutningene. Derfor vil garantiordningen være eksponert for valutasvingninger inntil endelig avsetninger er besluttet, som skjer normalt en måned etter tertialslutt. Dagens praksis er med på å redusere risikoen. Det er ikke etablert tilsvarende mekanismer for øvrige garantiordninger.

VI.2.1.5 Risikoutsatte engasjement og tapsavsetninger

GIEKs risiko, verdier og sikkerhetsstillelser er avhengig av den økonomiske situasjonen, hvor utviklingen i oljeprisen og konsekvensene for aktiviteten i oljereelatert industri er særlig viktig. GIEKs portefølje preges av redusert aktivitetsnivå innen olje og gass. Dette har ført til at avsetningene og nedskrivningene har økt over tid, også som andel av porteføljen. Andelen misligholdte garantier har økt, deretter også fordringene og følgelig har avsetningene innen disse kategoriene økt. Det er flere saker på særlig overvåkning.

Som andel av garantiporteføljen (medregnet fordringer og eksponering på GIEK Kredittforsikring) er tapsavsetningene nå ca. 5,7 prosent, opp fra 3,6 prosent ved utløpet av 2014. Ved årsslutt er regnskapsførte avsetninger på 4,8 milliarder kroner. Av dette er 2,5 milliarder kroner individuelle avsetninger og 2,3 milliarder kroner gruppevis avsetninger.

GIEK følger prinsippene i Utlånsforskriften og foretar i tillegg særskilte avsetninger for spesielt store engasjement. GIEKs beregningsmodell for tapsavsetningene har først gitt en økende avsetning i den gruppevis modellen før avsetningene har blitt flyttet over i avsetninger basert på individuelle vurderinger. Styret påpeker at tapsavsetninger foreligger på grunnlag av en totalvurdering og beste skjønn.

Individuelle avsetninger

Den viktigste effekten for økte avsetninger er utviklingen i enkeltsakene. Det er i tillegg en økning i garantiporteføljen, delvis på grunn av valutaendringer, som isolert sett gir en økning i avsetningene.

GIEK gjør regelmessig individuelle tapsvurderinger av enkelte debitorer og garantier med økt sannsynlighet for mislighold. Hovedprinsippet er at sannsynligheten for mislighold, eksponering ved mislighold og forventede verdier fra realiserede aktiva i en avhendingssituasjon, sammen danner grunnlag for å beregne et potensielt tap. Det tas også hensyn til jurisdiksjon, gjennom at verdien av realsikkerhetenes nedjusteres dersom det er tvil om at sikkerhetene kan realiseres på en betryggende måte i det aktuelle landet.

Gruppevisse avsetninger

Når GIEK skal beregne et forventet tap i porteføljen (gruppevisse avsetninger), benyttes sikkerhetsverdier basert på en forsiktig vurdering av realsikkerhet og eventuelt uavhengig verdivurdering av fartøy (objekt). Bransjespesifikke nedjusteringer av verdiene tas også inn i beregningen.

GIEK foretar særskilte avsetninger som følge av stor eksponering mot enkeltkunder/selskapsgrupperinger. Dette gjøres for eksponeringer som ville ha oversteget bankregelverkets grenser for eksponering mot enkeltkunder.

GIEK tar derimot ikke særskilt hensyn til konsentrasjonsrisiko for bransje eller land i de gruppevisse avsetningene da dette ikke er et krav i Utlånsforskriften. Ordinære banker vurderer konsentrasjonsrisiko på bransje og land som en del av sine Pilar II-beregninger (egenkapitalbehovsvurdering i henhold til kapitalkravsforskriften), og disse vurderingene er adskilt fra regnskapsavleggelsen.

Mislighold

Antall saker i mislighold er lavt, men økende gjennom 2015. GIEK hadde 12 garantier fordelt på ni risikopunkter i mislighold til behandling per 31. desember 2015. Alle er under Alminnelig garantiorrdning.

Utbetalinger under garantier beløp seg totalt til 1,2 milliarder kroner. Gjenvinning i saker som behandles utenom Parisklubbavtaler beløp seg til 2,7 millioner kroner.

I 2015 har fordringsmassen i GIEK økt markant. Økningen har vært på 128 prosent fra 2014 til i overkant av 2,4 milliarder kroner ved årets utløp i 2015. Herav utgjør Alminnelig ordning 1,9 milliarder kroner. Det har blitt foretatt store enkeltutbetalinger, den største gjelder et mislighold i Brasil som inntrådte i 2013. GIEK har utbetalt 877 millioner kroner under garantien til Eksportkreditt Norge, og gitt et tilleggs lån på 156 millioner kroner og har dermed overtatt det pantsikrede kravet mot debitor på 1,1 milliarder kroner. Det er også flere mindre utbetalinger fra misligholdte garantier som øker fordringsmassen gjennom året. Eldre saker (passive og Parisklubbfordringer) har kun hatt mindre endringer i dette tidsrommet.

Reforsikring av GIEK Kredittforsikring AS

GIEK reforsikret GIEK Kredittforsikring AS⁴ med 638 millioner kroner. Per 31.12.2015 er 27 millioner kroner tapsavsatt. GIEK har også en fordring på 145 millioner kroner som følge av at det har forekommet utbetalinger under garantier i den reforsikrede porteføljen over tid. Denne fordringsporteføljen er nær 100 prosent nedskrevet.

I 2014 tok GIEK høyere tapsavsetninger enn tidligere på reforsikringsansvaret overfor GIEK Kredittforsikring AS (GK) som følge av urolighetene i Ukraina og sanksjonene mot Russland. Det har i siste halvdel av 2015 skjedd store endringer i porteføljen ved at eksponeringen mot Russland og Ukraina har falt, både fordi det har vært en erstatningsutbetaling og fordi omfanget av mislighold samt erstatningssaker er redusert. Derfor legges nå GKs egne avsetningsestimater til grunn for GIEKs avsetninger på GIEK Kredittforsikring sin portefølje.

Parisklubbfordringer

GIEKs Parisklubbfordringer utgjør 464 millioner kroner i 2015. En Parisklubbfordring er en avtale mellom en stat og dens kreditorer om tilbakebetaling av statens gjeld. Statlige kreditorer samordner seg i Parisklubben og reforhandler stat-til-stat-fordringer. Norges fordringer skriver seg hovedsakelig fra misligholdte stats-garanterte eksportkreditter fra GIEK.

VI.2.1.6 Framtidsutsikter og utvikling etter balansetidspunktet

GIEK utsteder garantier på vegne av staten. De årlige drifts- og garantirammene fastsettes av Stortinget og formidles til GIEK i et årlig tildelingsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet.

GIEKs garantiorrdninger skal gå i balanse på lang sikt ved å oppnå balanse mellom premieinntekter, gjenvinninger, finansinntekter og statlige tilskudd til tapsdekning på den ene siden, og administrasjonskostnader, finanskostnader og utbetalinger under garanti på den andre.

Det er ingen vesentlige endringer i fremtidsutsiktene etter balansetidspunktet.

⁴ GIEK forvaltet aksjene i GIEK Kredittforsikring AS til og med 2014.

Den negative markedssituasjonen rammer de dominerende sektorene i GIEKs portefølje og det kan forventes at lånebetingelser brytes i enkelte saker. Erfaringsmessig vil noen lån bli gjenstand for restrukturering. For øvrig vil flere GIEK-garanterte lån i en konjunktur-nedgang kunne gå i mislighold og det vil kunne oppstå flere utbetalinger under garantiene. Dette vil kunne bli ressurskrevende for GIEK. GIEK har tilstrebet å ta høyde for fremtidige tap i de individuelle og gruppevisse tapsavsetningene.

Det er økt sannsynlighet for tap i porteføljen i 2016. GIEK tar høyde for dette ved økte tapsavsetninger og nedgraderinger i markedssyn på segmenter der eksponeringen er størst. Gitt den negative situasjonen i dominerende markeder for GIEKs portefølje, vil styret understreke usikkerheten knyttet til verdivurdering av sikkerhetene. Markedsnedgangen kan også komme til å påvirke vilkårene GIEK må sette for nye garantier.

På bakgrunn av tapsavsetninger, nedskrivninger og utarbeidelsen av plan for krisehåndtering som gjøres i GIEK, er det styrets vurdering at de Almennlig-, U-lands og Byggelånsordningene vil gå i balanse på lang sikt. For Kraftordningen viser styret til at det ikke er utstedt garantier, men at ordningen belastes administrasjonskostnader fra GIEKs administrasjon og har negativ kapital.

Styret presiserer at det er usikkerhet knyttet til vurderingen av fremtidige forhold.

VI.2.1.7 Nye produkter og tjenester

GIEK innførte ingen nye produkter eller tjenester i 2015 og har ingen egen forsknings- og utviklingsaktivitet.

GIEK innførte i 2014 en felles løsning med Eksportkreditt Norge AS for finansiering av eksportkontrakter opp til 100 millioner kroner. Eksportkontrakter under 30 millioner kroner behandles under en forenklet prosedyre. I 2015 ble denne beløpsgrensen utvidet til 50 millioner kroner med bakgrunn i valutakurs-utviklingen særlig i USD og EUR.

VI.2.1.8 GIEKs samfunnsnytte

GIEKs samfunnsoppdrag er hovedsakelig å fremme norsk eksport og norske investeringer i utlandet gjennom å utstede garantier. GIEK gjør det enklere for eksportørene å oppnå god finansiering for sine kontraktpartnere og sikre viktige eksportkontrakter.

Garantier fra GIEK har i 2015 bidratt til å utløse 44,8 milliarder kroner i nye norske eksportkontrakter som gir verdiskaping og arbeidsplasser i store deler av landet.

Styret mener GIEK kan spille en viktig rolle i omstillingsprosesser og ved begrenset tilgang på kapital med erfaringen fra finanskrisen. Det er fortsatt kapasitet innenfor rammer og organisasjon til å bidra til finansiering av gode prosjekter.

VI.2.1.9 Samfunnsansvar og ytre miljø

GIEK har en egen policy og prosedyrer for å påse at hensyn til miljø og menneskerettigheter ivaretas i de prosjekter GIEK deltar. Disse bygger på OECDs retningslinjer for miljø og sosiale forhold og FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter. GIEK har tre fagekspertter på miljø og menneskerettigheter og er rådgiver for Eksportkreditt Norge AS på miljø og sosiale forhold.

Risiko vurderes i alle prosjekter. For de fleste søknadene er det ikke spesielle store miljø- eller menneskerettighetsutfordringer, her gjennomføres det en due diligence og stilles krav til etterlevelse av internasjonale og lokale lover, ledelsessystemer, og informasjon om ulykker og andre avvik. Der slik risiko har vært til stede, har det blitt jobbet systematisk med å begrense og unngå eventuell negativ innvirkning på miljø og menneskerettigheter.

Alle saker som vurderes å inneholde høy risiko knyttet til miljø og sosiale forhold, må dokumenteres og overholde internasjonale standarder. GIEK benchmarker disse prosjektene i hovedsak mot Verdensbankgruppens standarder (dvs. IFC Performance Standards). Informasjon om disse sakene publiseres på GIEKs nettside.

I 2015 har GIEK gjennomført vurderinger på landbasert prosjekter (vannkraft, telekmtårn, akvakultur, vannrensing, solkraft, termisk energi, industriproduksjon) og på offshore vindprosjekter og mobile enheter (konstruksjon og drift av drillskip, supplybåter osv.). Når det gjelder mobile enheter vurderer GIEK driftsfasen samt konstruksjonsfasen i henhold til GIEKs policy.

Arbeidsforholdene og HMS ved utenlandske verft ble vurdert spesielt. Vurderingene ble gjennomført både av tredjepart og av GIEK selv. I enkelte saker stiller GIEK krav til forbedring av forhold ved verftene samt oppfølging av forbedrings tiltak. Det legges vekt på god dialog med kundene, verftene og andre involverte parter.

GIEK deltar aktivt i internasjonale fora om spørsmål relatert til miljø og menneskerettigheter. Dette gjelder ikke minst OECD, hvor de ulike garantiinstituttene samarbeider for overholdelse av felles standarder for miljø, arbeidsforhold og menneskerettigheter.

GIEKs virksomhet forurensar ikke det ytre miljø i vesentlig grad. Papiravfall kildesorteres, og GIEKs ansatte tar i stor grad kollektivtransport til og fra kontoret. Ansattes jobbreiser med fly registreres i statens system for kjøp av klimavoter for alle reiser som foretas.

VI.2.1.10 Resultat for garantiordningene

Sum for alle garantiordninger viser et overskudd på 121 millioner kroner mot 734 millioner kroner året før. Totale inntekter i 2015 var på 1,7 milliarder kroner. Årets samlede regnskapsførte avsetninger var på 4,8 milliarder kroner, en økning på 1,5 milliarder i 2015. Basert på beskrivelse av risikovurdering i punkt VI.2.1.4 (over) mener styret å ha hensyntatt den usikre makroøkonomiske situasjonen i tapsavsetningene ved årsslutt.

Ut i fra en overordnet vurdering av den totale usikkerheten mener styret at det fremlagte regnskapet gir et rettviseende bilde av garantiordningenes resultat ved årsslutt.

Styret mener at likviditetssituasjonen på balansedagen er akseptabel. GIEK gir garantier på vegne av den norske stat. Det er etablert prosedyrer for å trekke på statens likviditet dersom tilgjengelig likviditet i den enkelte garantiordning ikke er tilstrekkelig.

Staten er selvassurandør og hefter med hele sin balanse. Stortinget vedtar rammer for garantiordningene og videre drift av GIEK. Forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn for årsregnskapet, og er formidlet i tildelingsbrevet for 2016 av 23. desember 2015.

Styret kjenner ikke til vesentlige forhold i regnskapsåret eller etter regnskapsårets slutt som har betydning for denne forutsetningen eller for årsregnskapet for øvrig.

VI.2.1.11 Administrasjonskostnader

Styret er tilfreds med at administrasjonen har god kontroll på kostnadene og leverer et regnskap innenfor budsjett. GIEKs administrasjonskostnader i 2015 var 159 millioner kroner, mot 160 millioner kroner i budsjettet. I 2014 var utgiftene 148 millioner kroner mot 155 millioner kroner i budsjett. Etter styrets oppfatning drives GIEK effektivt.

Regnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift av virksomheten.

Oslo, 3. mars 2015

Karin Bing Orgland
(styreleder)

Torfinn Kildal
(nestleder)

Arve bakke

John G. Bernander

Nina Udnes Tronstad

Marit E. Kirkhusmo

Maria Borch Helsingreen

Jo Stokke

Wenche Nistad
(administrerende direktør)

Departement: Nærings- og fiskeridepartementet
Hovedgruppe: 81 Kontolån fra ordinære fond
Undergruppe: 81.09.05 Fond som forvaltes av Garantistitutet for Eksportkreditt

Spesifisert inngående balanse

	Beløp:	Kommentar:
Alminnelig garantiordning	-6 105 757 139,88	
Gammel alminnelig ordning	-38 202 026,00	
Gamle særordninger	-11 900 059,28	
SUS/Baltikum (1994-1998)	-32 033 065,43	
SUS/Baltikum (fra 1999)	-68 062 845,39	
U-landsordningen	-87 857 411,12	
Byggelånsordningen	-450 000 000,00	
Grunnfond U-landsordningen	-2 696 669,19	
Kraftgarantiordningen	-6 796 509 216,29	
Sum inngående balanse	-6 796 509 216,29	

Endringer i perioden undergruppe

	Beløp:	Kommentar:	Hjemmel:
Endringer ført i bevilgningsregnskapet:			
Gammel alminnelig ordning	5 100 000,00	Kap. 5460, post 71	
Gamle særordninger	4 400 000,00	Kap. 5460, post 72	
Endringer ikke ført i bevilgningsregnskapet:			
Alminnelig garantiordning	-52 578 689,70		Renter på fondet i 2015
Alminnelig garantiordning	733 166 134,14		Øvrige netto endringer i løpet av 2015
Gammel alminnelig ordning	-371 270,58		Renter på fondet i 2015
Gammel alminnelig ordning	-9 981 356,65		Øvrige netto endringer i løpet av 2015
Gamle særordninger	-132 467,32		Renter på fondet i 2015
Gamle særordninger	-6 983 311,25		Øvrige netto endringer i løpet av 2015
SUS/Baltikum (1994-1998)	-313 520,68		Renter på fondet i 2015
SUS/Baltikum (1994-1998)	310,74		Øvrige netto endringer i løpet av 2015
SUS/Baltikum (fra 1999)	-628 091,43		Renter på fondet i 2015
SUS/Baltikum (fra 1999)	5 743 334,28		Øvrige netto endringer i løpet av 2015
U-landsordningen	-884 020,82		Renter på fondet i 2015
U-landsordningen	-14 845 309,34		Øvrige netto endringer i løpet av 2015
Byggelånsgarantiordningen	-25 324,31		Renter på fondet i 2015
Byggelånsgarantiordningen	0,00		Øvrige netto endringer i løpet av 2015
Kraftgarantiordningen	661 666 417,08		
Kraftgarantiordningen	-2 696 669,19		
Sum endringer i perioden	661 666 417,08		

VI. Årsregnskap, del 2 – Garantiordningenes årsregnskap

Spesifisert utgående balanse i perioden undergruppe

	Beløp:
Alminnelig garantiordning	-5 425 169 695,44
Gammel alminnelig ordning	-43 454 653,23
Gamle særordninger	-14 615 837,85
SUS/Baltikum (1994-1998)	-32 346 275,37
SUS/Baltikum (fra 1999)	-62 947 602,54
U-landsordningen	-103 586 741,28
Byggelånsgarantiordningen	-2 721 993,50
Kraftgarantiordningen	-5 684 842 799,21
Sum utgående balanse i perioden	-5 684 842 799,21
<hr/>	
Undergruppe:	81.09.09 Grunnfond ULA
U-landsordning Grunnfond	-450 000 000,00
Sum utgående balanse i perioden	-450 000 000,00
<hr/>	
Sum utgående balanse i hovedgruppe	-6 134 842 799,21

Prinsippnote

Årsrapportering av bevilgningsrapportering er basert på opplysninger i kontoutskrift fra Norges Bank. Årlig tildelingsbrev redegjør for overføring av overskuddslikviditet.

GIEK har ingen vesentlige forhold relatert til bevilgningsrapportering fond som bør omtales.

Skandi Africa

GIEK har stilt långivergaranti på USD 205 millioner for langtidsfinansieringen av «Skandi Africa». Skipet er bygget ved Vard Søviknes. Skipet fikk i 2015 Skipsrevyens pris Ship of the Year.

Eier: DOF Subsea Rederi AS

Foto: DOF Subsea

VI.2.3. Oppstilling av fondsregnskap med noter (garantiorrdningenes regnskap)

Beløp i 1000	Note	Alminnelig ordning		U-landsordningen		Byggelånsordningen		Kraftordningen		Under avvikling (note 21)		Sum alle ordninger	
		2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Garantipremier	3,19	1 338 624	1 216 864	11 090	23 747	9 715	13 227	0	0	5 338	13 959	1 364 768	1 267 797
Gebyrinntekter	3	225 672	238 169	213	337	5 170	10 212	0	0	0	0	231 054	248 719
Netto verdivurdering valuta	8	44 371	16 972	-4 076	590	0	0	0	0	13 622	20 347	53 917	37 909
Netto renteinntekter	9	53 514	71 380	628	842	884	928	25	53	817	984	55 868	74 187
Utbytte	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Andre inntekter		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SUM INNTEKTER		1 662 181	1 543 386	7 855	25 516	15 769	24 368	25	53	19 777	35 290	1 705 608	1 628 612
Administrasjonskostnader	10	150 176	138 515	464	380	6 186	6 066	464	419	232	162	157 522	145 541
Andre driftskostnader	11,19	2 808	6 006	0	426	0	0	0	0	0	0	2 808	6 432
SUM DRIFTSKOSTNADER		152 984	144 522	464	805	6 186	6 066	464	419	232	162	160 330	151 974
RESULTAT FØR AVSETNINGER OG NEDSKRIVNING FOND		1 509 197	1 398 864	7 391	24 711	9 583	18 301	-439	-366	19 545	35 128	1 545 278	1 476 638
Netto endring individuelle avsetninger garantiansvar	5	1 477 602	278 609	-43 000	43 000	-35 898	-44 102	0	0	-15 194	26 476	1 383 510	303 983
Netto endring gruppevisse avsetninger garantiansvar	5	-517 339	161 798	39 460	32 379	64 969	29 064	0	0	-186	-5 023	-413 096	218 218
Netto endring erstatningsfordring	6	443 110	171 027	6 438	608	0	0	0	0	0	2 835	449 548	174 469
Netto endring nedskrivning moratorieavtaler	7	-1 545	-2 005	-442	-982	0	0	0	0	-2 950	198	-4 936	-2 789
NETTO ENDRING AVSETNINGER OG NEDSKRIVNING FOND		1 401 828	609 429	2 456	75 005	29 070	-15 038	0	0	-18 330	24 485	1 415 025	693 881
Finanskostnader		0	35 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35 000
RESULTAT FØR OVERFØRING	12	107 369	754 435	4 935	-50 294	-19 487	33 339	-439	-366	37 875	10 643	130 253	747 757
Offentlig tilskudd/overførsel til staten	12,13,19	0	0	0	0	0	0	0	0	-9 500	-13 337	-9 500	-13 337
PERIODENS RESULTAT		107 369	754 435	4 935	-50 294	-19 487	33 339	-439	-366	28 375	-2 694	120 753	734 420
Disponering													
Overført til/fra opparbeidet kapital		107 369	754 435	4 935	-50 294	-19 487	33 339	-439	-366	28 375	-2 694	120 753	734 420

Beløp i 1000	Note	Alminnelig ordning		U-landsordningen		Byggelånsordningen		Kraftordningen		Underavvikling (note 21)		Sum alle ordninger	
		31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14
BANKINNSKUDD													
Bankinnskudd i norske kroner		5 418 580	6 096 408	513 003	518 063	103 587	87 851	2 722	2 697	90 417	82 135	6 128 309	6 787 153
Bankinnskudd i utenlandsk valuta		2 985 830	1 694 161	0	0	0	0	0	0	0	0	2 985 830	1 694 161
SUM BANKINNSKUDD	9	8 404 410	7 790 568	513 003	518 063	103 587	87 851	2 722	2 697	90 417	82 135	9 114 138	481 313
FORDRINGER													
Fordringer ifm utbetaling under garantien	6,19	1 704 224	356 156	10 673	4 235	0	0	0	0	267 779	259 589	1 982 676	619 980
Individuelle nedskrivninger på fordringer	6	-709 340	-236 371	-8 859	-2 421	0	0	0	0	-230 277	-226 182	-948 475	-464 975
Fordringer moratorieavtaler	7,14	150 021	142 430	42 032	37 808	0	0	0	0	271 579	272 625	463 632	452 863
Nedskrivning på moratoriefordringer	7	-22 113	-20 941	-8 406	-7 562	0	0	0	0	-149 821	-149 958	-180 340	-178 461
Andre fordringer	17,19	233 121	229 152	7 330	629	332	299	0	0	0	0	240 783	230 080
SUM FORDRINGER		1 355 914	470 426	42 769	32 689	332	299	0	0	159 260	156 074	1 558 275	659 488
FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER													
Aksjer	18	92	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SUM FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER		92	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SUM EIENDLER		9 760 416	8 260 994	555 772	550 752	103 919	88 150	2 722	2 697	249 677	238 209	10 672 505	9 140 802

Beløp i 1000	Note	Alminnelig ordning		U-landsordningen		Byggelånsordningen		Kraftordningen		Underavvikling (note 21)		Sum alle ordninger	
		31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14
GJELD													
Gjeldsplan, rest til avregning	14	0	0	0	0	0	0	0	0	833 764	833 764	833 764	833 764
Gjeld til NFD	15,19	0	86	0	0	0	0	10 000	10 000	0	0	10 000	10 086
Annen gjeld	16,19	-14 164	-8 584	1 166	702	13 557	7 372	1 066	602	1 254	1 022	2 879	1 113
SUM GJELD		-14 164	-8 498	1 166	702	13 557	7 372	11 066	10 602	835 018	834 786	846 643	844 964
AVSETNINGER													
Individuelle avsetninger på garantiansvar	5	2 446 382	774 902	0	43 000	0	35 898	0	0	14 753	26 476	2 461 135	880 276
Gruppevis avsetninger på garantiansvar	5	2 129 379	2 334 338	103 517	54 574	100 000	35 031	0	0	627	706	2 333 522	2 424 649
Avsetning forsikringsbetalte premier		460 801	529 604	30 443	36 764	0	0	0	0	7 090	12 428	498 334	578 795
SUM AVSETNINGER		5 036 562	3 638 843	133 959	134 338	100 000	70 930	0	0	22 470	39 610	5 292 991	3 883 720
KAPITAL													
Opparbeidet kapital		4 738 017	4 630 648	-29 353	-34 288	-9 638	9 849	-8 344	-7 905	-607 811	-636 186	4 082 871	3 962 117
Innskutt grunnfond U-landsordningen	19	0	0	450 000	450 000	0	0	0	0	0	0	450 000	450 000
SUM KAPITAL	12	4 738 017	4 630 648	420 647	415 712	-9 638	9 849	-8 344	-7 905	-607 811	-636 186	4 532 871	4 412 117
SUM GJELD OG KAPITAL		9 760 416	8 260 994	555 772	550 752	103 919	88 150	2 722	2 697	249 677	238 209	10 672 505	9 140 802

Noter til regnskapet

1) Regnskapsprinsipper

GIEK er en forvaltningsbedrift under Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) med formål å fremme norsk eksport og investeringer i utlandet. Dette skal oppnås gjennom å utstede garantier på vegne av den norske stat. GIEK fører separate regnskap for de enkelte garantiordningene, heretter kalt fondsregnskapet. Fondsregnskapet er ikke en del av statsregnskapet. Fondsregnskapet vedtas av styret i garantiordningene.

Årsregnskapet for Alminnelig garantiordning, U-landsordningen, Byggelånsordningen, Kraftordningen og garantiordninger under avvikling består av resultatregnskap, balanse og noter til regnskapet. Årsregnskapet er avlagt i samsvar med prinsippene i regnskapsloven så langt det passer. Regnskapsoppstillingen har tatt utgangspunkt i regnskapsforskrift for årsregnskap m.m. for banker (forskrift av 16.12.1998 nr. 1240) og er tilpasset garantiordningenes virksomhet. Regnskapene for garantiordninger under avvikling presenteres samlet, og hovedtall per ordning er gjengitt i note 21. Dette gjelder Gammel alminnelig ordning, Gamle særordninger og SUS-Baltikum 1999–2002. Det er ikke utarbeidet kontantstrømsanalyse.

Alle tall er oppgitt i hele tusen kroner (TNOK) med mindre annet fremkommer av noteopplysningene.

I flere noter er det hensiktsmessig å benytte forkortelser for garantiordninger. Følgende forkortelser benyttes for de syv garantiordninger som GIEK administrerer:

Alminnelig garantiordning	AGO
U-landsordningen	ULA
Byggelånsordningen	BYG
Kraftordningen	KRA
Gammel alminnelig ordning	GAM
Gamle særordninger	SÆR
SUS-Baltikum 1999-2002	SUB

I henhold til GIEKs vedtekter føres fondsregnskapet etter prinsippene i regnskapsloven så langt det passer. Regnskapet følger som hovedregel periodiseringsprinsippet med unntak av følgende resultatposter som er bokført etter kontantprinsippet: gebyrinntekter, inntekter fra gjenvinning og inntekter fra moratorieavtaler (moratorieavtaler: se forklaring lenger ned i denne noten), administrasjonskostnader og overføringer til/fra staten. Ved beregning av individuelle og gruppevis avsetninger følger man prinsippene i utlånsforskriften (forskrift av 21.12.2004 nr. 1740). Det er utarbeidet egne retningslinjer for avsetning for tap på garantier og erstatningsfordringer. Nedenfor er det redegjort for den regnskapsmessige behandlingen av de enkelte postene.

Inntekter

Garantipremie

GIEK opparbeider inntekter primært gjennom premier på løpende garantier. Det er to hovedtyper av garantipremie; pro anno og forskuddsbetaling («up-front»). For begge premietypene starter som hovedregel inntektsføring av premien når det underliggende lånet utbetales. Pro anno-premien forfaller etter skuddsvis med renter og avdrag i det underliggende lånet. Pro anno-inntekter som gjelder flere regnskapsperioder, periodiseres i henhold til resterende garantiansvar, slik at det blir forholdsmessig mest inntekt når garantien er ny og med høyest ansvar. Up front-premien periodiseres lineært over garantiens løpetid.

Gebyrinntekter

Gebyrinntekter inntektsføres på det tidspunktet de innbetales. «Arrangement fee» og andre tilsvarende saksbehandlingsgebyr forfaller til betaling ved utbetaling av det underliggende lånet. Etter opptjeningsprinsippet i regnskapsloven skal et eventuelt overskuddselement (gebyrinntekt minus andel saksbehandlingskostnad) periodiseres over garantiens løpetid. En periodisering av overskuddselementet av disse gebyrene vil ikke øke informasjonsverdien i regnskapet og av den grunn følger GIEK kontantprinsippet.

Øvrige inntekter

Gjenvinning og inntekter fra moratorieavtaler inntektsføres ved innbetaling. Da dette er usikre inntekter, er inntektsføring ved innbetaling i tråd med forsiktighetsprinsippet i regnskapsloven.

Renteinntekter og rentekostnader knyttet til bankinnskudd og låneopptak (bruk av trekkfullmakt) resultatføres når de er opptjent eller påløpt.

Andre inntekter inntektsføres når de er opptjent.

Driftskostnader

Administrasjonsregnskapet føres etter kontantprinsippet og inngår i statsbudsjettet og statsregnskapet. Administrasjonsutgifter dekkes inn av premieinntekter fra garantiordningene. Administrasjonskostnaden viderebelastes den enkelte garantiordning etter en forhåndsdefinert fordelingsnøkkel.

Andre driftskostnader kostnadsføres når de påløper.

Avsetninger på garantiansvar

GIEK deler inn avsetninger på garantiansvar i to kategorier; individuelle og gruppevise avsetninger. Individuelle avsetninger reflekterer beste estimat på hva GIEK vil kunne tape på spesifiserte enkeltengasjement. Gruppevise avsetninger reflekterer kjente markedsmessige eller andre forhold som vil kunne påføre GIEK tap, men som ennå ikke er identifisert på enkeltengasjement. GIEK følger prinsippene i utlånsforskriften for beregning av individuelle og gruppevise avsetninger og har utarbeidet egne retningslinjer for avsetning for tap på garantier.

Kriteriet for beregning av tap på individuelle garantier er at det foreligger objektive bevis for at en garanti har verdifall. Objektive bevis på at en garanti har verdifall inkluderer observerbare data GIEK har kjennskap til som for eksempel vesentlige finansielle problemer hos debitor, betalingsmislighold eller innvilget utsettelse av betaling.

Avsetninger på grupper av garantier foretas dersom det foreligger objektive bevis for verdifall i grupper av garantier med like risikokarakteristika. Ved vurdering av avsetning på grupper av garantier, inndeles garantier i grupper med tilnærmet like risikoegenskaper med hensyn til debitorenes evne til å oppfylle sine forpliktelser overfor finansinstitusjonene GIEK har garantert for.

Modellen for gruppevise avsetninger tar utgangspunkt i vurdering av porteføljen, hovedsakelig ved bruk av eksponering på balansetidspunkt, sannsynlighet for mislighold, og forventet verdi av eventuell sikkerhet ved realisasjon. Det kan oppstå endringer i makroøkonomiske forhold på balansetidspunktet, som ikke fullt ut reflekteres i de underliggende beregninger av porteføljen. Dersom det skjer brå endringer i makroforholdene, skal disse forholdene søkes reflektert i avsetningsnivået gjennom en makrofaktor. Makrofaktoren fastsettes basert på vurdering av markedet, og kan være markeds-, bransje- eller landspesifikk.

I GIEKs garantiportefølje er det totalt sett flere store engasjementer (definert som engasjement over 25 % av garantiordningens bankbeholdning). Bankene har i henhold til regelverk for store engasjementer ikke anledning til å være eksponert for enkeltengasjementer som overstiger 25 % av ansvarlig kapital. Ved beregning av de gruppevise avsetningene i GIEK er det derfor foretatt en særskilt avsetning for eksponering mot store engasjementer.

Det er ikke foretatt avsetninger knyttet til konsentrasjonsrisiko for land og bransje i de gruppevise avsetningene da dette ikke er et krav i Utlånsforskriften. Ordinære banker vurderer konsentrasjonsrisiko på bransje og land som en del av sine Pilar II-beregninger (egenkapitalbehovsvurdering i henhold til kapitalkravforskriften), og disse vurderingene er adskilt fra regnskapsavleggelsen.

Erstatningutbetalinger under garantien og nedskrivninger på fordringer

Ved utbetaling under garantien trer GIEK inn i garantimottakers fordring på debitor. Fordringen balanseføres ved utbetaling under garantien.

Netto fordringer i balansen representerer de gjenvinnbare verdier som GIEK har vurdert disse fordringer til. Det gjøres nedskrivning for den del av fordringen som antas ikke lar seg gjenvinne på regnskapsavslutningstidspunktet.

Fordring moratorieavtaler

Moratorieavtaler er gjeldsnedbetalingsavtaler på bakgrunn av internasjonalt kreditorsamarbeid i Parisklubben. Fordringene har oppstått som følge av utbetalinger under garantien grunnet politisk risiko. Netto verdiendring på hovedstol resultatføres i sin helhet idet avtalen inngås, med unntak av fremtidige forfall som resultatføres når GIEK overtar fordringen ved utbetalingstidspunkt. For øvrig påvirkes resultatregnskapet av endringer i løpende avtaler, som påløpt avtalerente, innbetaling av morarente, konsolidering av avtaler, gjeldsettergivelse, kursgevinst/-tap og flytende rente.

Gjeldsettergivelse

Det blir gjort nedskrivning for den del av moratoriefordringene som antas ikke lar seg gjenvinne på regnskapsavslutningstidspunktet. Det er forutsatt at kompensasjon mottas for gjeldsslette som besluttes av staten utover gjeldssletten som blir avtalt i Parisklubben (internasjonale gjeldsavtaler). Verdien av fordringer som inngår i gjeldsplanen (se nedenfor), er det fastlagt gjennom denne planen. Det er forutsatt at det mottas kompensasjon for gjeldsslette som besluttes av staten utover gjeldsplanen, med mindre staten ved Utenriksdepartementet har gitt klare føringer om at kompensasjon ikke vil bli gitt.

Gjeldsplan

Enkelte moratoriefordringer samt gjeld tilhørende visse land som ikke har vært behandlet i Parisklubben er omfattet av gjeldsplanen. Den norske gjeldsplanen ble vedtatt av Stortinget i desember 1997 sammen med statsbudsjettet for 1998 og gjelder fordringer under gamle ordninger. Den ble oppdatert i 2004.

Gjeldsplanen medfører at GIEKs fordringer mot land som planen omfatter, kan ettergis uten nye statlige bevilgninger ved avregning mot et rammebeløp.

Gjeldsplanens rammebeløp ble fastsatt på grunnlag av fordringenes verdi på tidspunktet planen ble vedtatt, og oppført som gjeld til staten. Denne gjelden, kalt restbeløpet til avregning, reduseres etter hvert som fordringene ettergis (og avregnes). Gjeldsplanen (rest til avregning) er bokført til innvilget beløp fratrukket godkjente avregninger.

Denne gjeldsplanen er en overslagsbevilgning og representerer ikke en regnskapsmessig forpliktelse.

Valuta

Fordringer, bankinnskudd og avsetninger i utenlandsk valuta er omregnet til NOK til balansedagens kurs. Tapsavsetning blir foretatt hvert tertial, og periodens tapskostnad i valuta blir omregnet til tertialets snittkurs. Garantipremier og gebyrinntekter i valuta blir omregnet til månedens snittkurs. Valutaeffekter presenteres som netto verdivurdering valuta.

Valutasikring

For å balansere valutarisiko for AGO er det opprettet bankkonti i USD og EUR. Garantiordningens direkte eksponering er en funksjon av verdivurderte fordringer, bankinnskudd og avsetningene som gjøres for garanti-ansvar. Formålet med de ulike valutakonti er å redusere valutarisiko gjennom å balansere fordringer og bankinnskudd mot tapsavsetninger. Balanseringen gjøres hvert tertial med åpning for å gjøre kjøp/salg ved større endringer i porteføljen uavhengig av tertialavslutning. Som følge av lavfrekvent handel i valuta vil garantiordningen være eksponert for valutasingninger til en hver tid. Dagens praksis er imidlertid med på å redusere risikoen betydelig.

Når det gjelder de øvrige garantiordninger, er det ikke etablert tilsvarende mekanismer for valutasikring.

Reforsikring

GIEK reforsikrer garantiansvar for GIEK Kredittforsikring AS (GK) på markedsmessige vilkår, på betingelser som årlig reforhandles. GIEK får overført en andel av forsikringspremien, og betaler samtidig en avgift («ceding commission») til GK som kompensasjon for det arbeidet som utføres av GIEK Kredittforsikring på vegne av GIEK. Avsetning på garantiansvar og verdivurdering av eventuelle fordringer baseres på informasjon fra GK i tillegg til GIEKs egne vurderinger.

Utbytte

GIEK inntektsfører mottatt utbytte på mottakstidspunktet.

Transaksjoner mellom nærstående parter

Følgende institusjoner er definert som nærstående parter: NFD, GK, Eksportkreditt Norge (EK) og Box Topco. Transaksjoner mellom GIEK og GK, EK og Box Topco er basert på forretningsmessige vilkår.

Skatt

GIEK er som statlig forvaltningsbedrift unntatt skatteplikt. Det bokføres derfor verken skattekostnad eller utsatte skatteforpliktelser for garantiordningene.

Aksjer

Aksjer bokføres til kostpris. Dersom verdien faller under kostpris, nedskrives verdien til virkelig verdi dersom verdifallet ikke er forbigående. I desember 2015 kjøpte GIEK 75 prosent av aksjene i selskapet Box Topco AS. Selskapet ble opprettet november 2015 og har ikke hatt aktivitet i 2015.

Regnskapene til alminnelig garantiordning (AGO) og Box Topco AS er ikke konsolidert, da intensjonen bak Box Topco AS er å overta sikkerhetsstillelser for midlertidig eie.

Opparbeidet kapital

Regnskapsposten viser garantiordningenes opparbeidede kapital. Årets overskudd (underskudd) føres mot (dekkes av) denne posten. Effekten av eventuelle prinsippendringer, samt korrigeringer av tidligere års vesentlige feil føres mot opparbeidet kapital.

2) Endring av regnskapsprinsipper

Det har ikke vært endringer i regnskapsprinsipper i 2015.

3) Inntekter fra garantier

Inntekter fra garantier består av garantipremier og gebyrinntekter. Prissetting reguleres blant annet av OECD sitt regelverk om minimumspremier. Dette regelverket er satt for å sikre at medlemslandene ikke skaper konkurransevridende effekter/fordeler for sitt eget lands eksportindustri.

Prissetting på garantien avhenger også av andre forhold som risiko i prosjektet, bankdeltakelse og betingelser for øvrig i garantigivning, samt GIEKs muligheter til å etablere sikkerhet i form av pant eller andre typer sikkerheter. I tillegg kan det beregnes saksbehandlergebyr, kommitteringsgebyr eller andre typer gebyr. Gebyrene reflekterer ofte forretningsmodellen til banker og/eller finansinstitusjoner som GIEK samarbeider med i forbindelse med garantigivningen. Gebyrinntekter inntektsføres på det tidspunkt de innbetales.

Dersom gebyrinntekten hadde blitt periodisert over garantiens løpetid, har GIEK estimert at opptjent, ikke inntektsført gebyrinntekt ved utgangen av 2015 ville ligget i intervallet 80–110 millioner kroner. Gebyrinntektene ville i 2015 vært 75 millioner kroner lavere ved periodisering.

4) Garantiporteføljens sammensetning

Tabellene viser fordeling av utestående garantiansvar per bransje og per produkt

Totalt utestående garantiansvar		
Fordeling per bransje	31.12.2015	31.12.2014
Olje/gass	87 163 007	75 893 573
Energi	5 098 224	4 743 688
Skipsfart	4 080 866	4 470 002
Industri	2 785 965	2 921 897
Vann, avløp og renovasjon	234 048	282 687
Annet	802 979	1 000 595
Totalt	100 165 090	89 312 444

Totalt utestående garantiansvar (31.12.2015)						
Fordelingw produkt:	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvikl.	Sum alle ordninger
Långivergaranti	96 336 236	949 328	0	0	112 807	97 398 372
Bondgaranti	486 860	0	0	0	0	486 860
Leverandørkreditt	56 553	0	0	0	0	56 553
Rekursgaranti	57 445	0	0	0	0	57 445
Investeringsgaranti	448 700	0	0	0	0	448 700
Øvrig	309 197	0	0	0	0	309 197
Reforsikring GK	638 183	0	0	0	0	638 183
Byggelånsgaranti	0	0	769 780	0	0	769 780
Totalt	98 333 174	949 328	769 780	0	112 807	100 165 090
Sikret ved pant	76 %	69 %	100 %		0 %	

Av de garantier som ikke er sikret med pant, har 77 % av garantimottakerne en investment grade rating eller har statsrisiko.

Totalt utestående garantiansvar (31.12.2015)						
Fordeling per produkt:	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvikl.	Sum alle ordninger
Långivergaranti	85 532 810	342 644	0	0	153 764	86 029 218
Bondgaranti	861 666	0	0	0	0	861 666
Leverandørkreditt	58 926	0	0	0	0	58 926
Rekursgaranti	259 732	0	0	0	0	259 732
Investeringsgaranti	388 249	80 243	0	0	0	468 492
Øvrig	211 553	0	0	0	0	211 553
Reforsikring GK	849 758	53 960	0	0	0	903 718
Byggelånsgaranti	0	0	519 137	0	0	519 137
Totalt	88 162 695	476 846	519 137	0	153 764	89 312 444
Sikret ved pant	76 %	19 %	100 %		1 %	

Av de garantier som ikke er sikret med pant, har 31 % av garantimottakerne en investment grade rating eller har statsrisiko.

5) Avsetning på garantiansvar

31.12.2015	Ansvar	Avsetning	%	31.12.2014	Ansvar	Avsetning	%
AGO	98 333 174	4 575 761	4,7 %	AGO	88 162 696	3 109 240	3,5 %
ULA	949 328	103 517	10,9 %	ULA	476 846	97 574	20,5 %
BYG	769 780	100 000	13,0 %	BYG	519 137	70 930	13,7 %
KRA	0	0	0,0 %	KRA	0	0	0,0 %
GAM	112 807	15 380	13,6 %	GAM	152 935	27 163	17,8 %
SÆR	0	0	0,0 %	SÆR	0	0	0,0 %
SUB	0	0	0,0 %	SUB	829	19	2,3 %
Totalt	100 165 090	4 794 657	4,8 %	Totalt	89 312 444	3 304 925	3,7 %
Individuelle avsetninger		2 461 135		Individuelle avsetninger		880 276	
Gruppevise avsetninger		2 333 523		Gruppevise avsetninger		2 424 649	
Totalt		4 794 657		Totalt		3 304 925	

GIEK reforsikrer en andel av GIEK Kredittforsikring AS sin portefølje. Dette garantiansvaret beløp seg til 638 millioner kroner per 31.12.2015 og avsetning på garantiansvar er tatt med i avsetning for Alminnelig garantiordning (AGO).

Avsetning på garantiansvar består av valutakursendringer og endringer i avsetning over resultatregnskapet. Utviklingen i disse postene fremkommer i følgende tabeller:

Individuelle avsetninger:

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avviki.	Sum alle ordninger
Avsetning på garantiansvar 1.1.2015	774 902	43 000	35 898	0	26 476	880 276
Årets endring i avsetning på garantiansvar	1 477 602	-43 000	-35 898	0	-15 194	1 383 510
Urealisert valutakurstap på avsetning	193 878	0	0	0	3 471	197 349
Avsetning på garantiansvar 31.12.2015	2 446 382	0	0	0	14 753	2 461 135

Gruppevise avsetninger:

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avviki.	Sum alle ordninger
Avsetninger på garantiansvar 1.1.2015	2 334 338	54 574	35 031	0	705	2 424 649
Årets endring i avsetning på garantiansvar	-517 339	39 460	64 969	0	-186	-413 096
Urealisert valutakurstap på avsetning	312 380	9 482	0	0	107	321 970
Nedskrivning på garantiansvar 31.12.2015	2 129 379	103 517	100 000	0	627	2 333 523

Endringer i avsetning skyldes både at garantiansvaret endres og at risikoen for tap er revurdert for land og/eller enkeltsaker. Det gjøres ikke avsetninger for tilbud under garantien.

Misligholds sannsynligheten i porteføljen har økt gjennom 2015, synliggjort i lavere rating, og avsetningene har økt som følge av dette. GIEK har en stor andel av porteføljen innenfor bransjer hvor usikkerheten økte i 2015, og det har medført usikkerhet rundt markedsverdivurderingene av pantsikkerheten. Denne usikkerheten er forsøkt hensyntatt gjennom bransjespesifikke nedjusteringer av markedsverdiene.

Det tas også hensyn til jurisdiksjon, gjennom at verdien av realsikkerhetenes nedjusteres dersom den geografiske plasseringen tilsier det. Videre er det gjort avsetninger som følge av stor eksponering mot enkeltkunder/selskapsgrupperinger. Dette gjøres for eksponeringer som ville ha oversteg bankregelverkets grenser for eksponering mot enkeltkunder

Fastsetting av nevnte faktorer for beregning av gruppevise avsetninger er alltid forbundet med skjønn, og de foretatte beregninger er GIEKs beste estimat.

6) Fordringer relatert til utbetalinger under garantien og tilhørende nedskrivning

Ved utbetaling under garantien trer GIEK inn i garanti-mottakers fordring på debitor. Fordringen balanseføres ved utbetaling. Det treffes tiltak for å inndrive fordringene. Gjenvinning i forbindelse med reforsikring ligger også i denne regnskapsposten.

Netto fordringer i balansen representerer de gjenvinnbare verdier som GIEK har vurdert disse fordringer til. På samme måte som garantiporteføljen risikovurderes, gjøres det i samme operasjon en vurdering av fordringene i balansen. Denne vurderingen ble gjort hvert tertial.

Fordringer i forbindelse med utbetaling under garantien fordeler seg slik:

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvikl.	Sum alle ordninger
Verdi av fordringer ifm. utbetaling under garantien 1.1.2015	119 784	1 814	0	0	33 407	155 005
Netto tilgang/innfrielse av fordringer	1 178 857	0	0	0	0	1 178 857
Årets endring i nedskrivning på fordringer	-391 428	0	0	0	0	-391 428
Valutagevinst	87 671	0	0	0	4 095	91 766
Verdi av fordringer 31.12.2015	994 884	1 814	0	0	37 502	1 034 200
Sannsynlighet for tap i prosent av fordring	41,6 %	83,0 %	0,0 %	0,0 %	86,0 %	47,8 %
Fordringer ifm. utbetaling under garantien	1 704 224	10 673	0	0	267 779	1 982 676
Individuelle nedskrivninger på fordringer	-709 340	-8 859	0	0	-230 277	-948 475
Verdi av fordringer 31.12.2015	994 884	1 814	0	0	37 502	1 034 200

Følgende tabell gir oversikt over endring i nedskrivning på fordringer, utbetaling under garantien i 2015, samt innbetalinger på nedskrevne ordinære fordringer (gjenvinning).

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvikl.	Sum alle ordninger
Konstaterte tap	8 243	0	0	0	0	8 243
GK endring i nedskrivning på ordinære fordringer	-3 669	0	0	0	0	-3 669
Endring i nedskrivning på ordinære fordringer	386 854	0	0	0	0	386 854
Tap og endring i nedskrivning på fordringer	391 428	0	0	0	0	391 428
Endring i fordringsverdi og kostnadsføring av nye fordringer	0	0	0	0	0	0
Omkostninger ifm. erstatning	6 203	0	0	0	0	6 203
Endring i verdi ifm. med reforsikring og kostnadsføring nye reforsikringer	47 227	6 438	0	0	0	53 665
GK inntektsføring av tidligere konstaterte tap	-1 671	0	0	0	0	-1 671
Inntektsføring av tidligere konstaterte tap	-78	0	0	0	0	-78
Øvrige endringer i fordringer og relaterte kostnader	51 682	6 438	0	0	0	58 120
Netto endring erstatningsfordring	443 110	6 438	0	0	0	449 548

Utbetalinger under garantier for AGO utgjorde 1 180 millioner kroner.

7) Fordring moratorieavtaler

Moratorieavtaler er gjeldsnedbetalingsavtaler med fem land på bakgrunn av internasjonalt kreditorsamarbeid i Parisklubben. Fordringene har oppstått som følge av utbetaling under garantien grunnet politisk risiko. Nye avtalers hovedstol settes som fordring og fordringene verddivurderes. For øvrig påvirkes fordringenes verdi av endringer i løpende avtaler, som påløpt avtalerente,

innbetaling av morarente, konsolidering av avtaler, gjeldsettergivelse, realisert kursgevinst/-tap og flytende rente. Gjeldsplanen har fastsatt forventningene om gjeldslette og dermed fordringenes verdi, samt kompensasjon i form av redusert gjeld til staten, for de moratorieavtalene som faller inn under planen. Note 14 omhandler Gjeldsplanen.

Moratorieavtaler er oppført som fordringer i balansen, og fordeler seg på garantiordningene på følgende måte:

	AGO	ULA	U avvikl.	Sum alle ordninger
Verdi av fordringer i moratorieavtaler 1.1.2015	121 489	30 246	122 666	274 402
Netto tilgang/innfrielse av fordringer i moratorieavtaler	-14 197	-2 532	-16 350	-33 079
Valutagevinst	18 750	5 405	13 106	37 261
Årets endring i nedskrivning på fordringer i moratorieavtaler	1 866	506	2 335	4 707
Endring i gjeldsplan	0	0	0	0
Verdi av fordringer i moratorieavtaler 31.12.2015	127 908	33 626	121 757	283 291
Fordringer moratorieavtaler	150 021	42 032	271 579	463 632
Nedskrivning på moratoriefordringer	-22 113	-8 406	-149 821	-180 340
Verdi av fordringer i moratorieavtaler 31.12.2015	127 908	33 626	121 758	283 292

8) Valutaeksponering

I garantiporteføljen til GIEK er det garantiansvar i ulike valutaer. Følgende tabell gir oversikt over den totale valutaeksponering i norske kroner fordelt på garantiordningene:

Garantiansvar inkludert reforsikring GK						
	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvikl.	Sum alle ordninger
USD	74 654 545	653 459	0	0	112 807	75 420 811
NOK	18 816 105	0	769 780	0	0	19 585 886
EUR	3 938 776	295 870	0	0	0	4 234 646
GBP	325 730	0	0	0	0	325 730
Øvrig	598 017	0	0	0	0	598 017
Totalt	98 333 173	949 328	769 780	0	112 807	100 165 090

Forhold særskilt for alminnelig garantiordning

For å balansere garantiordningens valutarisiko er det opprettet bankkonti i USD og EUR. Garantiordningens direkte valutaeksponering er en funksjon av verdivurderte fordringer, bankinnskudd og avsetninger som gjøres for garantiansvar. Formålet med de ulike valutakonti er å redusere valutarisiko gjennom å balansere fordringer og bankinnskudd mot tapsavsetninger. Balanseringen har vært gjort hvert tertial med åpning for å gjøre kjøp/salg ved større endringer i porteføljen uavhengig av tertialavslutning.

Følgende eksponering forelå per 31.12.2015:

Tall i TUSD og TEUR	USD	EUR
Verdivurderte fordringer	118 404	6 000
Bankinnskudd	312 825	24 274
Nedskrivning på garantiansvar	-334 214	-75 254
Sum eksponering	97 015	-44 980

Øvrige garantiordninger

Når det gjelder de øvrige garantiordninger, er det ikke etablert tilsvarende mekanismer for valutasikring.

Oversikt over valutaeffekter for alle ordninger:

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvikl.	Sum alle ordninger
Realisert kurstap/-gevinst	18 162	1	0	0	0	18 162
Urealisert kurstap/-gevinst på fordringer	106 421	5 405	0	0	17 201	129 027
Urealisert kurstap/-gevinst på bankinnskudd	426 047	0	0	0	0	426 047
Urealisert kurstap/-gevinst nedskrivning garantiansvar	-506 258	-9 482	0	0	-3 579	-519 319
Netto verdivurdering valuta	44 371	-4 076	0	0	13 622	53 917

9) Bankinnskudd og renter

Hver garantiordning har minst én bankkonto i Norges Bank. Det er satt opp en arbeidskonto for hver ordning i Nordea, samt frittstående valutakonti i Nordea for alminnelig garantiordning. I tillegg har GIEK en ikke-rentebærende konto i Norges Bank som består av grunnfondet til ULA. Per 31.12.2015 har GIEK følgende bankinnskudd per ordning omregnet i TNOK til balansedagens kurs:

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avviki.	Sum alle ordninger
Rentebærende i Norges Bank	5 418 580	63 003	103 587	2 722	90 417	5 678 309
Ikke-rentebærende i Norges Bank	0	450 000	0	0	0	450 000
USD innskudd i Nordea	2 752 421					2 752 421
EUR innskudd i Nordea	233 409					233 409
Bankinnskudd 31.12.2015	8 404 410	513 003	103 587	2 722	90 417	9 114 138

I tillegg har GIEK trekkfullmakt hos NFD. Denne ble ikke benyttet i 2015.

Netto renteinntekter fordeler seg som følger:

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avviki.	Sum alle ordninger
Renteinntekter	53 514	628	884	25	817	55 868
Rentekostnader	0	0	0	0	0	0
Netto renteinntekter	53 514	628	884	25	817	55 868

Rentesatser fastsettes på halvårlig basis.

For valutakonto i USD har renten vært tilnærmet lik 0 prosent.

Bankinnskudd i forbindelse med innskutt grunnfond for U-landsordningen står på en ikke-rentebærende konto i Norges Bank.

10) Administrasjonskostnader

Garantiordningene har ingen ansatte. Alle tjenester leveres fra GIEKs administrasjon og belastes som administrasjonskostnader. GIEKs administrasjonskostnader belastes de ulike garantiordninger og andre oppgaver

som GIEK utfører etter en fordelingsnøkkel som fastsettes årlig. Fordelingsnøkkelen skal gjenspeile underliggende kostnader og arbeidsbelastning.

Sammendrag av GIEKs administrasjonskostnader i 2015 med sammenlignbare tall for 2014:

	2015	2014
Lønn og honorar	71 702	63 426
Arbeidsgiveravgift	11 417	10 035
Pensjonsinnskudd	7 799	7 182
Bygninger, maskiner og inventar	24 713	26 592
Sakkyndig hjelp	18 673	20 793
Andre driftskostnader	23 217	17 513
Sum administrasjonsutgifter	157 522	145 541
Administrasjonskostnader øvrige aktører*	1 040	1 930
Sum administrasjonskostnader belastet adm.regnskapet	158 562	147 471
Belastet Alminnelig ordning	150 176	138 515
Belastet U-landsordningen	464	380
Belastet Byggelånsordningen	6 186	6 066
Belastet Kraftordningen	464	419
Belastet ordninger under avvikling	232	162
Sum belastet	157 522	145 541
Belastet øvrige aktører*	1 040	1 930
Sum belastet adm.regnskapet	158 562	147 471

* GIEKs administrasjon forestår drift av Beredskapsordning for Statens Varekrigsforsikring (BSV), Anbudsgarantiordningen for Norfund, samt yter juridiske tjenester på forretningsmessige vilkår for GIEK Kredittforsikring AS.

Godtgjørelse til styret i 2015:

Styret	Honorar	Tidsrom 2014
Karin Bing Orgland	285 417	jan-des
Torfinn Kildal	228 333	jan-des
Arve Bakke	164 833	jan-des
Maria Borch Helsengreen	164 833	jan-des
Nina Udnes Tronstad - ny	45 000	aug-des
John G Bernander	164 833	jan-des
Elisabeth Gisvold	89 833	jan-jul
Rolf Tjugum ansatt repr.	78 750	jan-des
Vibeke Stray ansatt repr.	164 833	jan-des
Marit Kirkhusmo	164 833	jan-des
Samlet godtgjørelse	1 551 500	

Det foreligger ingen avtale med styrets leder om etterlønn eller bonus.

Riksrevisjonen er GIEKs revisor. GIEK belastes ingen honorar for revisjonen.

11) Andre driftskostnader

Andre driftskostnader består av følgende:

Andre driftskostnader 2015	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvikl.	Sum alle ordninger
GK Ceding Commission (kostnader ifm reforsikring)	2 796	0	0	0	0	2 796
Kjøp av kredittopplysninger og øvrige kostnader	11	0	0	0	0	11
Bankgebyr og øredifferanser	1	0	0	0	0	1
Totalt	2 808	0	0	0	0	2 808

Sammenlignbare tall for 2014:

Andre driftskostnader 2014	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvikl.	Sum alle ordninger
GK Ceding Commission (kostnader ifm reforsikring)	5 989	426	0	0	0	6 414
Kjøp av kredittopplysninger og øvrige kostnader	18	0	0	0	0	18
Bankgebyr og øredifferanser	-1	0	0	0	0	-1
Totalt	6 006	426	0	0	0	6 432

12) Kapital

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvikl.	Sum alle ordninger
Innskutt grunnfond 31.12.2014		450 000				450 000
Opparbeidet kapital 31.12.2014	4 630 648	-34 288	9 849	-7 905	-636 186	3 962 118
Resultat 2015 før overføring til staten	107 369	4 935	-19 487	-439	37 875	130 253
Statlige overføringer	0	0	0	0	-9 500	-9 500
Opptjent kapital 31.12.2015	4 738 017	420 647	-9 638	-8 343	-607 811	4 532 871

13) Overføring til/fra staten

Gammel alminnelig ordning og gamle særordninger innbetaler årlig til statskassen det beløp som Stortinget beslutter, 9,5 millioner kroner for 2015. Fra og med år 2006 til og med 2015 er akkumulerte overføringer på 2 839,3 millioner kroner, se note 19 for nærstående parter.

U-landsordningens midler, utover kortsiktige behov og årlig anslåtte administrasjonskostnader, skal stå i grunnfondet med inntil 450 millioner kroner. Garantiordningen regulerer sin likviditet med overføring til/fra fondet. Fondet står oppført som innskutt grunnfond på 450 millioner kroner i balansen til U-landsordningen. Grunnfondet er ikke rentebærende.

Akkumulert resultat i de aktive ordninger forblir i GIEK og overføres ikke til/fra staten.

14) Gjeldsplan

Gjeldsplanen medfører at GIEKs fordringer mot visse land kan ettergis uten nye bevilgninger ved avregning mot et rammebeløp. Den norske gjeldsplanen ble vedtatt av Stortinget i desember 1997 sammen med statsbudsjettet for 1998. Den ble oppdatert i 2004. Note 7 omtaler fordringer moratorieavtaler.

Gjeldsplanen er utnyttet slik i 2015:

	GAM	SÆR	Sum
Rest ramme for gjeldsplanen 1.1.2015	829 685	4 080	833 764
Gjeldsslette	0	0	0
Rest ramme for gjeldsplanen 31.12.2015	829 685	4 080	833 764

Gjeldsplanen er en ramme fastsatt av Utenriksdepartementet (UD) hvor GIEK får kompensert gjeldsslette ut fra nærmere vilkår fastsatt og besluttet av UD. Bli gjeldsslette besluttet uten inndekning fra gjeldsplanen, vil dette påvirke resultatregnskapene til garantiordninger under avvikling negativt. Som følge av dette er Gjeldsplanens resterende ramme nå større enn resterende fordringer under Gjeldsplanen.

15) Gjeld til NFD

GIEK er tilført 10 millioner kroner for etablering av kraftordningen. Dette står oppført som gjeld til NFD. Det er ikke utstedt garantier under kraftordningen i 2015.

16) Annen gjeld

Annen gjeld består per 31.12.2015 av:

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvkl.	Sum alle ordninger
Skyldig administrasjonskostnader	-13 564	1 166	13 557	1 066	654	2 879
Øvrige reskontroposter	-600	0	0	0	600	0
Sum annen gjeld	-14 164	1 166	13 557	1 066	1 254	2 879

Sammenlignbare tall per 31.12.2014:

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvkl.	Sum alle ordninger
Skyldig administrasjonskostnader	-9 098	702	7 372	602	422	0
Skyldig reforsikring	648	0	0	0	0	648
Øvrige reskontroposter	-135	0	0	0	600	465
Sum annen gjeld	-8 584	702	7 372	602	1 022	1 113

17) Andre fordringer

Andre fordringer består per 31.12.2015 av:

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvikl.	Sum alle ordninger
Opptjent, ikke innbetalt inntekt fra garantier	238 271	1 275	332	0	0	239 878
Øvrige fordringer og mellomværende	-5 150	6 054	0	0	0	905
Sum andre fordringer	233 121	7 330	332	0	0	240 783

Sammenlignbare tall per 31.12.2014:

	AGO	ULA	BYG	KRA	U avvikl.	Sum alle ordninger
Opptjent, ikke innbetalt inntekt fra garantier	226 671	1 237	299	0	0	228 207
Øvrige fordringer og mellomværende	2 481	-608	0	0	0	1 873
Sum andre fordringer	229 152	629	299	0	0	230 080

18) Aksjer

Selskap	Antall aksjer	Pålydende i NOK	Bokført verdi NOK 31.12.15	Eierandel/ Stemmeandel
Box Topco AS	1 800	42	91 800	75 %

Box Topco AS ble stiftet november 2015. GIEK kjøpte 75 prosent av aksjene i desember 2015. Det har ikke vært aktivitet i selskapet i 2015, og selskapet plikter ikke å avgi regnskap per 31.12.2015.

Det er ikke utbetalt utbytte fra Box Topco i 2015. Box Topco har sitt forretningskontor i Oslo. Det vises til note 19 for ytterligere informasjon om selskapet.

19) Nærstående parter

Som nærstående parter har vi definert GIEK Kredittforsikring AS, Eksportkreditt Norge AS, Nærings- og fiskeridepartementet og Box Topco AS.

GIEK Kredittforsikring AS

Følgende transaksjonstyper finner sted mellom GIEK og GIEK Kredittforsikring AS (GK):

Reforsikring. GIEK reforsikrer garantiansvar for GK på markedsmessige vilkår, på betingelser som årlig reforhandles. For dette mottar GIEK forholdsmessig andel av garantipremie og premie for excess loss (XL) dekning. For 2015 utgjorde dette 8,4 millioner kroner (17,0 millioner kroner).

GK får betalt for sitt arbeid i prosent av GIEKs garantipremie (ceding commission). I 2015 var GIEKs kostnad 56,5 millioner kroner (67,0 millioner kroner) fordelt med 2,8 millioner kroner på ceding commission og 53,7 millioner kroner på verdiendring og kostnadsføring av reforsikringer. Per 31.12.15 har GIEK en fordring på GK på 887.927 kroner og en gjeld til GK på 0 kroner.

To av GIEKs ansatte satt i styret i GK frem til april 2015. Administrerende direktør Wenche Nistad var styreleder og mottok for dette 61 167 kroner i 2015. Georg Kervel mottok 36 433 i 2015 for sitt verv som styremedlem.

Eksportkreditt Norge AS

Eksportkreditt Norge AS er et heleid selskap av NFD og forvalter eksportfinansieringen på vegne av Staten. Garantiordningene garanterer for 62 milliarder kroner (45,5 milliarder kroner) av utlånsporteføljen til Eksportkreditt Norge. For dette mottar GIEK premie- og gebyrinntekter på markedsmessige betingelser, som i 2015 utgjorde 884 millioner kroner (686 millioner kroner) i premieinntekter og 198 millioner kroner (137 millioner kroner) i gebyrinntekter.

Nærings- og fiskeridepartementet

Garantiordningene er underlagt Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). Følgende transaksjonstyper finner sted mellom GIEK og NFD:

- 1 For U-landsordningen er det opprettet et grunnfond på 450 millioner kroner. Garanti-rammen for U-landsordningen er 7 ganger grunnfondet (3 150 millioner kroner). Forvaltningen av grunnfondet ble overført fra NFD til GIEK i 2008, med 300 millioner kroner. I tillegg ble grunnfondet tilført 150 millioner kroner i 2009.
- 2 Overføring av bankinnskudd. For Gammel alminnelig ordning og Gamle særordninger gjøres årlig overføringer til NFD tilsvarende størrelsen på bankinnskudd ved inngangen til året fratrukket 25 millioner kroner. I 2015 utgjorde dette 9,5 millioner kroner.
- 3 Kraftordningen har en gjeld på 10 millioner til NFD.

Rammene for GIEKs garantiordninger vedtas i Stortinget i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet.

Box Topco AS

GIEK kjøpte i november 2015 75 prosent av aksjene i Box Topco AS. Box Topco AS vil gå inn som eier av pantsatte objekter i de tilfeller GIEK vurderer det å være eier for best måte å ivareta verdien av pantobjekt. På balansedagen har Box Topco AS ikke overtatt eiendeler.

GIEK har gitt et lån til Box Topco AS på 16.800 kroner. Lånet er gitt på markedsmessige betingelser. Det har ikke vært aktivitet i selskapet i 2015.

20) Likviditetsrisiko

GIEK gir garantier på vegne av den norske stat. GIEK har ikke likviditetsrisiko da det er etablert prosedyrer for å trekke på statens likviditet. Dersom tilgjengelig likviditet i den enkelte garantiordning ikke er tilstrekkelig, vil NFD bli informert og trekkfullmakt benyttet slik at GIEK kan stå for den norske stats forpliktelser.

Tabellen viser slutføringsdato for underliggende lån GIEK garanterer for

	< 1 mnd	1-3 mnd	3 mnd - 1 år	1-5 år	> 5 år	Sum
Garanterte lån	32 600	74 217	1 833 702	9 930 264	88 294 307	100 165 090
herav i utenlandsk valuta	27 230	71 605	937 444	9 569 295	70 618 196	81 223 770

21) Hovedtall 2015 for garantiordninger under avvikling

	GAM	SÆR	SUB	Sum
Resultatregnskap				
Sum inntekter	16 595	2 769	413	19 777
Sum driftskostnader	77	77	77	232
Resultat før avsetninger til fond	16 518	2 692	335	19 545
Netto endring i avsetninger til fond	-17 274	-1 037	-19	-18 330
Resultat før overføring til/fra staten	33 791	3 729	354	37 875
Overføring til/fra staten	-5 100	-4 400		-9 500
Årsresultat	28 691	-671	354	28 375
Balanse				
Bankinnskudd	43 455	14 616	32 346	90 417
Fordringer	140 604	18 655	0	159 260
Sum eiendeler	184 059	33 271	32 346	249 677
Gjeld	829 978	4 880	160	835 018
Avsetninger	22 470	0	0	22 470
Opptjent kapital	-668 389	28 391	32 186	-607 811
Sum gjeld og kapital	184 059	33 271	32 346	249 677

For alle garantiordninger under avvikling er samlet resultat før overføring til staten positivt med 37,9 millioner kroner. Etter overføring av 9,5 millioner kroner til NFD er resultatet samlet for garantiordninger under avvikling positivt med 28,4 millioner kroner.

22) Hendelser etter balansedagen

Det er per dato for regnskapsavleggelsen ikke fremkommet informasjon om vesentlige forhold med regnskapsmessig konsekvens for 2015.

Vår referanse 2016/00345-1

Utsatt offentlighet jf. rrevl. § 18(2)

GARANTIINSTITUTTET FOR
EKSPORTKREDITT
Org. nr.: 974760908

Riksrevisjonens beretning

Uttalelse om årsregnskapet (fondsregnskapet)

Riksrevisjonen har revidert Garantiinstituttet for Eksportkreditts (GIEKs) årsregnskap for 2015. Årsregnskapet (fondsregnskapet) består av resultat- og balanseoppstilling, noteopplysninger og styrets beretning, samt oppstilling av bevilgningsrapportering med noter.

Virksomhetsledelsens ansvar for årsregnskapet (fondsregnskapet)

Virksomhetens ledelse er ansvarlig for at årsregnskapet (fondsregnskapet) gir et rettviseende bilde i samsvar med regelverk for statlig økonomistyring i Norge og regnskapsloven "så langt det passer" jfr Hovedinstruks for GIEK av 11.12.2015 pkt 5.2. Virksomhetsledelsen har ansvaret for intern kontroll som ledelsen finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter

Riksrevisjonens oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov og instruks om Riksrevisjonen og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI). Disse standardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som er utformet for å gi et rettviseende bilde ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for virksomhetens utarbeidelse av årsregnskapet, med det formål å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av virksomhetens interne kontroll. En revisjon innebærer også en vurdering av hensiktsmessigheten av regnskapspolicyene som er brukt, rimeligheten av regnskapsestimater som er utarbeidet av ledelsen, så vel som en vurdering av den presentasjonen av årsregnskapet.

Etter Riksrevisjonens oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter Riksrevisjonens mening gir Garantiinstituttet for Eksportkredits (GIEKs) årsregnskap (fondsregnskap) i det alt vesentlige et rettviseende bilde av virksomhetens samlede tildeling og beholdninger rapportert i likvidrapport og kapitalregnskapet i samsvar med regelverk for statlig økonomistyring, og den finansielle stillingen per 31. desember 2015 og resultater for det avsluttede regnskapsåret i samsvar med regnskapsloven "så langt det passer", jfr Hovedinstruks for GIEK av 11.12.2015 pkt 5.2.

Presisering til fondsregnskapet etter regnskapsloven

1. I samråd med Nærings- og fiskeridepartementet, har Garantiinstituttet for Eksportkredit (GIEK) gjort enkelte tilpasninger til regnskapslovens bestemmelser. Disse tilpasningene er omtalt i note 1, og vi vil spesielt henlede oppmerksomheten til opplysninger om "Gjeldsplan" og "Gebyrinntekter". I tillegg vil vi henvise til opplysninger om gebyrinntekter i note 3.

Forholdet har ingen betydning for vår konklusjon om regnskapet.

Oslo; 03.03.2016

Etter fullmakt

Hans Conrad Hansen
ekspedisjonssjef

Elisabeth Slaatråten
avdelingsdirektør

VII

VII. Ordforklaringer

ANSVAR	Beløpet som GIEK har garantert for gjennom utstedelse av en garanti, og som GIEK vil måtte erstatte dersom lånet går i mislighold og må erstattes fullt ut (renter og omkostninger kommer i tillegg).	CERTEPARTI	Kontrakt om befraktning av skip for en bestemt reise eller tidsrom, med eller uten mannskap og annen utrustning. Certeparti for et offshorefartøy inngås f.eks. mellom et oljeselskap og et rederi. Rederiet benytter inntektene til nedbetaling av lån og garanti knyttet til fartøyet.
BALANSE (-KRAV)	GIEKs garantier utstedes innenfor fire ordninger. Balansekravet er definert i Regelverket for GIEKs garantiordninger: «Med balanse for de ulike garantiordningene menes det at det skal oppnås balanse mellom premier, gjenvinninger, finansinntekter og statlig tilskudd til tapsdekning på den ene siden, og administrasjonskostnader, finanskostnader og utbetaling under garantier på den andre siden. Regnskap for den enkelte garantiordning benyttes til å måle oppfyllelsen av balansekravet. Overføringer av kapital fra GIEK til statskassen skal synliggjøres i regnskapet for de ulike garantiordningene.»	COVENANTS	Finansielle nøkkeltall eller betingelser som eksportøren eller kunden må oppfylle gjennom garantiens levetid, f.eks. egenkapitalandel, godkjenning av nye lånopptak, m.m.
BERNE-UNIONEN	International Union of Credit and Investment Insurers – internasjonal organisasjon for statlige og halvstatlige garantiinstitusjoner, samt private institusjoner som administrerer statlige garantiordninger.	ECA	Export Credit Agency – finansinstitusjon som utsteder garantier for eksport på vegne av en stat. Flertallet av verdens ECAer (inkludert GIEK) er medlemmer i Berne-unionen.
BONDRAMME	GIEKs bondgaranti avlaster deler av en banks risiko knyttet til en garanti som banken har gitt på vegne av en eksportør. Det finnes ulike typer bondgarantier. Garantien fra banken kan f.eks. som sikkerhet for en forskuddsbetaling fra kunde til eksportør, eller garanti for at eksportør skal fylle sine kontraktsforpliktelse. En bondramme er en avlastningsavtale mellom GIEK og en bank knyttet til en gitt eksportør. Avtalen gir mulighet for banken til enkelt å søke avlastning for garantier opp til et gitt maksimumsbeløp.	EKSPORT	Eksport som kvalifiserer for GIEK-garanti må bestå av enten varer, tjenester eller investeringer. I praksis er det kapitalvarer (maskiner, utstyr) og tilhørende tjenester som blir garantert av GIEK, vanligvis over to år. Som hovedregel må 30% av kontrakten være av norsk opprinnelse, eller det må foreligge annen relevant norsk interesse.
BUNDET UNDER RAMMEN	Summen av gjeldende garantier og forpliktende tilbud om garanti uttrykt i norske kroner. Denne summen må aldri overskride rammen – den øvre grensen som er bestemt av Stortinget. Renter og omkostninger er ikke inkludert i beregningen.	ENGASJEMENT	En garanti eller gruppe av garantier.
		ERSTATNING	<i>Se utbetaling på garanti</i>
		FONDS	<i>Se ordninger</i>
		FORDRING	Et krav GIEK har mot en annen part.
		FØRTIDSINNFRIELSE	Kundens fulle nedbetaling av lånet og garantien før opprinnelig avtalt tid. Førtdisinnfrielse skjer som oftest når kunden refinansierer lånet som GIEK har garantert for.
		GARANTI	(Tidligere kalt polise eller garantipolise.) Garantien betyr at GIEK overtar risikoen på et lån eller annen finansiell transaksjon. Dersom lånet misligholdes eller transaksjonen på annet vis medfører tap, vil GIEK måtte erstatte dette tapet. Kunden betaler premie og gebyr til GIEK for dette. Når garantien er nedbetalt, tas den ut av porteføljen, utestående ansvar og bundet under rammen.

GJENVINNINGER	Beløp som GIEK mottar fra debitor eller inndrivning og realisasjon av sikkerheter etter at GIEK har utbetalt erstatning. Hvis gjenvinningen er like stor som utbetalingen, har GIEK ikke tapt penger på garantien (sett bort fra nåverdi).	MEDGARANTIST	En kommersiell bank eller annen aktør som deler risikoen sammen med GIEK.
GEBYR	Administrativ engangskostnad i GIEK for behandling eller tilrettelegging for en ny garanti, eller for å endre en eksisterende garanti. Gebyr og premie er GIEKs to viktigste inntekter.	MISLIGHOLD	Debitors brudd på låneavtalen. Betalingsmislighold betyr manglende betaling og kan medføre at GIEK utbetaler under garantien. Teknisk mislighold er et brudd på andre typer vilkår. Se tap, avsetning, nedskrivning, covenants.
GIEK KREDITTFORSIKRING	Et statseid selskap som tilbyr kortsiktige garantier under to år. GIEK Kredittforsikring ble opprinnelig skilt ut av GIEK som et datterselskap og var underlagt GIEK til og med 2014. GIEK Kredittforsikring er direkte underlagt Nærings- og fiskeridepartementet fra 2015, men reforsikrer fortsatt noe av sin risiko hos GIEK.	MORATORIE (-AVTALE)	Avtale som utsetter et debitorlands betaling av gjeld til et kreditorland. Brukes særlig om avtaler i regi av Parisklubben.
GRUNNFOND	For u-landsordningen har Stortinget bevilget «startkapital» for å kompensere for særlig høy risiko. Fondet står på konto i Norges Bank. Grunnfondet skal regnes med i U-landsordningens kapital.	NEDSKRIVNING	Ved verdifall på en eiendel som ikke er forbigående nedskrives verdien. I GIEK gjerne på en fordring.
INNTEKT	GIEK har tre hovedtyper av inntekter fra ordningene: Fra kunder (premie og gebyr), staten (tilskudd, grunnfond e.l.), eller Norges bank (rente på opparbeidet kapital). En liten andel av inntektene finansierer GIEKs årlige drift, med Stortingets godkjenning.	NORSK INTERESSE	En garanti fra GIEK må knyttes opp til en konkret eksportkontrakt og tilhørende finansiell transaksjon. Unntaksvis kan GIEK akseptere en lav andel av eksporterte norske varer og tjenester dersom kontrakten på annet vis fremmer norsk verdiskaping.
KJØPERKREDITT	Kreditt som ytes av en finansinstitusjon i eksportørlandet til en kjøper eller kjøpers bankforbindelse i utlandet.	OPPTREKKSPERIODE	Noen lån utbetales til kunden i flere delbeløp. Opptrekkstiden er den samlede tiden for utbetalingen av lånet, men før kunden starter nedbetalingen. Opptrekkperioden inngår i garantiens løpetid.
LEVERANDØR-KREDITT	Kreditt som ytes av en eksportør til en kjøper i utlandet.	ORDNING	Et stortingsbestemt regelsett for avdekning av en bestemt risiko gjennom utstedelse av garantier. GIEK får en ramme (øvre grense, i kroner) for hver ordning. Ordningene har sine egne regnskaper og må hver for seg gå i balanse på lang sikt. Alminnelig garantiordning er hovedordningen. I tillegg har GIEK spesialordninger for hhv. skipsbyggelån, kraftkjøp, og utviklingsland. I tillegg forvalter GIEK en anbudsgarantiordning for deltagelse i bistandsprosjekter på vegne av Norfund.
LÅNGIVER	Aktør som gir lån til importør/kjøper/debitor. De fleste av GIEKs garantier er långivergarantier knyttet til lån fra Eksportkreditt Norge, kommersielle banker, eller begge deler.	PARISKLUBBEN	En sammenslutning av enkelte industrialiserte kreditorland under vertskap av Frankrike for restrukturering/ refinansiering av stat-til-stat-gjeld. GIEK forvalter moratorieavtaler fordi enkelte utviklingsland har misligholdt lån som ble tatt opp for å betale norske eksportører.
LÅNGIVERGARANTI	GIEKs mest brukte garanti, og stilles overfor en långiver.	POLISE	Se garanti.
LØPETID	Varigheten på en garanti. For långivergaranti knyttes det opp mot løpetiden på lånet. Maksimal løpetid for GIEKs garantier reguleres av OECDs «Arrangement on officially supported export credits».		

POLITISK RISIKO	Fare for manglende tilbakebetaling av lån som følge av politiske forhold. I GIEK inkluderer begrepet krig, sosial uro, ekspropriasjon og myndighetsinngrep. Statlige kjøpere er også å betrakte som politisk risiko.	SUPPLEMENT TIL MARKEDET	GIEK konkurrerer ikke med kommersielle banker; dersom disse ønsker å garantere for hele lånet, holder GIEK seg utenfor transaksjonen. Når GIEK garanterer for mesteparten av lånet, kan bankene delta i en mindre andel. Dermed styrker GIEK eksporten og samtidig utvider kapitalmarkedene.
PORTEFØLJE	(I GIEK:) Den samlede beholdningen av garantier.	TAPSAVSETNING	Avsetning i resultatet gjøres på grunnlag av usikkerheten i en enkelt garanti eller en gruppe garantier.
PREMIE	Prisen kunden betaler for en garanti fra GIEK. Premien betales samtidig med avdrag i lånets løpetid, eller som en forskuddsbetaling når garantien utstedes. En av to hovedtyper inntekter i GIEK.	TAP	Se utbetaling under garanti.
PRORATA-PRINSIPPET	Prinsipp om risikodeling på like vilkår (men hvor andelene kan være forskjellige) mellom flere risikotakere.	TILBAKEHOLDT KAPITAL	Akkumulerte overskudd. Staten henter ikke utbytte fra denne kapitalen før garantiordningene er under avvikling. Tilbakeholdt kapital skal sørge for at GIEK kan utbetale under garantier uten å belaste statskassen, og dermed oppfylle målet om at ordningene skal gå i balanse på lang sikt.
RAMME	En øvre grense som Stortinget har bestemt for summen av gjeldende garantier og tilbud. GIEK har fire garantiordninger med hver sin ramme, totalt 173,15 milliarder kroner i 2015.	TILBUD OM GARANTI (Tidligere «tilsagn»).	Dersom søknaden om garanti er innvilget, gir GIEK kunden et tilbud om garanti. Tilbudet er bindende for GIEK og inngår derfor i beløpet bundet under rammen. Dersom kunden aksepterer tilbudet og oppfyller gitte forutsetninger, utsteder GIEK garantien.
REFORSIKRING	En måte å redusere sin egen risiko ved å overlate denne til et annet forsikringsselskap eller finansinstitusjon. GIEK kan f.eks. reforsikre noe av sin risiko i enkelte garantier hos et annet garantiinstitutt, mens GIEK Kredittforsikring reforsikrer en del av sin egen risiko hos GIEK.	TILSAGN	Se tilbud.
REMBURS	En betinget betalingsbekreftelse fra kjøperens til eksportørens bank og videre til eksportøren. Rembursen sikrer at eksportøren får betalt, men kan samtidig gi kjøper sikkerhet for at eksportøren sender varen før mottak av oppgjør. GIEK kan avlaste deler av eksportørens bank sin risiko.	UTBETALING UNDER GARANTI (Tidligere kalt erstatning).	Dersom GIEK har garantert for et lån eller annen forpliktelse hos eksportør eller importør, og lånet eller forpliktelsen er brutt eller misligholdt, må GIEK foreta utbetaling til den som er dekket av garantien (bank, eksportør eller utenlandsk kunde, avhengig av garantitypen). Dersom GIEK har sikkerhet i varen, kan det bli aktuelt å realisere pant i denne. Dersom GIEKs utbetaling var større enn inntekten fra pantet, er differansen å anse som tap.
RISIKO	GIEK har to hovedtyper risiko i sin portefølje: kommersiell og politisk risiko. De fleste saker inneholder begge deler.	UTESTÅENDE ANSVAR	GIEKs løpende garantiportefølje uttrykt i kroner. Garantiansvaret er «utestående» ettersom alle garantier blir fortløpende nedbetalt. Summen av løpende garantier og tilbud betegnes som «bundet under rammen».
RISIKOPUNKT	Forpliktende motpart for GIEK i finansieringen.	WAIVER	Tillatelse til å fravike et tidligere avtalt vilkår i låneavtalen. Gjøres av bank og garantist
SIKKERHET	Når GIEK krever at det stilles sikkerheter for garantien, gjøres dette i form av pantesikkerheter og/eller garantier. Ved mislighold og utbetaling under garanti kan GIEK realisere sikkerhetene for å redusere et mulig tap.		

GIEK

Garantiinstituttet for
eksportkreditt

Postadresse:

Postboks 1763 Vika,
N-0122 Oslo

Besøksadresse:

Støperigata 1
0250 Oslo

Tlf.: +47 22 87 62 00
postmottak@giek.no

www.giek.no